

SMLOUVA O ZALOŽENÍ EVROPSKÉHO SPOLEČENSTVÍ

SMLOUVA O ZALOŽENÍ EVROPSKÉHO SPOLEČENSTVÍ.....	2
ČÁST PRVNÍ.....	3
ZÁSADY.....	3
ČÁST DRUHÁ.....	6
OBČANSTVÍ UNIE.....	6
ČÁST TŘETÍ.....	7
POLITIKY SPOLEČENSTVÍ.....	7
HLAVA I VOLNÝ POHYB ZBOŽÍ.....	7
Kapitola 1 Celní unie.....	7
Kapitola 2 Zákaz kvantitativních omezení mezi členskými státy.....	8
HLAVA II ZEMĚDĚLSTVÍ.....	8
HLAVA III VOLNÝ POHYB OSOB, SLUŽEB A KAPITÁLU.....	10
Kapitola 1 Pracovníci.....	10
Kapitola 2 Právo podnikání.....	11
Kapitola 3 Služby.....	12
Kapitola 4 Kapitál a platby.....	13
HLAVA IV (ex-hlava IIIa) Vízová, azylová a přistěhovalecká politika a jiné politiky týkající se volného pohybu osob.....	14
HLAVA V (ex-hlava IV) DOPRAVA.....	16
HLAVA VI (ex-hlava V) SPOLEČNÁ PRAVIDLA PRO SOUTĚŽ, DANĚ A SBLIŽOVÁNÍ PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ.....	18
Kapitola 1 Pravidla soutěže.....	18
Kapitola 2 Daňová ustanovení.....	21
Kapitola 3 Sbližování právních předpisů.....	21
HLAVA VII (ex-hlava VI) HOSPODÁŘSKÁ A MĚNOVÁ POLITIKA.....	22
Kapitola 1 Hospodářská politika.....	22
Kapitola 2 Měnová politika.....	25
Kapitola 3 Institucionální ustanovení.....	27
Kapitola 4 Přečodná ustanovení.....	28
HLAVA VIII (ex-hlava VIa) ZAMĚSTNANOST.....	32
HLAVA IX (ex-hlava VII) SPOLEČNÁ OBCHODNÍ POLITIKA.....	33
HLAVA X (ex-hlava VIIa) CELNÍ SPOLUPRÁCE.....	34
HLAVA XI (ex-hlava VIII) SOCIÁLNÍ POLITIKA, VŠEOBECNÉ A ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ A MLÁDEŽ.....	34
Kapitola 1 Sociální ustanovení.....	34
Kapitola 2 Evropský sociální fond.....	36
Kapitola 3 Všeobecné a odborné vzdělávání a mládež.....	37
HLAVA XII (ex-hlava IX) KULTURA.....	37
HLAVA XIII (ex-hlava X) ZDRAVOTNICTVÍ.....	38
HLAVA XIV (ex-hlava XI) OCHRANA SPOTŘEBITELE.....	39
HLAVA XV (ex-hlava XII) TRANSEUROPSKÉ SÍŤE.....	39
HLAVA XVI (ex-hlava XIII) PRŮMYSL.....	40
HLAVA XVII (ex-hlava XIV) HOSPODÁŘSKÁ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOST.....	40
HLAVA XVIII (ex-hlava XV) VÝZKUM A TECHNOLOGICKÝ ROZVOJ.....	41
HLAVA XIX (ex-hlava XVI) ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	43
HLAVA XX (ex-hlava XVII) ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE.....	44
ČÁST ČTVRTÁ.....	44
PŘIDRUŽENÍ ZÁMOŘSKÝCH ZEMÍ A ÚZEMÍ.....	45
ČÁST PÁTÁ.....	46
ORGÁNY SPOLEČENSTVÍ.....	46
HLAVA I USTANOVENÍ O ORGÁNECH.....	46
Kapitola 1 Orgány.....	46
Kapitola 2 Ustanovení společná pro několik orgánů.....	56
Kapitola 3 Hospodářský a sociální výbor.....	58
Kapitola 4 Výbor regionů.....	59
Kapitola 5 Evropská investiční banka.....	60
HLAVA II FINANČNÍ USTANOVENÍ.....	60
ČÁST ŠESTÁ.....	64
VŠEOBECNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ.....	64
Závěrečná ustanovení.....	69

SMLOUVA O ZALOŽENÍ EVROPSKÉHO SPOLEČENSTVÍ

Jeho Veličenstvo král Belgie, prezident Francouzské republiky, prezident Italské republiky, Její královská Výsost velkovévodkyně Lucemburska, Její Veličenstvo královna Nizozemska, prezident Spolkové republiky Německo

rozhodnutí položit základy stále užšího spojení evropských národů,

odhodláni zabezpečit společným postupem hospodářský a sociální pokrok svých zemí odstraněním překážek, které rozdělují evropský kontinent,

potvrzující za základní cíl svého úsilí neustálé zlepšování životních a pracovních podmínek svých národů,

uznávající, že odstranění stávajících překážek vyžaduje sladěný postup, aby byl zabezpečen trvalý rozvoj, vyvážený obchod a nenarušená soutěž,

snažící se posílit jednotu ekonomik svých zemí a zajistit jejich harmonický vývoj zmenšováním rozdílů mezi jednotlivými regiony a odstraněním zaostávání regionů s méně příznivými podmínkami.

přející si přispět společnou obchodní politikou k postupnému odstraňování omezení v mezinárodním obchodě,

hodlající potvrdit solidaritu, která spojuje Evropu a zámořské země, a přející si zajistit rozvoj jejich blahobytu v souladu se zásadami Charty Spojených národů,

rozhodnutí zachovat a upevnit tímto spojením svých zdrojů mír a svobody a vyzývající ostatní národy Evropy, které jejich ideál sdílejí, aby se k jejich úsilí připojily,

rozhodnutí podporovat rozvoj co nejvyšší úrovně vzdělanosti svých národů prostřednictvím co nejširšího přístupu ke vzdělání a jeho doplňování

rozhodli se vytvořit Evropské společenství a jmenovali za tím účelem jako své zplnomocněnce (následující jména zplnomocněnců),

kterí se po výměně svých plných mocí, jež byly shledány v dobré a náležité formě, dohodli takto:

ČÁST PRVNÍ

ZÁSADY

• Čl. 1 **Založení Evropského společenství**

Touto smlouvou zakládají vysoké smluvní strany mezi sebou Evropské společenství.

• Čl. 2 **Úkol Společenství**

Úkolem Společenství je vytvořením společného trhu a hospodářské a měnové unie, stejně jako prováděním společných politik nebo činností uvedených v člancích 3 a 4 podporovat harmonický, vyvážený a trvale udržitelný rozvoj hospodářského života, vysokou úroveň zaměstnanosti a sociální ochrany, rovné zacházení s muži a ženami, trvale udržitelný a neinflační růst, vysoký stupeň konkurenceschopnosti a konvergence ekonomické výkonnosti, vysokou úroveň ochrany a zlepšování kvality životního prostředí, zvyšování životní úrovně a kvality života, hospodářskou a sociální soudržnost a solidaritu mezi členskými státy.

• Čl. 3 **Činnost Společenství**

1. Činnosti Společenství zaměřené ke splnění cílů vymezených v předešlém článku zahrnují za podmínek a v časovém sledu stanoveném touto smlouvou:

- a) zákaz cel a kvantitativních omezení dovozu a vývozu zboží mezi členskými státy, jakož i všech ostatních opatření s rovnocenným účinkem,
- b) společnou obchodní politiku,
- c) vnitřní trh, charakterizovaný zrušením překážek volného pohybu zboží, osob, služeb a kapitálu mezi členskými státy,
- d) opatření týkající se vstupu a pohybu osob na vnitřním trhu podle hlavy IV,
- e) společnou politiku v oblasti zemědělství a rybolovu,
- f) společnou politiku v oblasti dopravy,
- g) systém zajišťující, aby na vnitřním trhu nebyla narušována soutěž,
- h) sbližování právních předpisů členských států v míře nutné pro náležité fungování společného trhu,
- i) podporu koordinace politik zaměstnanosti členských států s ohledem na posilování jejich účinnosti rozvíjením koordinované strategie zaměstnanosti,
- j) politiku v sociální oblasti zahrnující Evropský sociální fond,
- k) posilování hospodářské a sociální soudržnosti,
- l) politiku v oblasti životního prostředí,
- m) posilování konkurenceschopnosti průmyslu Společenství,
- n) podporu výzkumu a technologického rozvoje,
- o) podporu zřizování a rozvoje transevropských sítí,
- p) příspěvek k dosažení vysoké úrovně ochrany zdraví,
- q) příspěvek ke kvalitě vzdělání a výchovy a k rozkvětu kultur členských států,
- r) politiku v oblasti rozvojové spolupráce,
- s) přidružení zámořských zemí a území za účelem zvýšení obchodu a společné podpory hospodářského a sociálního rozvoje,
- t) příspěvek k posílení ochrany spotřebitele,
- u) opatření v oblasti energie, civilní ochrany a turistiky.

2. Ve všech činnostech uvedených v tomto článku usiluje Společenství o to, aby se odstraňovaly nerovnosti a podporuje rovné zacházení s muži a ženami.

• Čl. 4/ex-čl. 3a **Zásady hospodářské a měnové politiky**

1. Činnosti členských států a Společenství zaměřené ke splnění cílů vymezených v článku 2 zahrnují za podmínek a v časovém sledu stanoveném touto smlouvou přijetí hospodářské politiky, založené na úzké

koordinaci hospodářských politik členských států na vnitřním trhu a na vymezení společných cílů a prováděné v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství s volnou soutěží.

2. Souběžně s tím tyto činnosti zahrnují za podmínek, v časovém sledu a v souladu s postupy stanovenými v této smlouvě neodvolatelné stanovení měnových kursů vedoucí k zavedení jednotné měny ECU, formulování a provádění jednotné měnové a devizové politiky, jejímž prvořadým cílem je udržet cenovou stabilitu a bez újmy tomuto cíli podporovat obecné hospodářské politiky ve Společenství v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství s volnou soutěží.

3. Tyto činnosti členských států a Společenství nutně vyžadují dodržování následujících vůdčích zásad: stabilní ceny, zdravé veřejné finance a měnové podmínky a dlouhodobě udržitelnou platební bilanci.

• Čl. 5/ex-čl. 3b **Zásada subsidiarity a proporcionality**

Společenství jedná v mezích pravomocí svěřených mu touto smlouvou a cílů v ní stanovených.

V oblastech, které nespádají do jeho výlučné působnosti, vyvíjí Společenství činnost v souladu se zásadou subsidiarity jen tehdy a pokud, pokud cíle navrhované činnosti nemohou být uspokojivě dosaženy členskými státy a mohou být z důvodů rozsahu či účinků navrhované činnosti lépe dosaženy Společenstvím.

Činnost Společenství nepřekročí rámec toho, co je nezbytné pro dosažení cílů této smlouvy.

• Čl. 6/ex-čl. 3c **Požadavky ochrany životního prostředí**

Požadavky na ochranu životního prostředí musí být zapracovány do stanovení a provádění politik Společenství uvedených v článku 3 zejména s ohledem na podporu trvale udržitelného rozvoje.

• Čl. 7/ex-čl. 4 **Orgány Společenství**

1. Úkoly svěřené Společenství uskutečňují:

Evropský parlament,

Rada,

Komise,

Soudní dvůr,

Účetní dvůr.

Každý orgán jedná v mezích pravomocí, svěřených mu touto smlouvou.

2. Radě a Komisi pomáhají Hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů s poradní funkcí.

• Čl. 8/ex-čl. 4a **Evropská ústřední banka**

Evropský systém ústředních bank (dále jen "ESÚB") a Evropská ústřední banka (dále jen "EÚB") budou ustaveny v souladu s postupy stanovenými v této smlouvě; jednají v mezích pravomocí svěřených jim touto smlouvou a Statutem ESÚB a EÚB (dále jen "Statut ESÚB") připojeným k této smlouvě.

• Čl. 9/ex-čl. 4b **Evropská investiční banka**

Ustavuje se Evropská investiční banka, která jedná v mezích pravomocí svěřených jí touto smlouvou a Statutem připojeným k této smlouvě.

• Čl. 10/ex-čl. 5 **Povinnosti členských států**

Členské státy učiní veškerá vhodná obecná i zvláštní opatření k plnění závazků, které vyplývají z této smlouvy nebo jsou důsledkem činnosti orgánů Společenství. Usnadňují mu plnění jeho úkolů.

Zdrží se jakýchkoli opatření, jež by mohla ohrozit uskutečnění cílů této smlouvy.

• Čl. 11/ex-čl. 5a **Užší spolupráce**

1. Členské státy, které zamýšlejí zavést mezi sebou užší spolupráci, mohou být, s výhradou článků 43 a 44 Smlouvy o Evropské unii, zmocněny použít orgány, postupy a mechanismy stanovené v této smlouvě, pokud zamýšlená spolupráce:

a) se netýká oblastí, které jsou ve výlučné působnosti Společenství;

b) neovlivňuje politiky, akce a programy Společenství;

c) se netýká občanství Unie a nediskriminuje mezi státními příslušníky členských států;

d) nepřekračuje pravomoci svěřené Společenství touto smlouvou a

e) nepředstavuje diskriminaci nebo omezení obchodu mezi členskými státy a nenarušuje podmínky soutěže mezi členskými státy.

2. Zmocnění podle odstavce 1 udělí Rada kvalifikovanou většinou na návrh Komise po konzultaci s Evropským parlamentem.

Prohlásí-li člen Rady, že z důležitých důvodů národní politiky, které musí uvést, zamýšlí být proti udělení zmocnění kvalifikovanou většinou, hlasování se nekoná. Rada může požadovat kvalifikovanou většinou, aby záležitost byla postoupena k jednomyslnému rozhodnutí Radě zasedající ve složení šéfů států a vlád.

Členské státy, které zamýšlejí zavést užší spolupráci podle odstavce 1, mohou adresovat žádost Komisi, která může předložit Radě odpovídající návrh. Nepředloží-li Komise návrh, informuje dotčené státy o důvodech, proč tak neučinila.

3. Členský stát, který se hodlá připojit ke spolupráci podle tohoto článku, to sdělí Radě a Komisi, která k tomu do tří měsíců po obdržení takového sdělení sdělí Radě své stanovisko. Do čtyř měsíců ode dne sdělení rozhodne Komise o dané záležitosti a případných konkrétních úpravách, které považuje za nutné.

4. Právní akty a rozhodnutí nutné k provedení činností v rámci spolupráce podléhají příslušným ustanovením této smlouvy, pokud tento článek nebo článek 43 a 44 Smlouvy o Evropské Unii nestanoví jinak.

5. Tento článek se nedotýká protokolu o zapojení Schengenského systému do rámce Evropské unie.

• Čl. 12/ex-čl. 6 **Zákaz diskriminace**

V rámci předmětu úpravy této smlouvy, aniž by byla dotčena její zvláštní ustanovení, je zakázána diskriminace z důvodů státní příslušnosti.

Rada může postupem podle článku 251 přijímat pravidla zakazující takovou diskriminaci.

• Čl. 13/ex-čl. 6a **Opatření k potírání diskriminace**

Aniž by byla dotčena ostatní ustanovení této smlouvy a v rámci pravomocí svěřených Společenství touto smlouvou může Rada na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem učinit jednomyslně opatření k potírání diskriminace z důvodů pohlaví, rasového nebo etnického původu, víry nebo světového názoru, invalidity, věku nebo sexuální orientace.

• Čl. 14/ex-čl. 7a **Vnitřní trh**

1. V souladu s ustanoveními tohoto článku a článků 15, 26, 47 odstavec 2, 49, 80, 93 a 95 a aniž by tím byla dotčena ostatní ustanovení této smlouvy Společenství přijme opatření s cílem postupně během období, které končí 31. prosince 1992, vytvořit vnitřní trh.

2. Vnitřní trh zahrnuje prostor bez vnitřních hranic, ve kterém je v souladu s ustanoveními této smlouvy zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu.

3. Rada stanoví na návrh Komise kvalifikovanou většinou směry a podmínky nezbytné k zajištění vyváženého postupu ve všech příslušných sektorech.

• Čl. 15/ex-čl. 7c **Výjimky**

Při vypracovávání návrhů k dosažení cílů uvedených v článku 14 Komise přihlíží k míře úsilí, které některá hospodářství s rozdílnou úrovní rozvoje musí během doby vytváření vnitřního trhu vynaložit, a může navrhnout přiměřená pravidla.

Mají-li tato pravidla formu výjimek, musí být dočasné povahy a co nejméně narušovat fungování společného trhu.

• Čl. 16/ex-čl. 7d **Služby v obecném hospodářském zájmu**

Aniž by byly dotčeny články 73, 86 a 87 a s ohledem na význam, který mají služby v obecném hospodářském zájmu v rámci společných hodnot Unie, a na jejich význam při podpoře sociální a územní soudržnosti pečují Společenství a členské státy v rámci svých pravomocí a v působnosti této smlouvy o to, aby zásady a podmínky pro fungování těchto služeb umožňovaly naplnění jejich účelu.

ČÁST DRUHÁ

OBČANSTVÍ UNIE

• Čl. 17/ex-čl. 8 **Občanství unie**

1. Tímto se zavádí občanství Unie. Každá osoba, která má státní příslušnost členského státu, je občanem Unie. Občanství Unie nenahrazuje, nýbrž doplňuje státní příslušnost členského státu.

2. Občané Unie požívají práv poskytnutých jim touto smlouvou a podléhají povinnostem jí uloženým.

• Čl. 18/ex-čl. 8a **Svoboda pohybu a pobytu**

1. Každý občan Unie má právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států s výhradou omezení a podmínek stanovených v této smlouvě a v předpisech přijatých k jejímu provedení.

2. Rada může přijmout pravidla k usnadnění výkonu práv uvedených v odstavci 1. Pokud tato smlouva nestanoví jinak, rozhoduje Rada jednomyslně postupem podle článku 251.

• Čl. 19/ex-čl. 8b **Volební právo**

1. Každý občan Unie pobývající v členském státu, jehož není státním příslušníkem, má právo volit a být volen v obecních volbách v členském státu, v němž pobývá, za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu. Výkon tohoto práva podléhá podrobné úpravě jednomyslně přijaté Radou na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem; tato úprava může stanovit výjimky tam, kde je to odůvodněno specifickými problémy některého členského státu.

2. Aniž by tím byl dotčen odstavec 4 článku 190 a pravidla přijatá k jeho provedení, každý občan Unie pobývající ve členském státu, jehož není státním příslušníkem, má právo volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu v členském státu, v němž pobývá, za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu. Výkon tohoto práva podléhá podrobné úpravě jednomyslně přijaté Radou na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem; tato úprava může stanovit výjimky tam, kde je to odůvodněno specifickými problémy některého členského státu.

• Čl. 20/ex-čl. 8c **Diplomatická ochrana**

Každý občan Unie má na území třetí země, ve které členský stát, jehož je státním příslušníkem, nemá své zastoupení, právo na ochranu diplomatickými nebo konzulárními orgány kteréhokoli členského státu za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu. Členské státy sjednají nezbytná pravidla a zahájí mezinárodní jednání potřebná pro zajištění této ochrany.

• Čl. 21/ex-čl. 8d **Petiční právo**

Každý občan má petiční právo k Evropskému parlamentu v souladu s článkem 194.

Každý občan se může obracet na ombudsmana ustanoveného v souladu s článkem 195.

Každý občan Unie se může písemně v jednom z jazyků uvedených v článku 314 obracet na každý orgán nebo instituci, které jsou uvedeny v tomto článku nebo v článku 7, a má právo na odpověď ve stejném jazyce.

• Čl. 22/ex-čl. 8e **Povinnosti Komise podávat zprávy**

Komise podá každé tři roky zprávu Evropskému parlamentu, Radě a Hospodářskému a sociálnímu výboru o provádění ustanovení této části. Tato zpráva přihlédne k vývoji Unie.

Na tomto základě a aniž by byla dotčena ostatní ustanovení této smlouvy může Rada jednomyslně na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem přijmout pravidla k posílení nebo rozšíření práv stanovených v této části, která členskými státy doporučí k přijetí v souladu s jejich ústavními předpisy.

ČÁST TŘETÍ

POLITIKY SPOLEČENSTVÍ

HLAVA I VOLNÝ POHYB ZBOŽÍ

- Čl. 23/ex-čl. 9 **Celní unie**

1. Společenství je založeno na celní unii, která pokrývá veškerý obchod zbožím a která zahrnuje jak zákaz vývozních a dovozních cel a všech dávek s rovnocenným účinkem mezi členskými státy, tak i přijetí společného celního sazebníku ve vztahu k třetím zemím.

2. Ustanovení článku 25 a kapitoly 2 této hlavy se týkají výrobků, které mají svůj původ v členských státech, jakož i těch výrobků pocházejících z třetích zemí, které jsou v členských státech ve volném oběhu.

- Čl. 24/ex-čl. 10 **Volný pohyb zboží**

Za výrobky ve volném oběhu v členském státu se pokládají ty výrobky pocházející ze třetích zemí, u kterých byly v tomto členském státu splněny dovozní náležitosti a zaplacená cla a dávky s rovnocenným účinkem a u kterých nebyla provedena ani úplná, ani částečná refundace těchto cel a dávek.

Kapitola 1 Celní unie

- Čl. 25/ex-čl. 12 **Zákaz vnitřních cel**

Dovozní a vývozní cla a dávky s rovnocenným účinkem jsou mezi členskými státy zakázány. Tento zákaz se vztahuje i na cla fiskální povahy.

- čl. 26/ex-čl. 28 **Společný celní sazebník**

Sazby společného celního sazebníku stanoví Rada na návrh Komise kvalifikovanou většinou.

- Čl. 27/ex-čl. 29 **Úkoly Komise**

Při plnění úkolů, které jí byly svěřeny na základě této kapitoly, Komise vychází:

- a) z nutnosti podporovat obchod mezi členskými státy a třetími zeměmi,
- b) z vývoje podmínek soutěže uvnitř Společenství, pokud tento vývoj vede ke zvýšení konkurenceschopnosti podniků,
- c) z požadavků zásobování Společenství surovinami a polotovary, přičemž Komise dbá o to, aby mezi členskými státy nedošlo k narušení podmínek soutěže u hotových výrobků,
- d) nutnosti vyvarovat se vážných poruch v hospodářství členských států a zajistit racionální rozvoj výroby a rozšíření spotřeby ve Společenství.

Kapitola 2 *Zákaz kvantitativních omezení mezi členskými státy*

• Čl. 28/ex-čl. 30 **Omezení dovozu**

Kvantitativní omezení dovozu jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem jsou mezi členskými státy zakázána.

• Čl. 29/ex-čl. 34 **Omezení vývozu**

Kvantitativní omezení vývozu jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem jsou mezi členskými státy zakázána.

• Čl. 30/ex-čl. 36 **Výjimky**

Ustanovení článků 28 a 29 nevylučují zákazy nebo omezení dovozu, vývozu nebo tranzitu odůvodněné veřejnou mravností, veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností, ochranou zdraví a života lidí a zvířat, ochranou rostlin, ochranou národních kulturních statků, které mají uměleckou, historickou nebo archeologickou hodnotu, nebo ochranou průmyslového a obchodního vlastnictví. Tyto zákazy nebo omezení nesmějí však sloužit jako prostředky svévolné diskriminace nebo zastřeného omezování obchodu mezi členskými státy.

• Čl. 31/ex-čl. 37 **Státní monopoly obchodní povahy**

1. Členské státy uzpůsobí státní monopoly obchodní povahy tak, aby byla vyloučena jakákoli diskriminace mezi příslušníky členských států pokud jde o podmínky nákupu nebo odbytu zboží.

Ustanovení tohoto článku se vztahují na každý orgán, jehož prostřednictvím některý členský stát právně nebo fakticky, přímo nebo nepřímo kontroluje, řídí nebo významně ovlivňuje dovoz nebo vývoz mezi členskými státy. Tato ustanovení platí i pro monopoly, jež stát svěřuje jiným subjektům.

2. Členské státy se zdrží jakéhokoli nového opatření, které by bylo v rozporu se zásadami stanovenými v odstavci 1, nebo které by omezovalo dosah článků týkajících se zákazu cel a kvantitativních omezení mezi členskými státy.

3. V případě monopolu obchodní povahy, s nímž jsou spjata pravidla, která mají usnadňovat odbyt nebo zhodnocení zemědělských výrobků, by měly být při provádění pravidel stanovených tímto článkem přijaty kroky zajišťující rovnocenné záruky zaměstnanosti a životní úroveň příslušných výrobců.

HLAVA II ZEMĚDĚLSTVÍ

• Čl. 32/ex-čl. 38 **Společný trh; zemědělská politika**

1. Společný trh se vztahuje i na zemědělství a obchod zemědělskými produkty. Zemědělskými produkty se rozumějí produkty rostlinné výroby, chovu zvířectva a rybolovu, jakož i výrobky po prvotním zpracování, které mají s těmito produkty přímou souvislost.

2. Pokud nestanoví články 33 až 38 jinak, vztahují se pravidla stanovená pro vytváření společného trhu i na zemědělské produkty.

3. Seznam produktů, na něž se vztahují ustanovení článků 33 až 38, je obsažen v Příloze I této smlouvy.

4. Fungování a rozvoj společného trhu zemědělskými produkty musejí být doprovázeny zavedením společné zemědělské politiky.

• Čl. 33/ex-čl. 39 **Společná zemědělská politika**

1. Cílem společné zemědělské politiky je:

a) zvýšit produktivitu zemědělství podporou technického pokroku a zajišťováním racionálního rozvoje zemědělské výroby a optimálního využití výrobních činitelů, zejména pracovní síly,

- b) zajistit tak odpovídající životní úroveň zemědělské komunity, a to zejména zvýšením individuálních příjmů osob pracujících v zemědělství,
 - c) stabilizovat trhy,
 - d) zajistit plynulé zásobování,
 - e) zajistit dodávky spotřebitelům za rozumné ceny.
2. Při vypracovávání společné zemědělské politiky a zvláštních metod pro její zavádění se bude přihlížet:
- a) k zvláštní povaze zemědělské činnosti vyplývající ze sociální struktury v zemědělství a ze strukturálních a přírodních rozdílů mezi různými zemědělskými oblastmi,
 - b) k nutnosti provádět vhodná přizpůsobení postupně,
 - c) ke skutečnosti, že v členských státech zemědělství představuje odvětví, které je těsně spjato s celým hospodářstvím.

• Čl. 34/ex-čl. 40 **Regulování zemědělského trhu**

1. K dosažení cílů vymezených v článku 33 bude zavedeno společné regulování zemědělského trhu.

Toto regulování může mít v závislosti na dotyčných produktech jednu z těchto forem:

- a) společná soutěžní pravidla,
- b) povinná koordinace různých národních systémů regulování trhu,
- c) evropské regulování trhu.

2. Společné regulování podle odstavce 1 může zahrnovat veškerá opatření potřebná k dosažení cílů stanovených v článku 33, zejména regulaci cen, subvencování jak výroby, tak i odbytu různých produktů, skladovací a překlennovací opatření a společné mechanismy pro stabilizaci dovozu nebo vývozu.

Společné regulování se omezí na dosažení cílů vytyčených v článku 33 a vyloučí jakoukoli diskriminaci mezi výrobcí nebo spotřebiteli uvnitř Společenství.

Společná cenová politika bude založena na společných kritériích a jednotných metodách výpočtu.

3. Aby společné regulování stanovené v odstavci 1 mohlo dosáhnout svých cílů, bude možné vytvořit jeden nebo více zemědělských usměrňovacích a záručních fondů.

• Čl. 35/ex-čl. 41 **Opatření v rámci zemědělské politiky**

K dosažení cílů stanovených v článku 33 se mohou v rámci společné zemědělské politiky zavádět následující opatření:

- a) účinná koordinace snah vyvíjených v oblasti odborného vzdělávání, výzkumu a šíření odborných zemědělských poznatků; tato koordinace může zahrnovat společné financování projektů nebo zařízení,
- b) společná opatření na podporu spotřeby některých produktů.

• Čl. 36/ex-čl. 42 **Pravidla soutěže**

Ustanovení kapitoly týkající se pravidel soutěže se vztahují na zemědělskou výrobu a obchod zemědělskými produkty pouze v rozsahu, který podle článku 37 odstavec 2 a 3 a způsobem v něm stanoveným určí Rada se zřetelem k cílům vytyčeným v článku 33.

Rada může zejména zmocnit k poskytování podpor:

- a) k ochraně podniků, které jsou znevýhodněny strukturálními nebo přírodními podmínkami,
- b) v rámci programů hospodářského rozvoje.

• Čl. 37/ex-čl. 43 **Základní směry; řízení**

1. K určení základních směrů společné zemědělské politiky svolá Komise ihned po vstupu této smlouvy v platnost konferenci členských států, která porovná zemědělské politiky členských států zejména tak, že sestaví bilanci zdrojů a potřeb členských států.

2. S přihlédnutím k výsledku konference uvedené v odstavci 1 předloží Komise po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem do dvou let od vstupu této smlouvy v platnost Radě návrhy týkající se vypracování a zavádění společné zemědělské politiky, včetně nahrazení národních systémů regulování trhu některou z forem společného regulování trhu uvedenou v článku 34 odstavec 1, jakož i provedení opatření specifikovaných v této hlavě.

Tyto návrhy musí respektovat provázanost a vzájemnou závislost zemědělských otázek, o nichž tato hlava pojednává.

Na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem Rada kvalifikovanou většinou vydá nařízení nebo směrnice anebo učiní rozhodnutí; tím není dotčeno oprávnění Rady podat příslušná doporučení.

3. Národní systémy regulování trhu může Rada kvalifikovanou většinou v souladu s odstavcem 2 nahradit společným regulováním trhu stanoveným v článku 34 odstavec 1, pokud:

a) společné regulování trhu poskytne členským státům, které se stavějí proti tomuto opatření a které mají vlastní systém regulování trhu pro příslušnou výrobu, rovnocenné záruky zaměstnanosti a životní úrovně příslušných výrobců, a to s přihlédnutím k přizpůsobením, která budou možná, a ke specializaci, která bude časem nutná,

b) společné regulování trhu zabezpečí obchodu uvnitř Společenství podmínky obdobné podmínkám existujícím na národním trhu.

4. Jestliže bude zavedeno společné regulování trhu pro určité suroviny před zavedením společného regulování trhu pro odpovídající zpracované výrobky, mohou být suroviny, kterých se používá k výrobě zpracovaných výrobků určených pro vývoz do třetích zemí, dovezeny ze zemí mimo Společenství.

• Čl. 38/ex-čl. 46 **Vyrovňovací dávky**

Jestliže v některém členském státu určitý produkt podléhá národnímu systému regulování trhu nebo jakýmkoliv vnitřním pravidlům s rovnocenným účinkem a je-li tím z hlediska soutěžního postavení nepříznivě ovlivněna výroba v jiném členském státu, budou členské státy uplatňovat vyrovnávací dávku na dovoz takového produktu z členského státu, v němž taková regulování nebo pravidla existují, ledaže by tento stát zavedl vyrovnávací dávku při vývozu.

Výši dávek stanoví Komise v míře nutné k obnovení rovnováhy. Komise může též zmocnit k použití jiných opatření, jejichž podmínky a podrobnosti Komise sama určí.

HLAVA III VOLNÝ POHYB OSOB, SLUŽEB A KAPITÁLU

Kapitola I Pracovníci

• Čl. 39/ex-čl. 48 **Volný pohyb - obsah**

1. Volný pohyb pracovníků uvnitř Společenství je zajištěn.

2. Volný pohyb zahrnuje, pokud jde o zaměstnávání, odměnu za práci a jiné pracovní podmínky, zrušení jakékoliv diskriminace mezi pracovníky členských států založené na státní příslušnosti.

3. S výhradou omezení odůvodněných veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností a ochranou zdraví zahrnuje právo:

a) ucházet se o skutečně nabízená zaměstnání,

b) pohybovat se za tím účelem volně na území členských států,

c) pobývat v některém z členských států za účelem výkonu zaměstnání v souladu se zákony a ostatními předpisy, které upravují zaměstnání vlastních příslušníků tohoto státu,

d) zůstat na území členského státu po ukončení zaměstnání, a to za podmínek, které budou předmětem prováděcích nařízení vypracovaných Komisí.

4. Ustanovení tohoto článku neplatí pro zaměstnání ve veřejné správě.

• Čl. 40/ex-čl. 49 **Volný pohyb - zavedení**

Rada vydá postupem podle článku 251 a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem směrnice nebo nařízení vymezující opatření potřebná k zavedení volného pohybu pracovníků tak, jak je definován v předchozím článku, a to zejména:

a) zajištěním úzké spolupráce mezi národními úřady práce,

b) odstraňováním těch administrativních postupů a praktik, jakož i lhůt stanovených pro přístup pracovníků k volným pracovním místům, vyplývajících buď z vnitrostátních právních předpisů nebo z dříve uzavřených dohod mezi členskými státy, jejichž zachování by bylo překážkou liberalizace pohybu pracovníků,

c) odstraňováním všech lhůt a jiných omezení stanovených vnitrostátními předpisy nebo dohodami dříve uzavřenými mezi členskými státy, které vytvářejí pro příslušníky jiných členských států jiné podmínky svobodné volby pracovního místa než pro příslušníky vlastní,

d) vytvořením vhodného mechanismu, který by umožňoval propojení mezi nabídkou a poptávkou na trhu pracovních sil a usnadňoval jejich vyrovnávání způsobem, který by vylučoval vážné ohrožení životní úrovně a zaměstnanosti v různých regionech a odvětvích průmyslu.

• **Čl. 41/ex-čl. 50 Výměna mladých pracovníků**

Členské státy budou v rámci společného programu podporovat výměnu mladých pracovníků.

• **Čl. 42/ex-čl. 51 Opatření v oblasti sociálního zabezpečení**

Rada přijme postupem podle článku 251 v oblasti sociálního zabezpečení opatření, která jsou nezbytná k zajištění volného pohybu pracovníků; za tímto účelem Rada učiní úpravy, které pracovníkům a jejich oprávněným rodinným příslušníkům zajistí:

a) pro účely vzniku a trvání nároků na dávky, jakož i pro výpočet jejich výše, započítávání všech dob splněných podle práva členských států,

b) vyplácení dávek osobám sídlícím na území členských států.

Rada se v rámci postupu podle článku 251 usnáší jednomyslně.

Kapitola 2 *Právo podnikání*

• **Čl. 43/ex-čl. 52 Svoboda podnikání (usazování)**

V rámci níže uvedených ustanovení jsou omezení svobody podnikání pro příslušníky jednoho členského státu na území státu druhého zakázána. Stejně tak jsou zakázána omezení při zřizování zastoupení, poboček nebo dceřiných společností společností jednoho členského státu na území státu druhého.

Svoboda podnikání zahrnuje právo zahajovat a provozovat samostatnou výdělečnou činnost, jakož i zřizovat a řídit podniky, zejména společnosti ve smyslu článku 48 pododstavec 2 za podmínek stanovených pro vlastní příslušníky právem států, kde dochází k podnikání, pokud ustanovení kapitoly o pohybu kapitálu nestanoví jinak.

• **Čl. 44/ex-čl. 54 Směrnice k dosažení svobody podnikání**

1. K dosažení svobody podnikání v určitém oboru vydá Rada postupem podle článku 251 a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem směrnice.

2. Rada a Komise plní povinnosti, které pro ně vyplývají z předchozích ustanovení zejména tím, že:

a) se zpravidla přednostně zabývají takovými obory činnosti, v nichž svoboda podnikání zvláště významně přispívá k rozvoji výroby a obchodu,

b) zajišťují úzkou spolupráci mezi příslušnými orgány státní správy členských států, aby zjistily specifické situace v různých oborech činnosti uvnitř Společenství,

c) odstraňují administrativní postupy a praktiky, které vyplývají z vnitrostátních právních předpisů nebo z dohod uzavřených v minulosti mezi členskými státy a jejichž další zachování by bylo překážkou svobodě podnikání,

d) zajišťují, aby pracovníci jednoho členského státu zaměstnaní na území jiného členského státu mohli na tomto území zůstat za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti, splňují-li podmínky, které by museli splňovat, kdyby vstupovali do tohoto státu s úmyslem takovou činnost zahájit,

e) umožňují příslušníkům jednoho členského státu nabývat a užívat nemovitý majetek na území jiného členského státu, pokud tím nejsou dotčeny zásady stanovené v článku 33 odstavec 2,

f) postupně odstraňují omezení svobody podnikání v každém oboru činnosti, který přichází v úvahu, a to jak pokud jde o podmínky zřizování zastoupení, poboček nebo dceřiných společností, tak i pokud jde o podmínky vstupu pracovníků mateřského podniku do řídicích nebo dozorčích orgánů těchto zastoupení, poboček nebo dceřiných společností,

- g) v míře nezbytné k dosažení jejich rovnocennosti koordinují záruky, které jsou pro ochranu zájmů společníků, akcionářů i třetích osob vyžadovány v členských státech od společností ve smyslu článku 48 pododstavce 2,
- h) kontrolují nenarušování podmínek podnikání podporami poskytovanými členskými státy.

• **Čl. 45/ex-čl. 55 Výkon veřejné moci**

Ustanovení této kapitoly se v členských státech nevztahují na činnosti, které jsou v příslušném členském státu spjaty, i když jen příležitostně, s výkonem veřejné moci.

Rada na návrh Komise může kvalifikovanou většinou stanovit, že na určité druhy činností se ustanovení této kapitoly nevztahují.

• **Čl. 46/ex-čl. 56 Veřejný pořádek, veřejná bezpečnost, ochrana zdraví**

1. Ustanovení této kapitoly a opatření přijatá na jejich základě nevyklučují použitelnost těch ustanovení zákonů a jiných předpisů, která stanoví zvláštní režim pro cizí příslušníky z důvodu veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a ochrany zdraví.

2. Rada vydává postupem podle článku 251 směrnice pro koordinaci výše uvedených předpisů.

• **Čl. 47/ex-čl. 57 Vzájemné uznávání diplomů**

1. Za účelem usnadnění zahajování a provozování činností samostatně výdělečných osob vydá Rada postupem podle článku 251 směrnice upravující vzájemné uznávání diplomů, osvědčení a jiných dokladů o kvalifikaci.

2. Za stejným účelem vydá Rada postupem podle článku 251 směrnice ke koordinaci zákonů a jiných předpisů členských států, které se týkají zahajování a provozování činností samostatně výdělečných osob. Rada rozhoduje v rámci postupu podle článku 251 jednomyslně o směrnících, k jejichž provedení jsou zapotřebí alespoň v jednom členském státě změny stávajících zásad obsažených v zákonech, které upravují kvalifikační požadavky a jiné podmínky přístupu fyzických osob k určitému povolání. V ostatních případech se Rada usnáší kvalifikovanou většinou.

3. Pokud jde o povolání lékařská, farmaceutická a lékárnická, bude postupné odstraňování omezení záviset na koordinaci podmínek pro výkon těchto povolání v různých členských státech.

• **Čl. 48/ex-čl. 58 Postavení společností naroveň fyzickým osobám**

Se společnostmi založenými podle práva některého členského státu, které mají své sídlo, svou ústřední správu nebo hlavní místo své podnikatelské činnosti uvnitř Společenství, se pro účely této kapitoly zachází stejně jako s fyzickými osobami, které jsou příslušníky členských států.

Společnostmi se rozumějí společnosti založené podle občanského nebo obchodního práva včetně společností družstevních, jakož i jiné právnické osoby veřejného nebo soukromého práva s výjimkou nevýdělečných.

Kapitola 3 *Služby*

• **Čl. 49/ex-čl. 59 Volné poskytování služeb**

Podle následujících ustanovení jsou zakázána omezení volného poskytování služeb uvnitř Společenství pro příslušníky členských států, kteří podnikají v některém jiném státu Společenství než příjemce služeb.

Na návrh Komise může Rada kvalifikovanou většinou rozšířit použitelnost této kapitoly též na příslušníky třetích států, kteří poskytují služby a kteří podnikají uvnitř Společenství.

• **Čl. 50/ex-čl. 60 Pojem služeb**

Za služby se podle této smlouvy pokládají úkony poskytované zpravidla za úplatu, pokud nejsou upraveny ustanoveními o volném pohybu zboží, kapitálu a osob.

Služby zahrnují zejména:

- a) činnosti průmyslové,
- b) činnosti obchodní,
- c) činnosti řemeslné,
- d) činnosti v oblasti svobodných povolání.

Aniž by tím byla dotčena ustanovení kapitoly týkající se práva podnikání, může poskytovatel služby za účelem jejího poskytnutí dočasně provozovat svou činnost ve státu, kde je služba poskytována, za stejných podmínek, jaké tento stát ukládá svým vlastním příslušníkům.

• **Čl. 51/ex-čl. 61 Služby v dopravě a pohybu kapitálu**

1. Volný pohyb služeb v oblasti dopravy je upraven ustanoveními hlavy o dopravě.
2. Liberalizace bankovních a pojišťovacích služeb, které jsou spojeny s pohybem kapitálu, se uskuteční v souladu s liberalizací pohybu kapitálu.

• **Čl. 52/ex-čl. 63 Směrnice o službách**

1. K dosažení liberalizace určitého typu služeb vydává Rada směrnice kvalifikovanou většinou na návrh Komise a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Evropským parlamentem.
2. Návrhy a rozhodnutí uvedené v odstavci 1 se zpravidla přednostně týkají těch služeb, které mají přímý vliv na výrobní náklady nebo jejichž liberalizace přispívá k obchodu zbožím.

• **Čl. 53/ex-čl. 64 Další liberalizace**

Členské státy prohlašují, že jsou připraveny přistoupit k liberalizaci služeb ve větší míře, než jsou povinny na základě směrnic vydaných podle článku 52 odstavec 1, dovolí-li jim to jejich celková hospodářská situace a situace v příslušném hospodářském odvětví.

Komise dává příslušným členským státům za tím účelem doporučení.

• **Čl. 54/ex-čl. 65 Přejídná úprava**

Pokud omezení volného poskytování služeb nebyla odstraněna, bude je každý členský stát uplatňovat na všechny poskytovatele služeb podle článku 49 odstavec 1 bez rozdílu státní příslušnosti nebo bydliště.

• **Čl. 55/ex-čl. 66 Použití ustanovení o právu podnikání**

Ustanovení článků 45 až 48 se použijí pro otázky upravené touto kapitolou.

Kapitola 4 *Kapitál a platby*

• **Čl. 56/ex-čl. 73b Volný pohyb kapitálu a plateb**

1. V rámci stanoveném touto kapitolou jsou zakázána všechna omezení pohybu kapitálu mezi členskými státy a mezi členskými státy a třetími zeměmi.
2. V rámci stanoveném touto kapitolou jsou zakázána všechna omezení plateb mezi členskými státy a mezi členskými státy a třetími zeměmi.

• **Čl. 57/ex-čl. 73c Přípustná omezení**

1. Ustanoveními článku 56 nejsou dotčena žádná omezení uplatňovaná vůči třetím zemím, která ke dni 31. prosince 1993 budou existovat podle národního práva nebo práva Společenství ve vztahu k pohybu kapitálu do nebo ze třetích zemí, zahrnujícího přímé investice včetně investic do nemovitého majetku, podnikání, poskytování finančních služeb či přípuštění cenných papírů na kapitálové trhy.

2. Ve snaze dosáhnout cíle volného pohybu kapitálu mezi členskými státy a třetími zeměmi v co největší míře a bez újmy ostatním kapitolám této smlouvy Rada může kvalifikovanou většinou na návrh Komise přijmout opatření týkající se pohybu kapitálu do a ze třetích zemí, zahrnujícího přímé investice - včetně investic do nemovitého majetku - podnikání, poskytování finančních služeb či přípuštění cenných papírů na kapitálové trhy. Jednomyslnosti je třeba u těch opatření podle tohoto odstavce, která v oblasti liberalizace pohybu kapitálu do třetích zemí či z nich představují v právu Společenství krok zpět.

• Čl. 58/ex-čl. 73d **Omezení uplatňovaná jednotlivými státy**

1. Ustanoveními článku 56 není dotčeno právo členských států:

- a) uplatňovat příslušná ustanovení svých daňových předpisů, která rozlišují mezi daňovými poplatníky podle místa bydliště nebo podle místa, kde je jejich kapitál investován.
- b) činit všechna potřebná opatření, která by zabránila porušování vnitrostátních právních předpisů, zejména v oblasti zdanění a dohledu nad finančními institucemi nebo stanovit postupy pro ohlašování kapitálových pohybů pro účely administrativní či statistické, nebo činit opatření, odůvodněná veřejným pořádkem či veřejnou bezpečností.

2. Ustanoveními této kapitoly není dotčeno uplatňování omezení práva podnikání, která jsou slučitelná s touto smlouvou.

3. Opatření a postupy uvedené v odstavcích 1 a 2 nesmějí však sloužit jako prostředek svévolné diskriminace či zastřeného omezování volného pohybu kapitálu a plateb, jak je definováno článkem 56.

• Čl. 59/ex-čl. 73f **Ochranná opatření**

Pokud za výjimečných okolností pohybu kapitálu do či ze třetích zemí způsobují nebo hrozí, že způsobí vážné potíže fungování hospodářské a měnové unie, Rada může kvalifikovanou většinou na návrh Komise a po konzultaci s EÚB na dobu nepřekračující šest měsíců učinit ochranná opatření vůči třetím zemím, jsou-li taková opatření naprosto nezbytná.

• Čl. 60/ex-čl. 73g **Opatření na základě společné zahraniční a bezpečnostní politiky**

1. Je-li činnost Společenství v případech předvídaných v článku 301 považována za nezbytnou, Rada může postupem podle článku 301 učinit nezbytná naléhavá opatření vůči příslušným třetím zemím, týkající se pohybu kapitálu a plateb.

2. Aniž by byl dotčen článek 297 a pokud Rada neučinila opatření podle odstavce 1, členský stát může z vážných politických důvodů a v případě naléhavosti učinit jednostranná opatření vůči třetí zemi, týkající se pohybu kapitálu a plateb. Komise a ostatní členské státy budou o takových opatřeních informovány nejpozději do dne nabytí jejich účinnosti.

Rada může kvalifikovanou většinou na návrh Komise rozhodnout, že dotčený členský stát musí taková opatření pozměnit nebo zrušit. Předseda Rady bude informovat Evropský parlament o každém takovém rozhodnutí učiněném Radou.

HLAVA IV

(ex-hlava IIIa)

*Vízová, azylová a přistěhovalecká politika a jiné politiky
týkající se volného pohybu osob*

• Čl. 61/ex-čl. 73i **Pohyb osob; opatření; boj proti kriminalitě**

K postupnému vytváření prostoru svobody, bezpečnosti a práva přijme Rada:

- a) do pěti let poté, co Amsterodamská smlouva vstoupí v platnost opatření k zajištění volného pohybu osob podle článku 14 ve spojitosti s bezprostředně s tím spjatými doprovodnými opatřeními týkajícími se kontroly na vnějších hranicích, azylu a přistěhovalectví podle článku 62 odstavec 2 a 3, a článku 63 odstavec 1 písm.a a 2 písm.a a opatření k předcházení a potírání kriminality podle článku 31 písm.e Smlouvy o Evropské unii;
- b) ostatní opatření v oblastech azylu, přistěhovalectví a ochrany práv státních příslušníků třetích států podle článku 63;
- c) opatření v oblasti justiční spolupráce v civilních věcech podle článku 65;
- d) vhodná opatření k podpoře a posílení administrativní spolupráce podle článku 66;
- e) opatření v oblasti policejní a justiční spolupráce v trestních věcech, která předcházením a potíráním kriminality v Unii podle Smlouvy o Evropské unii sledují dosažení vysokého stupně bezpečnosti.

▪ Čl. 62/ex-čl. 73j **Vízová opatření**

Rada postupem podle článku 67 do pěti let poté, co vstoupí v platnost Amsterodamská smlouva, přijme:

- (1) opatření, která zajistí podle článku 14, aby osoby, občané Unie, či státní příslušníci třetích států nebyli kontrolováni při překračování vnitřních hranic;
- (2) opatření ohledně překračování vnějších hranic členských států, která stanoví:
 - a) standardy a postupy, které členské státy musí respektovat při provádění osobních kontrol na vnějších hranicích;
 - b) vízové předpisy pro zamýšlené pobyty v trvání nejvýše 3 měsíců, zahrnující:
 - (i) seznam třetích států, jejichž státní příslušníci při překračování vnějších hranic musejí mít vízum, a třetích států, jejichž státní příslušníci jsou od vízové povinnosti osvobozeni;
 - (ii) postupy a předpoklady pro udílení víz členskými státy;
 - (iii) jednotné formy víz;
 - (iv) pravidla pro jednotné vízum;
- (3) opatření, jimiž se stanoví podmínky, za kterých státní příslušníci třetích států požívají po dobu nanejvýš tří měsíců na území členských států svobodu cestování.

• Čl. 63/ex-čl. 73k **Azylová opatření; přistěhovalectví**

Rada postupem podle článku 67 do pěti let poté, co Amsterodamská smlouva vstoupí v platnost přijme:

- (1) v souladu s Úmluvou z 28. července 1951 a Protokolem z 31. ledna 1967 o postavení uprchlíků a příslušnými ostatními úmluvami opatření ohledně azylu v následujících oblastech:
 - a) kritéria a postupy pro určení členského státu, který je příslušný pro posuzování žádosti o azyl, kterou podal státní příslušník třetího státu v jednom z členských států;
 - b) minimální standardy pro přijímání uchazečů o azyl v členských státech;
 - c) minimální standardy pro uznání státních příslušníků třetích států za uprchlíky;
 - d) minimální standardy pro postup členských států při udělování či odnímání statusu uprchlíka.
 - (2) Opatření týkající se uprchlíků a osob vyhnaných v následujících oblastech:
 - a) minimální standardy pro přechodnou ochranu vyhnaných osob z třetích států, které se nemohou vrátit do státu svého původu a osob, které jinak potřebují mezinárodní ochranu;
 - b) podpora vyváženého rozdělení zátěže, která je spojena s přijímáním uprchlíků a vyhnaných osob a s jeho důsledky pro členské státy.
 - (3) Opatření ohledně přistěhovačské politiky v následujících oblastech:
 - a) podmínky vstupu a pobytu a standardy pro postupy k udělení dlouhodobého víza a povolení k pobytu, včetně těch, které vedou ke spojování rodin, členskými státy;
 - b) nelegální přistěhovalectví a nelegální pobyt, a to včetně vracení takových osob, které se zdržují v jiném členském státě nelegálně.
 - (4) Opatření ke stanovení práv a podmínek, za kterých státní příslušníci třetích států, kteří se zdržují legálně v jednom členském státě, mohou pobývat v jiném členském státě.
- Opatření přijatá Radou podle bodů 3 a 4 nebrání členskému státu, aby v dotčených oblastech zachoval nebo zavedl vnitrostátní právní úpravu, která je slučitelná s touto smlouvou a mezinárodními úmluvami.
- Výše uvedená pětiletá lhůta neplatí pro přijetí opatření podle bodů 2 písm. b, 3 písm. a a 4.

• Čl. 64/ex-čl. 73l **Veřejný pořádek, stav nouze**

1. Tato hlava se nedotýká výkonu odpovědnosti členských států za udržování práva a pořádku a zajišťování vnitřní bezpečnosti.
2. Jsou-li jeden nebo více členských států vystaveny stavu nouze v důsledku náhlého náporu občanů třetích států, může Rada, aniž by byl dotčen odstavec 1, na návrh Komise přijmout kvalifikovanou většinou ve prospěch dotčených členských států prozatímní opatření v trvání nejvýše šesti měsíců.

• Čl. 65/ex-čl. 73m **Justiční spolupráce v civilních věcech**

Opatření v oblasti justiční spolupráce v civilních věcech s mezinárodním prvkem vydávaná podle článku 67 a pokud je to nutné k náležitému fungování vnitřního trhu, zahrnují:

- a) zlepšení a zjednodušení
 - systému mezinárodního doručování soudních a mimosoudních písemností;
 - spolupráci při opatřování důkazů;
 - uznání a výkon soudních a mimosoudních rozhodnutí v civilních a obchodních věcech;
- b) podporu slučitelnosti kolizních norem platných v členských státech a předpisů k řešení jurisdikčních konfliktů;
- c) odstraňování překážek pro hladký průběh civilně právního řízení, v případě nutnosti podporou slučitelnosti civilně procesních předpisů platných v členských státech.

• Čl. 66/ex-čl. 73n **Spolupráce správních orgánů**

Rada přijímá postupem podle článku 67 opatření k zajištění spolupráce mezi příslušnými úřady státní správy členských států v oblastech podle této hlavy, jakož i spolupráce mezi těmito úřady a Komisí.

• Čl. 67/ex-čl. 73o **Přechodná úprava**

1. Rada se během přechodného období pěti let poté, co Amsterodamská smlouva vstoupí v platnost, usnáší jednomyslně na návrh Komise a nebo z iniciativy členského státu a po konzultaci s Evropským parlamentem.

2. Po uplynutí těchto pěti let:

- Rada se usnáší na návrh Komise. Komise přezkoumává každou žádost členského státu, aby předložila návrh Radě.

- Rada přijme jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem rozhodnutí, podle kterého se na všechny oblasti či části oblastí, na které se vztahuje tato hlava, použije postup podle článku 251 a ustanovení o pravomocích Soudního dvora se přizpůsobí.

3. Odchylně od odstavců 1 a 2 opatření uvedená v článku 62 odstavec 2 písm.b, (i) a (iii) přijímá Rada poté, co Amsterodamská smlouva vstoupí v platnost, kvalifikovanou většinou na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem.

4. Odchylně od odstavce 2 opatření uvedená v článku 62 odstavec 2 písm.b, (ii) a (iv) přijímá Rada po uplynutí pěti let od doby vstupu Amsterodamské smlouvy v platnost postupem podle článku 251.

• Čl. 68/ex-čl. 73p **Podmínky řízení o předběžné otázce**

1. Článek 234 se použije na tuto hlavu za následujících okolností a podmínek. Jestliže otázka výkladu této hlavy nebo platnosti a výkladu právních aktů vycházejících z této hlavy vydaných orgány Společenství vyvstane v určité právní věci, která je předmětem zahájeného řízení u soudu členského státu, jehož rozhodnutí již nemůže být napadeno opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, požádá tento soud Soudní dvůr o rozhodnutí v této otázce, jestliže rozhodnutí o ní považuje za nutné k vydání svého rozsudku.

2. Soudní dvůr v žádném případě nemá pravomoc rozhodovat o opatřeních a rozhodnutích podle článku 62 odstavec 1, která se týkají udržení práva a pořádku a zajištění vnitřní bezpečnosti.

3. Rada, Komise, nebo členský stát mohou požádat Soudní dvůr o rozhodnutí ve věci výkladu této hlavy a právních aktů vydaných orgány Společenství vycházejících z této hlavy. Rozhodnutí, které Soudní dvůr na takovou žádost vydá, se nevztahují na rozsudky soudů členských států, které se staly pravomocnými.

• Čl. 69/ex-čl. 73q **Spojené království, Irsko, Dánsko**

Při používání této hlavy platí pro Spojené království a Irsko, aniž by byl dotčen protokol o používání určitých aspektů článku 14 Smlouvy o založení Evropského společenství pro Spojené království a Irsko, Protokol o postavení Spojeného království a Irska, a pro Dánsko Protokol o postavení Dánska.

*HLAVA V
(ex-hlava IV)
DOPRAVA*

• Čl. 70/ex-čl. 74 **Společná dopravní politiky**

Ve věcech upravovaných v této hlavě sledují členské státy cíle této smlouvy v rámci společné dopravní politiky.

• Čl. 71/ex-čl. 75 **Potřebná opatření**

1. K provedení článku 70 s přihlédnutím ke zvláštním aspektům dopravy Rada postupem podle článku 251 a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů stanoví:

a) společná pravidla pro mezinárodní dopravu do nebo z některého členského státu anebo procházející přes území jednoho nebo několika členských států,

b) podmínky, za nichž budou k provozování dopravy uvnitř některého členského státu připouštěni dopravci, kteří na území tohoto státu nesídlí,

c) opatření ke zlepšení bezpečnosti dopravy,

d) veškerá jiná potřebná pravidla.

2. Odchylně od postupu stanoveného v odstavci 1 stanoví Rada jednomyslně na návrh Komise po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem pravidla týkající se zásad dopravního režimu, jejichž uplatnění by se mohlo vážně dotknout životní úrovně a zaměstnanosti v některých oblastech jakož i využití dopravních zařízení. Přihlédne přitom k nutnosti přizpůsobování se hospodářskému rozvoji, vyplývajícímu z vytvoření společného trhu.

• **Čl. 72/ex-čl. 76 Povinnost státu zdržet se úprav**

Až do stanovení pravidel uvedených v článku 71 odstavec 1 nesmí žádný členský stát bez jednomyslného souhlasu Rady upravovat různé předpisy, platné pro tuto oblast 1. ledna 1958 a pro přistupující státy v okamžiku jejich přístupu způsobem, který by přímo nebo nepřímo znevýhodňoval dopravce jiných členských států ve srovnání s dopravci domácími.

• **Čl. 73/ex-čl. 77 Státní podpory**

S touto smlouvou jsou slučitelné podpory, které slouží potřebě koordinovat dopravu nebo které představují náhradu za určitá plnění souvisící s pojmem veřejné služby.

• **Čl. 74/ex-čl. 78 Klausule o situaci dopravců**

Veškerá opatření v oblasti cen a podmínek dopravy, učiněná v rámci této smlouvy, musí přihlížet k hospodářské situaci dopravců.

▪ **Čl. 75/ex-čl. 79 Diskriminace v tarifech**

1. V dopravě uvnitř Společenství je zakázána veškerá diskriminace spočívající v tom, že dopravce uplatňuje na dopravu téhož zboží dopravovaného za stejných okolností ceny a dopravní podmínky lišící se v závislosti na zemi původu nebo určení dopravovaného zboží.

2. Odstavec 1 nebrání Radě, aby podle článku 71 odstavec 1 učinila jiná opatření.

3. Rada kvalifikovanou většinou vydá na návrh Komise a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem pravidla k provedení odstavce 1.

Může zejména stanovit pravidla potřebná k tomu, aby orgány Společenství mohly zabezpečit plnění ustanovení odstavce 1, a aby mohly zajistit uživatelům dopravy výhody vyplývající z tohoto ustanovení.

4. Komise prozkoumá z vlastní iniciativy nebo na žádost některého členského státu případy diskriminace uvedené v odstavci 1 a po konzultaci s každým příslušným členským státem vydá v rámci pravidel stanovených v souladu s ustanovením odstavce 3 potřebná rozhodnutí.

• **Čl. 76/ex-čl. 80 Zákaz ochranných tarifů**

1. V dopravě uvnitř Společenství je zakázáno uplatňovat takové ceny a podmínky uložené členským státem, které jakýmkoli způsobem podporují nebo chrání jeden nebo několik určitých podniků nebo průmyslových odvětví, ledaže k tomu dá svolení Komise.

2. Komise prozkoumá z vlastní iniciativy nebo na žádost některého členského státu ceny a podmínky uvedené v odstavci 1, přihlédne na straně jedné zejména k požadavkům náležité regionální hospodářské politiky, k potřebám nerozvinutých oblastí a k problémům oblastí vážně postižených politickými okolnostmi a na straně druhé k účinkům těchto cen a podmínek na soutěž mezi různými způsoby dopravy.

Komise po konzultaci s každým příslušným členským státem vydá potřebná rozhodnutí.

3. Zákaz uvedený v odstavci 1 se netýká tarifů zavedených k udržení konkurenceschopnosti.

• **Čl. 77/ex-čl. 81 Poplatky v souvislosti s přechodem hranic**

Poplatky účtované dopravcem nad rámec dopravního v souvislosti s přechodem hranic nesmějí přesahovat rozumnou míru stanovenou s přihlédnutím ke skutečným výdajům způsobeným v souvislosti s tímto přechodem.

Členské státy se vynasnaží tyto výdaje postupně snižovat.

Komise může členským státům dávat doporučení k provedení tohoto článku.

• Čl. 78/ex-čl. 82 **Klauzule o Německu**

Ustanovení této hlavy nebrání opatřením Spolkové republiky Německo, pokud jsou nutná k vyrovnání hospodářských nevýhod, jež byly rozdělením Německa způsobeny hospodářství určitých oblastí postižených rozdělením Spolkové republiky.

• Čl. 79/ex-čl. 83 **Poradní výbor**

Při Komisi se zřizuje poradní výbor složený z odborníků jmenovaných vládami členských států. Komise se s výborem podle potřeby radí v otázkách dopravy, aniž by tím byla dotčena pravomoc Hospodářského a sociálního výboru.

• čl. 80/ex-čl. 84 **Věcný trh**

1. Ustanovení této hlavy se vztahují na dopravu po železnicích, silnicích a vnitřních vodních cestách.

2. Rada může kvalifikovanou většinou rozhodnout, zda, do jaké míry a jakým postupem bude možno stanovit vhodná pravidla pro dopravu námořní a leteckou.

Uplatní se pravidla postupu uvedená v článku 71.

HLAVA VI
(ex-hlava V)
SPOLEČNÁ PRAVIDLA PRO SOUTĚŽ,
DANĚ A SBLIŽOVÁNÍ PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Kapitola 1
Pravidla soutěže

Oddíl 1
Pravidla platná pro podniky

• Čl. 81/ex-čl. 85 **Zákaz kartelů**

1. Se společným trhem jsou neslučitelné a proto zakázány veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž cílem nebo výsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení soutěže na společném trhu, zejména ty, které

a) přímo nebo nepřímo určují nákupní nebo prodejní ceny anebo jiné obchodní podmínky,

b) omezují nebo kontrolují výrobu, odbyt, technický rozvoj nebo investice,

c) rozdělují trhy nebo zdroje zásobování,

d) uplatňují vůči obchodním partnerům nerovné podmínky při rovnocenných plněních, čímž jsou někteří partneři znevýhodněni v soutěži,

e) váží uzavření smlouvy na podmínku, že druhá strana přijme další plnění, která podle povahy věci nebo podle obchodních zvyklostí s předmětem takové smlouvy nesouvisejí.

2. Dohody nebo rozhodnutí zakázané podle tohoto článku jsou neplatné.

3. Ustanovení odstavce 1 mohou však být prohlášena za neúčinná:

- pro dohody nebo kategorie dohod mezi podniky,

- pro rozhodnutí nebo kategorie rozhodnutí o sdružení podniků a

- pro jednání ve vzájemné shodě nebo kategorie takových jednání,

které přispívají ke zlepšení výroby nebo odbytu výrobků nebo k podpoře technického či hospodářského pokroku, přičemž vyhrazují spotřebitelům přiměřený podíl na výhodách z toho vyplývajících a které

a) neukládají příslušným podnikům omezení, která nejsou k dosažení těchto cílů nutná,

b) neumožňovaly těmto podnikům vyloučit soutěž ve vztahu k podstatné části výrobků tímto dotčených.

• Čl. 82/ex-čl. 86 **Zákaz zneužití dominantního postavení**

Se společným trhem je neslučitelné a proto zakázané, aby, pokud to může ovlivnit obchod mezi členskými státy, jeden nebo několik podniků zneužívalo dominantního postavení na společném trhu nebo jeho podstatné části.

Takové zneužívání může zejména spočívat

- a) v přímém nebo nepřímém vnučování nepřiměřených nákupních nebo prodejních cen anebo jiných obchodních podmínek,
- b) v omezování výroby, odbytu nebo technického rozvoje ke škodě spotřebitelů,
- c) v uplatňování nerovných podmínek vůči obchodním partnerům při rovnocenných plněních, čímž jsou někteří partneři znevýhodněni v soutěži,
- d) ve vázání uzavření smlouvy na podmínku, že druhá strana přijme další plnění, která podle povahy věci nebo podle obchodních zvyklostí s předmětem takové smlouvy nesouvisejí.

• Čl. 83/ex-čl. 87 **Prováděcí předpisy**

1. Rada kvalifikovanou většinou na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem vydá nařízení nebo směrnice potřebné k provedení zásad vytyčených v člancích 81 a 82.

2. Cílem nařízení a směrnic uvedených v odstavci 1 je zejména:

- a) zajistit dodržování zákazů uvedených v článku 81 odstavec 1 a v článku 82 stanovením pokut a opakovaných penále,
- b) určit podrobnosti provádění článku 81 odstavec 3, s přihlédnutím k nutnosti zajistit účinný dozor na straně jedné a co největší zjednodušení administrativy na straně druhé,
- c) podrobněji vymezit v případě potřeby rozsah uplatnění ustanovení článků 81 a 82 v jednotlivých hospodářských odvětvích,
- d) vymezit příslušné úkoly Komise a Soudního dvora při provádění ustanovení uvedených v tomto odstavci,
- e) vymezit poměr mezi vnitrostátními právními předpisy na jedné straně a ustanoveními tohoto oddílu, jakož i ustanoveními vydanými k provedení tohoto článku na straně druhé.

• Čl. 84/ex-čl. 88 **Oprávnění členských států**

Dokud nenabudou účinnosti předpisy vydané podle článku 83 rozhodují o přípustnosti dohod, rozhodnutí a sladěných postupů a o zneužívání dominantního postavení na společném trhu orgány členských států v souladu se svým právem a s ustanoveními článku 85, zejména odstavce 3, a článku 82.

• Čl. 85/ex-čl. 89 **Oprávnění Komise**

1. Aniž by byl dotčen článek 84, Komise zajišťuje provádění zásad vytyčených v člancích 81 a 82. Na žádost některého členského státu nebo z úřední povinnosti a v součinnosti s příslušnými úřady členských států, které jí budou nápomocny, vyšetřuje případy domnělého porušení uvedených zásad. Jestliže zjistí, že k porušení došlo, navrhne prostředky vhodné k jeho odstranění.

2. Trvá-li porušení i nadále, Komise konstatuje porušení zásad zdůvodněným rozhodnutím. Komise může své rozhodnutí zveřejnit a zmocnit členské státy, aby učinily potřebná opatření k nápravě, jejichž podmínky a podrobnosti Komise určí.

• Čl. 86/ex-čl. 90 **Veřejné podniky, podniky s výsadními právy**

1. Pokud jde o veřejné podniky a podniky, kterým členské státy přiznávají zvláštní nebo výlučná práva, tyto státy neučiní ani nezachovají opatření odporující pravidlům této smlouvy, zejména pravidlům stanoveným v člancích 12 a 81 až 89.

2. Podniky, jimž je svěřeno poskytování služeb obecného hospodářského zájmu nebo které mají povahu fiskálního monopolu, podléhají ustanovením této smlouvy a zejména pravidlům soutěže, pokud uplatnění těchto ustanovení neznemožňuje právně nebo fakticky plnění zvláštních úkolů, které jim byly přiděleny. Rozvoj obchodu nesmí být dotčen v míře, která by byla v rozporu se zájmem Společenství.

3. Komise dohlíží na provádění ustanovení tohoto článku a vydává podle potřeby členským státům potřebné směrnice a rozhodnutí.

Oddíl 2 Podpory poskytované státy

• Čl. 87/ex-čl. 92 **Slučitelné a neslučitelné podpory**

1. Podpory poskytované v jakékoli formě státy nebo ze státních prostředků, které narušují nebo hrozí narušit soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné se společným trhem, nestanoví-li tato smlouva jinak.

2. Se společným trhem jsou slučitelné:

a) podpory sociální povahy poskytované individuálním spotřebitelům za podmínky, že se poskytují bez diskriminace založené na původu výrobků,

b) podpory určené k náhradě škod způsobených přírodními pohromami nebo jinými mimořádnými událostmi,

c) podpory poskytované hospodářství určitých oblastí Spolkové republiky Německo postižených rozdělením Německa, pokud jsou potřebné k vyrovnání hospodářských nevýhod způsobených tímto rozdělením.

3. Za slučitelné se společným trhem mohou být považovány:

a) podpory, které mají napomoci hospodářskému rozvoji oblastí s mimořádně nízkou životní úrovní nebo s vysokou nezaměstnaností,

b) podpory, které mají napomoci uskutečnění některého významného projektu společného evropského zájmu anebo napravit vážnou poruchu v hospodářství některého členského státu,

c) podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských aktivit nebo oblastí, pokud nemění podmínky obchodu v míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem,

d) podpory, které mají napomoci kultuře a zachování kulturního dědictví, jestliže neovlivní podmínky obchodu a soutěže ve Společenství v míře odporující společnému zájmu,

e) jiné druhy podpor, které mohou být vymezeny rozhodnutím Rady přijatým kvalifikovanou většinou na návrh Komise.

• Čl. 88/ex-čl. 93 **Řízení; opatření**

1. Komise ve spolupráci s členskými státy průběžně zkoumá systémy podpor existující v těchto státech. Navrhuje jim vhodná opatření, která vyžaduje postupný rozvoj nebo fungování společného trhu.

2. Zjistí-li Komise, poté co vyzvala zainteresované strany k podání připomínek, že podpora poskytovaná některým státem nebo ze státních prostředků není slučitelná se společným trhem podle článku 87 nebo že je zneužívána, rozhodne, že dotyčný stát ve lhůtě stanovené Komisí takovou podporu zruší nebo upraví.

Nepodrobí-li se dotyčný stát tomuto rozhodnutí ve stanovené lhůtě, může Komise nebo jiný zainteresovaný stát odchýlně od článků 226 a 227 přímo předložit věc Soudnímu dvoru.

Rada může na žádost členského státu jednomyslně rozhodnout, že podpora, kterou tento stát poskytuje nebo hodlá poskytnout, má být jako výjimka z ustanovení článku 87 nebo nařízení uvedených v článku 89 považována za slučitelnou se společným trhem, jestliže mimořádné okolnosti takové rozhodnutí odůvodňují. Zahájila-li již Komise ve věci této podpory řízení stanovené v tomto odstavci, bude podáním žádosti příslušného státu Radě uvedené řízení pozastaveno až do vyjádření Rady.

Jestliže se však Rada nevyjádří do tří měsíců od podání této žádosti, rozhodne věc Komise.

3. Komise musí být včas informována o záměrech poskytnout nebo upravit podpory, aby mohla podat své připomínky. Má-li za to, že takový záměr není s ohledem na článek 87 slučitelný se společným trhem, zahájí neprodleně řízení podle předchozího odstavce. Dotyčný členský stát nemůže provést zamýšlená opatření, dokud se v tomto řízení nedospěje ke konečnému rozhodnutí.

• Čl. 89/ex-čl. 94 **Prováděcí předpisy**

Rada může kvalifikovanou většinou na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem vydávat veškerá potřebná nařízení k provedení článků 87 a 88, a zejména stanovit podmínky provádění článku 88 odstavec 3, jakož i vymežit druhy podpor, které jsou vyňaty z tohoto řízení.

Kapitola 2 *Daňová ustanovení*

• Čl. 90/ex-čl. 95 **Daňové zrovnoprávnění při dovozu**

Členské státy nepodrobí přímo nebo nepřímo výrobky jiných členských států vyššímu vnitřnímu zdanění jakéhokoli druhu než tomu, kterému jsou přímo nebo nepřímo podrobeny podobné výrobky domácí.

Členské státy nepodrobí dále výrobky jiných členských států vnitřnímu zdanění, které by poskytovalo nepřímou ochranu jiným výrobkům.

• Čl. 91/ex-čl. 96 **Daňové zrovnoprávnění při vývozu**

Pokud jsou výrobky vyvezeny na území některého členského státu, nesmí být refundace vnitřních daní vyšší než vnitřní daň, kterým byly výrobky přímo nebo nepřímo podrobeny.

• Čl. 92/ex-čl. 98 **Daňová vyrovnání u přímých daní**

Osvobození a refundace daní při vývozu do jiných členských států s výjimkou daně z obratu, spotřebních a ostatních nepřímých daní, jakož i vyrovnávací dávky při dovozu z členských států jsou přípustné pouze tehdy, byla-li zamýšlená opatření předem schválena na omezenou dobu Radou kvalifikovanou většinou na návrh Komise.

• Čl. 93/ex-čl. 99 **Harmonizace nepřímých daní**

Rada jednomyslně na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem vydává pravidla pro harmonizaci právních předpisů týkajících se daně z obratu, spotřebních daní a jiných nepřímých daní, pokud je taková harmonizace nezbytná pro vytvoření a fungování vnitřního trhu ve lhůtě uvedené v článku 14.

Kapitola 3 *Sbližování právních předpisů*

• Čl. 94/ex-čl. 100 **Sbližování právních předpisů; směrnice**

Rada vydává jednomyslně na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem směrnice ke sblížení těch zákonů a jiných předpisů členských států, které mají přímý vliv na vytváření nebo fungování společného trhu.

• Čl. 95/ex-čl. 100a **Sbližování právních předpisů o vnitřním trhu; ochranná doložka**

1. Odchylně od ustanovení článku 94 budou použita k dosažení cílů uvedených v článku 14 ustanovení dále uvedená, pokud tato smlouva nestanoví jinak. Rada postupem podle článku 251 a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem přijímá opatření ke sblížení ustanovení těch zákonů a jiných předpisů členských států, které mají přímý vliv na vytváření a fungování vnitřního trhu.

2. Odstavec 1 se nevztahuje na ustanovení fiskální, ustanovení týkající se volného pohybu osob a na ustanovení týkající se práv a zájmů pracovníků.

3. Komise ve svých návrzích podle odstavce 1 týkajících se zdraví, bezpečnosti, ochrany životního prostředí a ochrany spotřebitele vezme za základ vysokou úroveň takové ochrany, přihlížejíc přitom zejména k novému vývoji založenému na vědeckých poznatcích. V rámci svých příslušných pravomocí usilují o tento cíl též Evropský parlament a Rada.

4. Pokládá-li členský stát, poté co Rada nebo Komise přijaly harmonizační opatření, za nutné ponechat si vlastní vnitrostátní předpisy z důvodu důležitých požadavků uvedených v článku 30 nebo vztahujících se k ochraně pracovního nebo životního prostředí, uvědomí o nich Komisi a sdělí důvody pro jejich ponechání.

5. Nadto, aniž by byl dotčen odstavec 4, pokládá-li členský stát, poté co Rada nebo Komise přijaly harmonizační opatření, za nutné zavést vnitrostátní předpisy, opírající se o nové vědecké poznatky k ochraně životního prostředí nebo pracovního prostředí, z důvodu specifického problému, který se objeví v tomto státě po vydání harmonizačních opatření, uvědomí o zamýšlených předpisech Komisi a sdělí důvody pro jejich zavedení.

6. Komise do šesti měsíců po uvědomění podle odstavce 4 a 5 dotčené vnitrostátní právní předpisy schválí nebo zamítne poté, co prověří, že neslouží jako prostředek svévolné diskriminace nebo zastřeného omezování obchodu mezi členskými státy a nebrání fungování vnitřního trhu.

Nerozhodne-li Komise v této lhůtě, pak se vnitrostátní předpisy uvedené v odstavci 4 a 5 považují za schválené.

Komise může, je-li to opodstatněné složitostí záležitosti a není-li to nebezpečné pro lidské zdraví, sdělit členskému státu, že lhůtu uvedenou v tomto odstavci popřípadě prodlouží o dodatečnou až šestiměsíční lhůtu.

7. Jestliže je dovoleno členskému státu, aby podle odstavce 6 zachoval nebo zavedl vnitrostátní předpisy, které se odchyľují od harmonizačního opatření, Komise neprodleně přezkoumá, zda není třeba navrhnout přizpůsobení tohoto opatření.

8. Vznese-li členský stát v určité oblasti, která byla předmětem harmonizačních opatření, konkrétní problém zdraví, sdělí to Komisi, která neprodleně přezkoumá, zda nenavrhne Radě odpovídající opatření.

9. Odchylně od postupu podle článku 226 a 227 může Komise nebo kterýkoliv členský stát přímo předložit věc Soudnímu dvoru, domnívá-li se, že některý jiný členský stát zneužívá oprávnění stanovená v tomto článku.

10. Výše uvedená harmonizační opatření zahrnují v odůvodněných případech ochrannou doložku, která opravňuje členské státy z jednoho nebo více důvodů neekonomické povahy uvedených v článku 30 učinit dočasná opatření podléhající kontrole Společenství.

• Čl. 96/ex-čl. 101 **Odstraňování rušivých rozdílů**

Zjistí-li Komise, že existující rozdíly mezi zákony a jinými předpisy členských států narušují podmínky soutěže na společném trhu a vyvolávají narušení, které je nutno odstranit, poradí se s příslušnými členskými státy.

Nevedou-li tyto porady k dohodě, která by takové narušení odstranila, vydá Rada kvalifikovanou většinou na návrh Komise potřebné směrnice. Komise a Rada mohou činit i jiná vhodná opatření stanovená v této smlouvě.

• Čl. 97/ex-čl. 102 **Předcházení rušivých rozdílů**

1. Jsou-li důvody k obavám, že přijetí nebo změna zákonů nebo jiných předpisů může vyvolat narušení ve smyslu článku 96, poradí se členský stát, který přijetí nebo změnu zamýšlí, s Komisí. Komise po konzultaci s členskými státy doporučí příslušným státům vhodná opatření, aby k narušení nedošlo.

2. Jestliže stát, který hodlá přijmout nebo změnit vnitrostátní předpisy, nevyhoví doporučení Komise, nelze od jiných členských států požadovat, aby podle článku 96 změnily své vnitrostátní předpisy za účelem odstranění narušení. Jestliže členský stát, který nedbal doporučení Komise, vyvolá narušení jen ke své vlastní újmě, nepoužije se ustanovení článku 96.

HLAVA VII

(ex-hlava VI)

HOSPODÁŘSKÁ A MĚNOVÁ POLITIKA

Kapitola 1

Hospodářská politika

• Čl. 98/ex-čl. 102a **Provádění hospodářské politiky**

Členské státy provádějí své hospodářské politiky se záměrem přispívat k dosažení cílů Společenství, uvedených v článku 2, a v návaznosti na hlavní směry uvedené v článku 99 odstavec 2. Členské státy a Společenství postupují ve shodě se zásadami stanovenými v článku 4 a v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství s volnou soutěží čímž je podporována účinná alokace zdrojů.

• Čl. 99/ex-čl. 103 **Základy hospodářské politiky; řízení o ní**

1. Členské státy považují své hospodářské politiky za věc společného zájmu a koordinují je v rámci Rady v souladu s ustanoveními článku 98.

2. Rada přijme kvalifikovanou většinou na doporučení Komise návrh hlavních směrů hospodářských politik členských států a Společenství a podá o tom zprávu Evropské radě.

Evropská rada na základě této zprávy Rady projedná závěry k hlavním směrům hospodářských politik členských států a Společenství.

Na základě tohoto závěru Rada přijme kvalifikovanou většinou doporučení, které vymezí tyto hlavní směry. Rada o svém doporučení informuje Evropský parlament.

3. K zajištění užší koordinace hospodářských politik a stále konvergence ekonomické výkonnosti členských států Rada na základě zpráv předkládaných Komisí sleduje ekonomický vývoj v každém členském státu a ve Společenství, jakož i soulad hospodářských politik s hlavními směry uvedenými v odstavci 2, a pravidelně provádí celkové hodnocení.

Pro účely tohoto mnohostranného dohledu poskytují členské státy Komisi informace o důležitých opatřeních v oblasti své hospodářské politiky a takové další informace, které považují za nezbytné.

4. Zjistí-li se na základě postupu uvedeného v odstavci 3, že hospodářské politiky členského státu nejsou v souladu s hlavními směry uvedenými v odstavci 2, nebo že vyvolávají riziko ohrožení fungování hospodářské a měnové unie, může Rada kvalifikovanou většinou na doporučení Komise dát dotyčným členským státům nezbytná doporučení. Rada může kvalifikovanou většinou na návrh Komise rozhodnout o zveřejnění svých doporučení.

Předseda Rady a Komise podají Evropskému parlamentu zprávu o výsledcích mnohostranného dohledu. Předseda Rady může být pozván, aby vystoupil před příslušným výborem Evropského parlamentu, jestliže Rada svá doporučení zveřejnila.

5. Rada může postupem podle článku 252 přijmout podrobnosti postupu při mnohostranném dohledu podle odstavce 3 a 4 tohoto článku.

• Čl. 100/ex-čl. 103a **Oprávnění Rady**

1. Aniž by tím byly dotčeny jiné postupy stanovené v této smlouvě, může Rada jednomyslně na návrh Komise rozhodnout o opatřeních přiměřených ekonomické situaci, zejména vzniknou-li závažné potíže v zásobování určitými výrobky.

2. Je-li členský stát v nesnázích nebo je vážně ohrožen závažnými potížemi způsobenými výjimečnými událostmi mimo jeho kontrolu, může Rada jednomyslně na návrh Komise poskytnout dotyčným členským státům za určitých podmínek finanční pomoc Společenství. Jsou-li závažné potíže způsobeny přírodními pohromami, usnáší se Rada kvalifikovanou většinou. Předseda Rady informuje o rozhodnutí Evropský parlament.

• Čl. 101/ex-čl. 104 **Zákaz úvěrů veřejnoprávními zařízeními**

1. Možnosti přečerpávání bankovních kont či získávání úvěrů jakéhokoli jiného typu u EÚB nebo u ústředních bank členských států (dále "národní ústřední banky") orgány Společenství, ústředními vládami, regionálními, místními či jinými veřejnými úřady, jinými veřejněprávními orgány nebo veřejnými podniky členských států jsou zakázány, stejně jako je zakázán přímý odkup jejich pohledávek nebo dluhů EÚB nebo národními ústředními bankami.

2. Odstavec 1 se nevztahuje na úvěrové instituce ve veřejném vlastnictví, s nimiž národní ústřední banky a EÚB zacházejí v otázce nabídky peněz ústředními bankami stejně jako se soukromými úvěrovými institucemi.

• Čl. 102/ex-čl. 104a **Zákaz zvýhodněného přístupu**

1. Jakékoli opatření, které není založeno na důvodech veřejného dohledu a které umožňuje zvýhodněný přístup orgánů Společenství, ústředních vlád, regionálních, místních či jiných veřejných úřadů, jiných veřejněprávních orgánů nebo veřejných podniků členských států k finančním institucím, je zakázáno.

2. Rada postupem podle článku 252 upřesní do 1. ledna 1994 definice pro uplatnění zákazu podle odstavce 1.

• Čl. 103/ex-čl. 104b **Vyloučení ručení**

1. Společenství neodpovídá za závazky ani nepřebírá závazky ústředních vlád, regionálních, místních či jiných veřejných úřadů, jiných veřejněprávních orgánů nebo veřejných podniků kteréhokoliv členského státu, aniž by tím byly dotčeny vzájemné finanční záruky společné realizace určitého projektu. Členský stát neodpovídá za závazky ani nepřebírá závazky ústředních vlád, regionálních, místních či jiných veřejných úřadů, jiných veřejněprávních orgánů nebo veřejných podniků jiného členského státu, aniž by tím byly dotčeny vzájemné finanční záruky společné realizace určitého projektu.

2. Je-li to nezbytné, může Rada postupem podle článku 252 upřesnit definice pro uplatnění zákazů podle článku 101 a tohoto článku.

• Čl. 104/ex-čl. 104c **Schodky veřejných financí; rozpočtová kázeň**

1. Členské státy se vyvarují nadměrných schodků veřejných financí.

2. Komise sleduje vývoj rozpočtové situace a stav veřejného zadlužení v členských státech, aby bylo možno zjistit závažné nedostatky. Zkoumá zejména dodržování rozpočtové disciplíny na základě těchto dvou kritérií:

a) zda poměr plánovaného nebo skutečného schodku veřejných financí k hrubému domácímu produktu nepřekračuje doporučenou hodnotu, kromě případů, kdy:

- buď poměr podstatně klesl nebo se neustále snižoval, až dosáhl úrovně, která se blíží doporučené hodnotě,

- anebo překročení nad doporučenou hodnotu bylo pouze výjimečné a dočasné a poměr zůstává blízko k doporučené hodnotě;

b) zda poměr veřejného zadlužení k hrubému domácímu produktu nepřekračuje doporučenou hodnotu, kromě případů, kdy se poměr dostatečně snižuje a blíží uspokojivým tempem k doporučené hodnotě.

Doporučené hodnoty jsou specifikovány v Protokolu o postupu při nadměrném schodku, připojeném k této smlouvě.

3. Nesplňuje-li členský stát požadavky podle jednoho nebo obou z těchto kritérií, Komise připraví zprávu. Zpráva Komise přihledne k tomu, zda schodek veřejných financí překračuje veřejné investiční výdaje, jakož i ke všem dalším rozhodujícím faktorům včetně střednědobé ekonomické a rozpočtové pozice členského státu.

Komise může takovou zprávu také vypracovat, jestliže se i přes plnění požadavků podle kritérií domnívá, že v členském státu existuje riziko nadměrného schodku.

4. Výbor ustavený článkem 114 zpracuje stanovisko ke zprávě Komise.

5. Usoudí-li Komise, že nadměrný schodek v členském státu existuje nebo se může vyskytnout, předloží stanovisko Radě.

6. Rada kvalifikovanou většinou na doporučení Komise po zvážení všech připomínek, které dotýčný členský stát případně učiní, rozhodne po celkovém zhodnocení, zda existuje nadměrný schodek.

7. Zjistí-li Rada podle odstavce 6 nadměrný schodek, dá dotyčnému členskému státu doporučení, jak takový schodek během určité lhůty odstranit. Kromě ustanovení odstavce 8 nebudou tato doporučení zveřejněna.

8. Zjistí-li Rada, že během stanoveného období nebylo na její doporučení účinným způsobem reagováno, může svá doporučení zveřejnit.

9. Nepřihledne-li členský stát ani poté k doporučení Rady, může Rada rozhodnout o výzvě členskému státu, aby ve stanovené lhůtě učinil opatření ke snížení schodku, která Rada považuje za nezbytná pro nápravu situace.

V takovém případě může Rada žádat dotyčný členský stát, aby podle zvláštního harmonogramu předkládal zprávy za účelem posouzení jeho úsilí o nápravu.

10. Právo podávat žalobu podle článků 226 a 227 nelze uplatnit v rámci odstavců 1 až 9 tohoto článku.

11. Pokud se členský stát nepodřídí výzvě učiněné v souladu s odstavcem 9, může se Rada usnést, že použije nebo případně zůstí jedno nebo více z následujících opatření:

- požádá dotyčný členský stát, aby před vydáním obligací a cenných papírů zveřejnil dodatečné informace, které Rada určí,

- vyzve Evropskou investiční banku, aby přehodnotila svou úvěrovou politiku vůči dotyčnému členskému státu,

- požádá dotyčný členský stát, aby uložil neúročný vklad v přiměřené velikosti u Společenství, dokud nebude podle názoru Rady nadměrný schodek upraven,

- uloží přiměřené pokuty.

Předseda Rady informuje Evropský parlament o přijatých opatřeních.

12. Rada zruší některá nebo všechna svá rozhodnutí uvedená v odstavcích 6 až 9 a 11 v takovém rozsahu, v jakém bude podle názoru Rady upraven nadměrný schodek v členském státu. Zveřejnila-li Rada předtím svá doporučení, učiní, jakmile bude zrušeno rozhodnutí podle odstavce 8, veřejné prohlášení, že nadměrný schodek v dotyčném členském státu již neexistuje.

13. Při přijímání rozhodnutí uvedených v odstavcích 7 až 9, 11 a 12 se Rada usnáší na doporučení Komise dvoutřetinovou většinou hlasů svých členů vážených v souladu s článkem 205 odstavec 2 s vyloučením hlasů zástupce dotyčného členského státu.

14. Další ustanovení týkající se provádění postupu popsaného v tomto článku jsou stanovena v Protokolu o postupu při nadměrném schodku, připojeném k této smlouvě.

Rada přijme jednomyslně na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem a EÚB příslušná pravidla, která poté nahradí tento Protokol.

S výhradou ostatních ustanovení tohoto odstavce Rada do 1. ledna 1994 stanoví kvalifikovanou většinou na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem bližší podrobnosti a definice k provedení uvedeného protokolu.

Kapitola 2 *Měnová politika*

• Čl. 105/ex-čl. 105 **Cíle a úkoly**

1. Prvořadým cílem ESÚB je udržovat cenovou stabilitu. Aniž by byl dotčen cíl cenové stability, podporuje ESÚB obecné hospodářské politiky ve Společenství se záměrem přispět k dosažení cílů Společenství, jak jsou vymezeny v článku 2. ESÚB jedná ve shodě se zásadami stanovenými v článku 4 a v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství s volnou soutěží, čímž je podporována účinná alokace zdrojů.

2. Základní úkoly uskutečňované ESÚB jsou:

- definovat a provádět měnovou politiku Společenství,
- provádět devizové operace v souladu s ustanoveními článku 111,
- držet a spravovat oficiální devizové rezervy členských států,
- podporovat plynulé fungování platebních systémů.

3. Třetí bod odstavce 2 se nedotýká držení a správy pohotových devizových aktiv vládami členských států.

4. EÚB je konzultována:

- ke všem návrhům aktů Společenství z oblasti její působnosti,
- národními úřady, pokud jde o jakýkoli návrh legislativního opatření z oblasti její působnosti, avšak v mezích a za podmínek stanovených Radou postupem podle článku 107 odstavec 6.

EÚB může předkládat stanoviska příslušným orgánům Společenství nebo národním úřadům v záležitostech z oblastí své působnosti.

5. ESÚB přispívá k plynulému provádění opatření uskutečňovaných příslušnými úřady, která se týkají dohledu nad úvěrovými institucemi a stability finančního systému.

6. Rada může jednomyslně na návrh Komise po konzultaci s EÚB a po obdržení souhlasu Evropského parlamentu svěřovat EÚB zvláštní úkoly, týkající se politik, které se vztahují k dohledu nad úvěrovými a dalšími finančními institucemi s výjimkou pojišťovacích podniků.

• Čl. 106/ex-čl. 105a **Vydávání bankovek a mincí**

1. EÚB má výlučné právo povolovat vydávání bankovek ve Společenství. EÚB a národní ústřední banky mohou takové bankovky vydávat. Bankovky vydané EÚB a národními ústředními bankami jsou jedinými bankovkami, které mají status zákonného platidla ve Společenství.

2. Členské státy mohou vydávat mince poté, kdy objem jejich emise schválí EÚB. Rada může postupem podle článku 252 a po konzultaci s EÚB přijímat opatření k harmonizaci označování a technických specifikací všech mincí určených k oběhu v rozsahu nezbytném k umožnění jejich plynulého oběhu ve Společenství.

• Čl. 107/ex-čl. 106 **ESÚB, EÚB: struktura a Statut**

1. ESÚB se skládá z EÚB a národních ústředních bank.

2. EÚB má právní subjektivitu.

3. ESÚB je řízen orgány EÚB s rozhodovacími pravomocemi, kterými jsou Rada EÚB a Výbor ředitelů.

4. Statut ESÚB je stanoven v protokolu připojeném k této smlouvě.

5. Články 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4, 32.6, 33.1(a) a 36 Statutu ESÚB může pozměňovat Rada buď kvalifikovanou většinou na doporučení EÚB a po konzultaci s Komisí, nebo jednomyslně na návrh Komise a po konzultaci s EÚB. V obou případech se požaduje souhlas Evropského parlamentu.

6. Rada může buď na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem a EÚB, anebo na doporučení EÚB a po konzultaci s Evropským parlamentem a Komisí přijímat kvalifikovanou většinou pravidla uvedená v člancích 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 a 34.3 Statutu ESÚB.

• **Čl. 108/ex-čl. 107 Nezávislost EÚB**

Při výkonu pravomocí a uskutečňování úkolů a povinností svěřených jim touto smlouvou nebudou ani EÚB, ani národní ústřední banka, ani žádný člen jejich orgánů s rozhodovacími pravomocemi požadovat nebo přijímat pokyny od orgánů Společenství, od žádné vlády členského státu nebo od jakéhokoli jiného orgánu. Orgány Společenství a vlády členských států se zavazují respektovat tento princip a neusilovat o ovlivňování členů orgánů EÚB s rozhodovacími pravomocemi či národních ústředních bank při plnění jejich úkolů.

• **Čl. 109/ex-čl. 108 Povinnosti členských států**

Každý členský stát zajistí nejpozději k datu ustavení ESÚB, aby jeho vnitrostátní právní předpisy, včetně statutu jeho národní ústřední banky, byly slučitelné s touto smlouvou a se Statutem ESÚB.

• **Čl. 110/ex-čl. 108a Oprávnění EÚB**

1. K plnění úkolů svěřených ESÚB, v souladu s ustanoveními této smlouvy a za podmínek stanovených Statutem ESÚB, EÚB:

- vydává nařízení v rozsahu nezbytném pro plnění úkolů definovaných v článku 3.1, první bod, v člancích 19.1, 22 a 25.2 Statutu ESÚB a v případech, které stanoví akty Rady uvedené v článku 107 odstavec 6,
- vydává rozhodnutí nezbytná pro plnění úkolů svěřených ESÚB touto smlouvou a Statutem ESÚB,
- podává doporučení a zaujímá stanoviska.

2. Nařízení má obecnou závaznost. Je závazné ve všech svých částech a bezprostředně použitelné v každém členském státu.

Doporučení a stanoviska závazná nejsou.

Rozhodnutí je závazné ve všech částech pro toho, komu je určeno.

Články 253 a 256 se vztahují na nařízení a rozhodnutí přijatá EÚB.

EÚB může rozhodnout o zveřejnění svých rozhodnutí, doporučení a stanovisek.

3. V mezích a za podmínek přijatých Radou postupem podle článku 107 odstavec 6 je EÚB zmocněna ukládat pokuty či opakovaná penále podnikům za neplnění závazků vyplývajících z jejich nařízení a rozhodnutí.

• **Čl. 111/ex-čl. 109 Stanovení směnných kursů; mezinárodní dohody**

1. Odchylně od článku 300 může Rada jednomyslně buď na doporučení EÚB nebo na doporučení Komise po konzultaci s EÚB ve snaze dosáhnout konsensu slučitelného s cílem cenové stability a po konzultaci s Evropským parlamentem uzavírat, v souladu s postupem pro stanovení podmínek podle odstavce 3, formální dohody o systému směnných kursů ECU a měn třetích států. Rada může kvalifikovanou většinou buď na doporučení EÚB nebo na doporučení Komise po konzultaci s EÚB ve snaze dosáhnout konsensu slučitelného s cílem cenové stability stanovit, upravovat nebo opouštět směnné kursy ECU v rámci systému měnových kursů. Předseda Rady informuje Evropský parlament o stanovení, upravení nebo opuštění směnných kursů ECU.

2. Při neexistenci systému měnových kursů ECU a jedné nebo více měn třetích států podle odstavce 1 může Rada kvalifikovanou většinou buď na doporučení Komise po konzultaci s EÚB nebo na doporučení EÚB formulovat všeobecné směry kursově politiky ve vztahu k těmto měnám. Tyto všeobecné směry nesmějí být na újmu prvořadému cíli ESÚB udržovat cenovou stabilitu.

3. Má-li Společenství sjednat s jedním nebo více státy nebo mezinárodními organizacemi dohody týkající se měnových otázek nebo devizových režimů, rozhodne Rada odchylně od článku 300 kvalifikovanou většinou na doporučení Komise a po konzultaci s EÚB o podmínkách pro sjednání a uzavření takových dohod. Tyto podmínky zajistí zaujetí jednotného postoje Společenství. Komise se zúčastní těchto jednání v plném rozsahu.

Dohody uzavřené v souladu s tímto odstavcem jsou závazné pro orgány Společenství, EÚB a členské státy.

4. S výhradou odstavce 1 rozhodne Rada kvalifikovanou většinou na návrh Komise a po konzultaci s EÚB o postoji Společenství na mezinárodní úrovni v otázkách zvláště důležitých pro hospodářskou a měnovou unii. Rada rozhodne jednomyslně o zastoupení Společenství v souladu s rozdělením působností podle článků 99 a 105.

5. Aniž by tím byly dotčeny působnosti Společenství a dohody Společenství týkající se hospodářské a měnové unie, mohou členské státy jednat v mezinárodních orgánech a uzavírat mezinárodní smlouvy.

Kapitola 3 *Institucionální ustanovení*

• čl. 112/ex-čl. 109a **Rada EÚB - složení**

1. Rada EÚB se skládá ze členů Výboru ředitelů EÚB a z guvernérů národních ústředních bank.
2. a) Výbor ředitelů se skládá z prezidenta, viceprezidenta a čtyř dalších členů.
b) Prezident, viceprezident a další členové Výboru ředitelů jsou jmenováni z osobností uznávaných a zkušených v měnových a bankovních záležitostech společnou dohodou vlád členských států na úrovni hlav států či vlád na doporučení Rady, dané po konzultaci s Evropským parlamentem a Radou EÚB. Jejich funkční období je osmileté. Nemohou být jmenováni opakovaně. Členy Výboru ředitelů mohou být pouze státní příslušníci členských států.

• Čl. 113/ex-čl. 109b **Účast na zasedáních Rady; výroční zpráva**

1. Předseda Rady a člen Komise se mohou účastnit zasedání Rady EÚB bez hlasovacího práva. Předseda Rady může předkládat Radě EÚB návrhy k projednání.
2. Prezident EÚB je zván k účasti na zasedáních Rady, když Rada projednává záležitosti mající vztah k cílům a úkolům ESÚB.
3. EÚB zpracovává výroční zprávu o činnosti ESÚB a o měnové politice za předchozí a běžný rok pro Evropský parlament, Radu a Komisi a také Evropskou radu. Prezident EÚB tuto zprávu předkládá Radě a Evropskému parlamentu, které na jejím základě mohou uspořádat všeobecnou rozpravu. Prezident EÚB a další členové Výboru ředitelů mohou být na žádost Evropského parlamentu nebo z vlastní iniciativy konzultováni příslušnými výbory Evropského parlamentu.

• Čl. 114/ex-čl. 109c **Měnový výbor; Hospodářský a finanční výbor**

1. Na podporu koordinace politik členských států v rozsahu potřebném pro fungování vnitřního trhu se ustavuje Měnový výbor s poradním statutem.

Má následující úkoly:

- sledovat měnovou a finanční situaci členských států a Společenství a všeobecný platební styk členských států a pravidelně o tom informovat Radu a Komisi,
- vydávat stanoviska na žádost Rady nebo Komise, nebo z vlastní iniciativy a předkládat je těmto orgánům,
- aniž by tím byl dotčen článek 207, přispívat k přípravě prací Rady uváděných v člancích 59, 60, 99 odstavce 2, 3, 4 a 5, 100, 102, 103, 104, 116 odstavec 2, 117 odstavec 6, 119, 120, 121 odstavec 2 a 122 odstavec 1,
- posuzovat alespoň jednou ročně situaci, která - pokud jde o pohyb kapitálu a volnost plateb - vyplývá z provádění této smlouvy a z opatření přijatých Radou; posuzování se týká všech opatření vztahujících se na pohyb kapitálu a plateb; výbor podává zprávu Komisi a Radě o výsledku tohoto posouzení.

Každý členský stát a Komise jmenují po dvou členech do Měnového výboru.

2. Na počátku třetí etapy bude ustaven Hospodářský a finanční výbor. Měnový výbor uvedený v odstavci 1 bude zrušen.

Hospodářský a finanční výbor má tyto úkoly:

- vydávat stanoviska na žádost Rady či Komise, nebo z vlastní iniciativy a předkládat je těmto orgánům:
 - sledovat ekonomickou a finanční situaci členských států a Společenství a pravidelně o tom, zejména o finančních vztazích se třetími zeměmi a mezinárodními orgány, informovat Radu a Komisi,
 - aniž by tím byl dotčen článek 207, přispívat k přípravě prací Rady uvedených v člancích 59, 60, 99 odstavce 2, 3, 4 a 5, 100, 102, 103, 104, 105 odstavec 6, 106 odstavec 2, 107 odstavec 5 a 6, 111, 119, 120 odstavce 2 a 3, 122 odstavec 2, 123 odstavce 4 a 5, a plnit další poradní a přípravné úkoly přidělené mu Radou,
 - posuzovat alespoň jednou ročně situaci, která - pokud jde o pohyb kapitálu a volnost plateb - vyplývá z provádění této smlouvy a z opatření přijatých Radou; posuzování se týká všech opatření vztahujících se na pohyb kapitálu a plateb; výbor podává Komisi a Radě zprávu o výsledku tohoto posouzení.
- Každý členský stát, Komise a EÚB jmenují nejvíce po dvou členech výboru.

3. Rada kvalifikovanou většinou na návrh Komise a po konzultaci s EÚB a výborem uvedeným v tomto článku stanoví podrobná pravidla týkající se složení Hospodářského a finančního výboru. Předseda Rady informuje o takovém rozhodnutí Evropský parlament.

4. Pokud existují členské státy, na něž se vztahují výjimky uváděné v člancích 122 a 123, sleduje výbor nad rámec úkolů podle odstavce 2 měnovou a finanční situaci a všeobecný platební styk těchto členských států a pravidelně o tom podává zprávy Radě a Komisi.

• Čl. 115/ex-čl. 109d **Účast Komise**

V záležitostech upravených v člancích 99 odstavec 4, 104 (s výjimkou odstavce 14), 111, 121, 122 a 123 odstavce 4 a 5 může Rada nebo členský stát požádat Komisi, aby, je-li to vhodné, podala doporučení nebo návrh. Komise posoudí žádost a neprodleně předloží své závěry Radě.

Kapitola 4 *Přechodná ustanovení*

• Čl. 116/ex-čl. 109e **Druhá etapa hospodářské a měnové unie**

1. Druhá etapa uskutečňování hospodářské a měnové unie začne dne 1. ledna 1994.

2. Před tímto datem

a) každý členský stát:

- přijme, je-li to nezbytné, vhodná opatření pro zajištění dodržování zákazů stanovených v článku 56, jakož i zákazů uvedených v člancích 101 a 102 odstavec 1,

- přijme, je-li to nezbytné, se záměrem umožnit hodnocení podle písm. b, víceleté programy k zajištění trvalé konvergence nutné pro uskutečnění hospodářské a měnové unie, zejména pokud jde o cenovou stabilitu a zdravé veřejné finance,

b) Rada zhodnotí na základě zprávy Komise pokrok dosažený v oblasti hospodářské a měnové konvergence, zejména pokud jde o cenovou stabilitu a zdravé veřejné finance, jakož i pokrok při provádění pravidel Společenství týkajících se vnitřního trhu.

3. Ustanovení článků 101, 102 odstavec 1, 103 odstavec 1 a 104 s výjimkou odstavců 1, 9, 11 a 14, budou uplatňována od počátku druhé etapy.

Ustanovení článků 100 odstavec 2, 104 odstavec 1, 9 a 11, 105, 106, 108, 111, 112, 113 a 114 odstavce 2 a 4 budou uplatňována od počátku třetí etapy.

4. Ve druhé etapě se členské státy vynasnaží vyvarovat nadměrných schodků veřejných financí.

5. Během druhé etapy každý členský stát vhodným způsobem zahájí podle článku 109 postup vedoucí k nezávislosti jeho ústřední banky.

• Čl. 117/ex-čl. 109f **Evropský měnový institut**

1. Na počátku druhé etapy bude ustaven Evropský měnový institut (dále jen "EMI") a zahájí svou činnost. Má právní subjektivitu a je řízen a spravován radou, skládající se z prezidenta a z guvernérů národních ústředních bank, z nichž jeden se stane viceprezidentem.

Prezident je jmenován společnou dohodou vlád členských států na úrovni hlav států či šéfů vlád, na doporučení Rady EMI a po konzultaci s Evropským parlamentem a Radou. Prezident je vybírán z osobností uznávaných a zkušených v měnových a bankovních záležitostech. Prezidentem EMI se mohou stát pouze státní příslušníci členských států. Rada EMI jmenuje viceprezidenta. Statut EMI je stanoven v protokolu připojeném k této smlouvě.

2. EMI má za úkol:

- posilovat spolupráci mezi národními ústředními bankami,

- posilovat koordinaci měnových politik členských států s cílem zajistit cenovou stabilitu,

- sledovat fungování Evropského měnového systému,

- pořádat konzultace o otázkách, které spadají do působnosti národních ústředních bank a ovlivňují stabilitu finančních institucí a trhů,

- přebírat úkoly Evropského fondu pro měnovou spolupráci, který bude rozpuštěn; podrobnosti rozpuštění jsou stanoveny ve Statutu EMI,

- usnadňovat používání ECU a dohlížet na jeho vývoj, včetně hladkého fungování clearingového systému ECU.

3. Při přípravě třetí etapy má EMI za úkol:

- připravovat nástroje a postupy nezbytné pro uskutečňování jednotné měnové politiky ve třetí etapě,
- podporovat, je-li třeba, harmonizaci praktik a pravidel pro sběr, shromažďování a rozšiřování statistických dat v oblasti jeho působnosti,
- vypracovávat pravidla pro operace, prováděné národními ústředními bankami v rámci ESÚB,
- zvyšovat účinnost mezinárodního platebního styku,
- dohlížet na technickou přípravu bankovek ECU.

Nejpozději do 31. prosince 1996 EMI upřesní normativní, organizační a logistický rámec, nezbytný pro ESÚB k plnění jeho úkolů ve třetí etapě. Tento rámec bude předložen k rozhodnutí EÚB k datu jejího ustavení.

4. EMI může dvoutřetinovou většinou hlasů členů své rady:

- zaujímat stanoviska nebo dávat doporučení k celkové orientaci měnové a kursové politiky, jakož i k opatřením s tím souvisejícím, zaváděným v každém členském státu,
- předkládat stanoviska nebo doporučení vládám a Radě k politikám, které by mohly ovlivnit vnitřní či vnější měnovou situaci ve Společenství, a zejména fungování Evropského měnového systému,
- dávat doporučení měnovým úřadům členských států, týkající se provádění jejich měnové politiky.

5. EMI může jednomyslně rozhodnout o zveřejnění svých stanovisek a doporučení.

6. Rada konzultuje s EMI každý navrhovaný akt Společenství z oblasti jeho působnosti.

Úřady členských států konzultují s EMI všechny návrhy právních předpisů z oblasti jeho působnosti v mezích a za podmínek stanovených Radou kvalifikovanou většinou na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem a EMI.

7. Rada může jednomyslně na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem a EMI svěřit EMI další úkoly pro přípravu třetí etapy.

8. Tam, kde tato smlouva stanoví konzultativní úlohu EÚB, je až do ustavení EÚB v odkazech na EÚB třeba rozumět EMI.

9. Během druhé etapy se pod pojmem "EÚB", užitým v článcích 230, 232, 233, 234, 237 a 288, rozumí EMI.

• Čl. 118/ex-čl. 109g **Měnový koš ECU**

Složení měnového koše ECU se nebude měnit.

Od začátku třetí etapy bude v souladu s článkem 123 odstavec 4 neodvolatelně stanovena hodnota ECU.

• Čl. 119/ex-čl. 109h **Nesnáze s platební bilancí**

1. Je-li členský stát, pokud jde o jeho platební bilanci, v nesnázích nebo je vážně nesnázemi ohrožován v důsledku celkové nerovnováhy své platební bilance nebo v důsledku druhu měn, které má v dispozici, a mohou-li takové nesnáze ohrozit zejména fungování společného trhu nebo postupné uskutečňování společné obchodní politiky, Komise okamžitě prozkoumá situaci dotyčného státu a opatření, která s využitím všech prostředků, jež má tento stát k dispozici, učinil nebo může učinit v souladu s ustanoveními této smlouvy. Komise uvede, jaká opatření doporučuje státu učinit.

Ukáží-li se opatření učiněná členským státem a opatření navržená Komisí jako nedostatečná k překonání nesnází, které vznikly nebo hrozí, že vzniknou, Komise po konzultaci s výborem uvedeným v článku 114 doporučí Radě poskytnutí vzájemné pomoci a vhodné metody jejího poskytnutí.

Komise pravidelně informuje Radu o situaci a jejím vývoji.

2. Rada kvalifikovanou většinou poskytne takovou vzájemnou pomoc, přijme směrnice nebo rozhodnutí stanovící podmínky a podrobnosti této pomoci, která může mít formu:

- a) dohodnutého postupu ve vztahu k mezinárodním organizacím, k nimž se mohou členské státy obrátit o pomoc,
- b) opatření, potřebná k zamezení odklonu obchodu, pokud stát, který je v nesnázích, udržuje nebo znovu zavádí kvantitativní omezení vůči třetím zemím,
- c) poskytnutí omezených úvěrů ostatními členskými státy; k tomu je třeba jejich souhlasu.

3. Není-li Radou poskytnuta vzájemná pomoc doporučená Komisí nebo jsou-li poskytnutá vzájemná pomoc a učiněná opatření nedostatečná, zmocní Komise stát, který je v nesnázích, aby přijal ochranná opatření, jejichž podmínky a podrobnosti Komise určí.

Rada může kvalifikovanou většinou takové zmocnění odvolat a podmínky a podrobnosti těchto opatření změnit.

4. Tento článek od počátku třetí etapy pozbyde účinnosti, pokud článek 122 odstavec 6 nestanoví jinak.

• Čl. 120/ex-čl. 109i **Náhlá krize v platební bilanci, ochranná opatření**

1. Nastane-li náhlá krize v platební bilanci členského státu a není-li okamžitě učiněno rozhodnutí ve smyslu článku 119 odstavec 2, může tento členský stát preventivně učinit nezbytná ochranná opatření. Taková opatření směřují způsobit co nejmenší porušení fungování společného trhu a nesmějí přesahovat rozsah nezbytně nutný pro odstranění potíží, které náhle vznikly.

2. Komise a ostatní členské státy budou o takových ochranných opatřeních informovány před nabytím jejich účinnosti. Komise může Radě doporučit poskytnutí vzájemné pomoci podle článku 119.

3. Zaujala-li Komise po konzultaci s výborem uvedeným v článku 114 stanovisko, může Rada kvalifikovanou většinou rozhodnout, aby dotyčný stát změnil, pozastavil nebo zrušil výše uvedená ochranná opatření.

4. S výhradou článku 122 odstavec 6 pozbyde tento článek od počátku třetí etapy účinnosti

• Čl. 121/ex-čl. 109j **Kritéria konvergence; třetí etapa**

1. Komise a EMI informují Radu o pokroku dosaženém členskými státy při plnění jejich závazků, týkajících se uskutečňování hospodářské a měnové unie. Tyto zprávy zahrnují posouzení slučitelnosti právních předpisů jednotlivých členských států, včetně statutů jejich národních ústředních bank s články 108 a 109 této smlouvy a se Statutem ESÚB. Zprávy posoudí, zda bylo dosaženo vysokého stupně konvergence, jehož měřítkem je míra splnění těchto kritérií jednotlivými členskými státy:

- dosažení vysokého stupně cenové stability, patrného z míry inflace, která je blízká míře inflace nejvýše tří členských států, jež dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků,

- dlouhodobě udržitelný stav veřejných financí, patrný ze stavu veřejných rozpočtů nevykazujících nadměrný schodek ve smyslu článku 104 odstavec 6,

- dodržování normálního rozpětí stanoveného mechanismem měnových kursů Evropského měnového systému, aniž v posledních dvou letech došlo k devalvaci vůči měně jiného členského státu,

- stálost konvergence dosažené členským státem a jeho účasti v mechanismu měnových kursů Evropského měnového systému, která se odráží v dlouhodobých úrovních úrokové míry.

Čtyři kritéria uvedená v tomto odstavci a rozhodné období, po něž mají být respektována, jsou dále rozpracována v protokolu připojeném k této smlouvě. Zprávy Komise a EMI také přihlednou k vývoji ECU, výsledkům integrace trhů, situaci a vývoji běžného účtu platební bilance a posouzení vývoje nákladů na jednotku pracovní síly a jiných cenových indexů.

2. Na základě těchto zpráv Rada kvalifikovanou většinou na doporučení Komise zhodnotí:

- zda jednotlivé členské státy splňují podmínky nezbytné pro zavedení jednotné měny;

- zda většina členských států splňuje podmínky nezbytné pro zavedení jednotné měny, a doporučí svá zjištění Radě, zasedající ve složení hlav států či šéfů vlád. Evropský parlament bude konzultován a předloží své stanovisko Radě zasedající ve složení hlav států či šéfů vlád.

3. Rada zasedající ve složení hlav států či šéfů vlád přihledne náležitým způsobem ke zprávám uvedeným v odstavci 1 a stanovisku Evropského parlamentu podle odstavce 2 a kvalifikovanou většinou, nejpozději do 31. prosince 1996:

- rozhodne, na základě doporučení Rady uvedených v odstavci 2, zda většina členských států splňuje podmínky nezbytné pro zavedení jednotné měny;

- rozhodne, zda je pro Společenství vhodné vstoupit do třetí etapy, a pokud ano,

- stanoví datum zahájení třetí etapy.

4. Nebude-li do konce roku 1997 datum pro zahájení třetí etapy stanoveno, třetí etapa začne dne 1. ledna 1999. Před 1. červencem 1998 Rada zasedající ve složení hlav států či šéfů vlád po zopakování postupu stanoveného v odstavcích 1 a 2, s výjimkou druhého bodu odstavce 2, po přihlednutí ke zprávám uváděným v odstavci 1 a stanovisku Evropského parlamentu, potvrdí kvalifikovanou většinou a na základě doporučení Rady uváděných v odstavci 2, který členský stát splňuje nezbytné podmínky pro zavedení jednotné měny.

• Čl. 122/ex-čl. 109k **Výjimky**

1. Bylo-li učiněno rozhodnutí stanovit datum podle článku 121 odstavec 3, Rada na základě svých doporučení podle článku 121 odstavec 2 kvalifikovanou většinou na doporučení Komise rozhodne, zda pro některý, a pokud ano, tak pro který členský stát platí výjimka ve smyslu odstavce 3 tohoto článku. Takové členské státy se v této smlouvě uvádějí jako "členské státy, pro které platí výjimka".

Potvrdila-li Rada v souladu s článkem 121 odstavec 4, které členské státy splňují podmínky nezbytné pro zavedení jednotné měny, pak pro ty členské státy, které podmínky nespĺňují, platí výjimka podle odstavce 3

tohoto článku. Takové členské státy budou v této smlouvě uváděny jako “členské státy, pro které platí výjimka”.

2. Alespoň jednou za dva roky, nebo na žádost členského státu, pro který platí výjimka, Komise a EÚB podávají Radě zprávu podle článku 121 odstavec 1. Po konzultaci s Evropským parlamentem a po projednání v Radě zasedající ve složení hlav států či šéfů vlád rozhodne Rada kvalifikovanou většinou na návrh Komise, které členské státy, pro něž platí výjimka, splňují podmínky nezbytné na základě kritérií stanovených v článku 111 odstavec 1 a zruší výjimky dotyčných států.

3. Výjimka uvedená v odstavci 1 znamená, že na dotyčný členský stát se nevztahují následující články: články 104 odstavce 9 a 11, 105 odstavce 1, 2, 3 a 5, 106, 110, 111 a 112 odstavec 2 písm. b. Vynětí takového členského státu a jeho národní ústřední banky z práv a povinností v rámci ESÚB je stanoveno v kapitole IX Statutu ESÚB.

4. V člancích 105 odstavec 1, 2 a 3, 106, 110, 111 a 112 odstavec 2 písm. b se pod pojmem “členské státy” rozumí “členské státy, pro které neplatí výjimka”.

5. Hlasovací právo členských států, pro které platí výjimka, se pozastavuje pro rozhodování Rady podle článků této smlouvy uvedených v odstavci 3. V takovém případě je odchýlně od článků 205 a 250 odstavec 1 kvalifikovaná většina definována jako dvě třetiny hlasů zástupců členských států, pro které neplatí výjimka, vážených podle článku 205 odstavec 2; jednomyslnost těchto států je nutná pro akt vyžadující jednomyslnost.

6. Články 119 a 120 se nadále vztahují na členský stát, pro který platí výjimka.

• Čl. 123/ex-čl. 109l **Ustavení EÚB; ESÚB; stanovení směnných kursů**

1. Jakmile bude vydáno rozhodnutí podle článku 121 odstavec 3 o datu zahájení třetí etapy, popř. okamžitě po 1.červenci 1998:

- Rada přijme pravidla uvedená v článku 107 odstavec 6,

- vlády členských států, pro které neplatí výjimka, jmenují postupem podle článku 50 Statutu ESÚB prezidenta, viceprezidenta a další členy Výboru ředitelů EÚB. Existují-li členské státy, pro které platí výjimka, počet členů Výboru ředitelů může být menší, než je stanoveno v článku 11.1 Statutu ESÚB, avšak v žádném případě nemůže mít méně než čtyři členy.

Jakmile je jmenován Výbor ředitelů, ustaví se ESÚB a EÚB a připraví se na svou plnou činnost, jak je popsána v této smlouvě a ve Statutu ESÚB. Plný výkon jejich pravomocí začne od prvního dne třetí etapy.

2. Jakmile se ustaví EÚB, přebírá, je-li to nezbytné, úkoly EMI. EMI bude po ustavení EÚB zrušen; způsoby zrušení jsou stanoveny ve Statutu EMI.

3. Pokud existují členské státy, pro které platí výjimka, a aniž by tím byl dotčen článek 107 odstavec 3 této smlouvy, bude, jako třetí orgán EÚB s rozhodovací pravomocí ustavena, Generální rada EÚB uvedená v článku 45 Statutu ESÚB.

4. K datu zahájení třetí etapy Rada stanoví jednomyslným usnesením členských států, pro které neplatí výjimka, na návrh Komise a po konzultaci s EÚB neodvolatelné směnné kursy jejich měn, jakož i neodvolatelné pevné kursy, podle nichž budou měny nahrazeny ECU a ECU se stane plnohodnotnou měnou. Toto opatření samo o sobě nezmění vnější hodnotu ECU. Rada přijme podle téhož postupu také další opatření nezbytná pro rychlé zavádění ECU jako jednotné měny těchto členských států.

5. Bude-li rozhodnuto postupem podle článku 122 odstavec 2 zrušit výjimku, přijme Rada jednomyslným usnesením členských států, pro které neplatí výjimka, a dotyčného členského státu na návrh Komise a po konzultaci s EÚB kurs, podle něhož ECU nahradí měnu dotyčného členského státu a přijme další opatření nezbytná pro zavedení ECU jako jednotné měny v dotyčném členském státu.

• Čl. 124/ex-čl. 109m **Kursovni politika; výjimky**

1. Do zahájení třetí etapy pokládá každý členský stát svou politiku měnového kursu za věc společného zájmu. Přitom členské státy přihlédnou ke zkušenostem získaným ze spolupráce v rámci Evropského měnového systému (EMS) a z vytváření ECU a respektují stávající pravomoci v této oblasti.

2. Od zahájení třetí etapy se ustanovení odstavce 1 aplikují analogicky na politiku měnového kursu členského státu, pro který platí výjimka, a to po dobu její platnosti.

HLAVA VIII
(ex-hlava VIa)
ZAMĚSTNANOST

• Čl. 125/ex-čl. 109n **Koordinovaná strategie zaměstnanosti**

Členské státy a Společenství pracují podle této hlavy na rozvoji koordinované strategie zaměstnanosti a zejména podpory kvalifikace, výchovy a flexibility pracovníků a pracovních trhů a jejich přizpůsobivosti požadavkům hospodářské změny tak, aby dosáhly cílů článku 2 Smlouvy o Evropské unii a článku 2 této smlouvy.

• Čl. 126/ex-čl. 109o **Základní rysy politiky zaměstnanosti**

1. Členské státy přispívají svou politikou zaměstnanosti slučitelnou s hlavními směry hospodářských politik členských států a Společenství přijatými podle článku 99 odstavec 2 k dosažení cílů uvedených v článku 125.

2. Členské státy považují podporu zaměstnanosti za záležitost společného zájmu a sladí své příslušné činnosti podle článku 128 v Radě, přičemž přihlížejí k těm národním zvyklostem, které se týkají odpovědnosti sociálních partnerů v této oblasti.

• Čl. 127/ex-čl. 109p **Vysoká úroveň zaměstnanosti**

1. Společenství přispívá k vysoké úrovni zaměstnanosti tím, že podporuje spolupráci mezi členskými státy a podporuje jejich opatření v této oblasti, která v případě nutnosti doplňuje. Respektuje přitom kompetence členských států.

2. Cíl vysoké úrovně zaměstnanosti se bere v úvahu při stanovení a provádění politik a činností Společenství.

• Čl. 128/ex-čl. 109q **Výroční zpráva; orientační směry; prověřování**

1. Na základě společné výroční zprávy Rady a Komise přezkoumává Evropská rada každým rokem situaci zaměstnanosti ve Společenství a přijímá k tomu odpovídající závěry.

2. Na základě závěrů Evropské rady stanoví Rada na návrh Komise a po konzultaci Evropského parlamentu, hospodářského a sociálního výboru, Výboru regionů a Výboru pro zaměstnanost uvedeného v článku 130 každým rokem kvalifikovanou většinou orientační směry, které členské státy berou v úvahu při své politice zaměstnanosti. Tyto orientační směry musí být slučitelné s hlavními směry přijatými podle článku 99 odstavec 2.

3. Každý členský stát předloží Radě a Komisi každým rokem zprávu o důležitých opatřeních, která přijal k uskutečnění své politiky zaměstnanosti zohledňující orientační směry politiky zaměstnanosti uvedené v odstavci 2.

4. Na základě zpráv podle odstavce 3 a stanovisek Výboru pro zaměstnanost Rada každým rokem prověřuje provádění politiky zaměstnanosti členských států zohledňující orientační směry politiky zaměstnanosti. Rada přitom může kvalifikovanou většinou na doporučení Komise adresovat členským státům doporučení, jestliže to na základě výsledků takovéto prověrky považuje za vhodné.

5. Na základě výsledku uvedené prověrky vypracují Rada a Komise společnou výroční zprávu pro Evropskou radu o situaci zaměstnanosti ve Společenství a o provádění orientačních směrů politiky zaměstnanosti.

• Čl. 129/ex-čl. 109r **Stimulační opatření Rady**

Rada se může postupem podle článku 251 a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů usnést na stimulačních opatřeních k podpoře spolupráce mezi členskými státy a k podpoře jejich opatření k zaměstnanosti prostřednictvím iniciativ, které mají za cíl rozvíjet výměnu informací a osvědčených zkušeností, poskytovat srovnávací analýzy a expertízy, jakož i podporovat inovativní přístupy a vyhodnocovat zkušenosti, a to zejména využitím pilotních projektů.

Tato opatření nezahrnují harmonizaci zákonů a ostatních předpisů členských států.

• Čl. 130/ex-čl. 109s **Podpůrná opatření Rady**

Rada ustaví po konzultaci s Evropským parlamentem Výbor pro zaměstnanost s poradní funkcí k podpoře koordinace politiky zaměstnanosti a pracovních trhů členských států. Výbor má následující úkoly:

- sleduje situaci zaměstnanosti a politiky zaměstnanosti členských států a Společenství;
- aniž by byl dotčen článek 207, podává na žádost Rady nebo Komise nebo z vlastní iniciativy stanoviska a přispívá k přípravě činností uvedených v článku 128.

Při plnění svých úkolů konzultuje Výbor sociální partnery.

Členské státy a Komise jmenují každý po dvou členech Výboru.

HLAVA IX *(ex-hlava VII)* **SPOLEČNÁ OBCHODNÍ POLITIKA**

• Čl. 131/ex-čl. 110 **Cíle**

Vytvořením celní unie hodlají členské státy přispět ve společném zájmu k harmonickému rozvoji světového obchodu, postupnému odstranění omezení mezinárodního obchodu a k snižování celních překážek.

Společná obchodní politika přihlíží k příznivému dopadu, který zrušení cel mezi členskými státy může mít na vzrůst konkurenceschopnosti podniků těchto států.

• Čl. 132/ex-čl. 112 **Podpora vývozu; refundace**

1. Aniž by byly dotčeny závazky, které členské státy převzaly v rámci jiných mezinárodních organizací, budou systémy podpor poskytovaných členskými státy vývozu do třetích zemí harmonizovány v míře nutné k zajištění toho, aby soutěž mezi podniky Společenství nebyla narušována.

Na návrh Komise vydává Rada kvalifikovanou většinou k tomu potřebné směrnice.

2. Předchozí ustanovení se nepoužijí na refundace celních poplatků nebo dávek s rovnocenným účinkem, ani na refundace nepřímých daní, včetně daně z obratu, spotřebních daní a jiných nepřímých daní, které se povolují při vývozu zboží z členského státu do státu třetího, pokud tyto refundace nepřevyšují poplatky a daně, jimž byly vyvážené výrobky přímo nebo nepřímo podrobeny.

• Čl. 133/ex-čl. 113 **Společná obchodní politika; provádění**

1. Po uplynutí přechodného období se společná obchodní politika zakládá na jednotných zásadách, zejména pokud jde o úpravy celních sazeb, uzavírání celních a obchodních dohod, sjednocování liberalizačních opatření, vývozní politiku a obchodní ochranná opatření, jako jsou např. opatření pro případ dumpingu a subvencování.

2. Komise předkládá Radě návrhy k provádění společné obchodní politiky.

3. Je-li třeba sjednat dohody s jedním nebo více státy nebo s mezinárodními organizacemi, Komise podá doporučení Radě. Rada zmocní Komisi zahájit potřebná jednání.

Komise vede tato jednání v rámci směrnic, které pro ni Rada může vydat, a konzultuje Zvláštní výbor ustavený Radou, aby pomáhal Komisi při plnění tohoto úkolu.

Použijí se příslušná ustanovení článku 300.

4. Při výkonu pravomocí, které jí byly tímto článkem svěřeny, se Rada usnáší kvalifikovanou většinou.

5. Rada může na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem jednomyslným rozhodnutím rozšířit použití odstavců 1 až 4 na mezinárodní jednání o dohodách o službách a právech duševního vlastnictví, pokud nejsou těmito odstavci již pokryta.

• Čl. 134/ex-čl. 115 **Ochranná klauzule**

K zajištění toho, aby provedení obchodně politických opatření přijatých v souladu s touto smlouvou některým členským státem nebylo znemožněno odklonem obchodu, nebo vyvolá-li rozdílnost těchto opatření hospodářské obtíže v jednom státu nebo v několika členských státech, doporučí Komise metody potřebné spolupráce mezi členskými státy. Nestačí-li to, Komise může zmocnit členský stát, aby učinil nutná opatření, jejichž podmínky a podrobnosti Komise určí.

V naléhavém případě požádají členské státy Komisi o zmocnění, aby samy mohly učinit nezbytná opatření; Komise rozhodne co nejdříve. Dotyčné členské státy poté oznámí opatření ostatním členským státům. Komise může kdykoli rozhodnout, že dotyčné členské státy mají příslušná opatření změnit nebo zrušit.

Přednostně je třeba volit taková opatření, která vyvolávají co nejmenší poruchy ve fungování společného trhu.

HLAVA X
(ex-hlava VIIa)
CELNÍ SPOLUPRÁCE

• Čl. 135/ex-čl. 116 **Opatření k posílení celní spolupráce**

Rada přijímá v rámci působnosti této smlouvy postupem podle článku 251 opatření k posílení celní spolupráce mezi členskými státy a mezi členskými státy a Komisí. Používání trestního a procesního práva členských států není těmito opatřeními dotčeno.

HLAVA XI
(ex-hlava VIII)
SOCIÁLNÍ POLITIKA, VŠEOBECNÉ A ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ A MLÁDEŽ

Kapitola 1
Sociální ustanovení

• Čl. 136/ex-čl. 117 **Sociální cíle**

Společenství a členské státy, respektující základní sociální práva, jak jsou stanovena v Evropské sociální chartě podepsané v Turínu 18. října 1961 a v Komunitární chartě základních sociálních práv pracovníků z roku 1989, sledují následující cíle: podporu zaměstnanosti, zlepšování životních a pracovních podmínek tak, aby došlo k jejich harmonizaci při zachování tendence k jejich zlepšování, náležitou sociální ochranu, sociální dialog, rozvoj potenciálu pracovních sil s ohledem na trvale vysokou úroveň zaměstnanosti a boj proti vylučování z trhu práce.

Za tímto účelem Společenství a členské státy provádějí opatření, která berou v úvahu rozmanitou vnitrostátní praxi, zejména ve smluvních vztazích, jakož i nutnost udržet konkurenceschopnost hospodářství Společenství.

Soudí, že takový rozvoj bude výsledkem jak fungování společného trhu, který napomůže sladění sociálních systémů, tak postupů stanovených touto smlouvou a sbližování zákonů a jiných předpisů.

• Čl. 137/ex-čl. 118 **Zlepšování pracovního prostředí; minimální požadavky; sociální jistoty**

1. K dosažení cílů stanovených v článku 136 Společenství podporuje a doplňuje činnost členských států v následujících oblastech:

- zlepšování zejména pracovního prostředí k ochraně zdraví a bezpečnosti pracovníků;
- pracovní podmínky;
- informování pracovníků a konzultace s nimi;
- reintegrace osob vyloučených z trhu práce, aniž by byl dotčen článek 150;
- rovnost mezi muži a ženami na trhu práce a rovné zacházení v práci.

2. Za tímto účelem může Rada stanovit směrnici minimální požadavky, které se zavedou postupně, s přihlédnutím k podmínkám a technickým předpisům existujícím v jednotlivých členských státech. Takové směrnice nesmějí ukládat administrativní, finanční a právní omezení, bránící zřízení a rozvoji malých a středních podniků.

Rada rozhoduje postupem podle článku 251 Smlouvy po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů.

V boji proti sociálnímu vylučování může Rada tímto postupem přijímat opatření, určená k podpoře spolupráce členských států prostřednictvím iniciativ, které mají za cíl zlepšování poznání, rozvoj výměny informací a osvědčených zkušeností, podporu inovativních přístupů a vyhodnocování zkušeností.

3. Rada však na návrh Komise, po konzultaci s Evropským parlamentem, Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů rozhoduje jednomyslně v následujících oblastech:

- sociální zabezpečení a sociální ochrana pracujících,
- ochrana pracujících při ukončení pracovní smlouvy,
- zastupování a kolektivní ochrana zájmů pracujících a zaměstnavatelů, včetně práva spolurozhodování, s výhradou odstavce 6;
- pracovní podmínky pro státní příslušníky třetích zemí, legálně pobývajících na území Společenství;
- finanční příspěvky na podporu zaměstnanosti a na vytváření pracovních příležitostí, aniž by byla dotčena ustanovení týkající se Sociálního fondu.

4. Členský stát může na jejich společnou žádost svěřit sociálním partnerům provádění směrnic, přijatých podle odstavců 2 a 3.

V takovém případě zajistí, aby nejpozději do okamžiku, do kterého musí být směrnice podle článku 249 provedena, přijali sociální partneři na základě dohody nezbytná opatření. Příslušný členský stát je povinen učinit veškerá nezbytná opatření, aby mohl být schopen kdykoli zaručit výsledky předepsané směrnicí.

5. Ustanovení přijatá podle tohoto článku nebudou žádnému členskému státu bránit zachovat nebo zavést přísnější ochranná opatření, slučitelná se smlouvou.

6. Ustanovení tohoto článku se nevztahují na odměnu za práci, právo na sdružování, právo na stávku a právo výluky.

• Čl. 138/ex-čl. 118a **Sociální dialog; postupy**

1. Komise má za úkol podporovat konzultace sociálních partnerů na úrovni Společenství a činí příslušná opatření k usnadnění jejich dialogu zajišťováním vyvážené podpory oběma stranám.

2. Za tím účelem Komise před předložením návrhů z oblasti sociální politiky konzultuje se sociálními partnery otázku možného zaměření činnosti Společenství.

3. Považuje-li Komise po této konzultaci činnost Společenství za účelnou, konzultuje se sociálními partnery obsah zamýšleného návrhu. Sociální partneři sdělí Komisi své stanovisko, popřípadě doporučení.

4. Při této konzultaci mohou sociální partneři informovat Komisi o svém úmyslu zahájit postup podle článku 139. Řízení může trvat nanejvýš devět měsíců, ledaže se dotčení sociální partneři a Komise společně rozhodnou ho prodloužit.

• Čl. 139/ex-čl. 118b **Sociální dialog; dohody**

1. Přejí-li si to sociální partneři, může jejich dialog na úrovni Společenství vést ke smluvním vztahům, včetně uzavření dohod.

2. Dohody uzavřené na úrovni Společenství se provádějí buď v souladu se zvyklostmi a postupy vlastními sociálním partnerům a členským státům, nebo v oblastech, na které se vztahuje článek 137, na základě společné žádosti signatářů rozhodnutím Rady na návrh Komise.

Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou, s výjimkou případů, kdy dotčená dohoda obsahuje jedno nebo více ustanovení, která se vztahují k jedné z oblastí uvedených v článku 137 odstavec 3, kde Rada rozhoduje jednomyslně.

• Čl. 140/ex-čl. 118c **Spolupráce v sociální politice**

Za účelem dosažení cílů stanovených v článku 136 a aniž by tím byla dotčena jiná ustanovení této Smlouvy, Komise podporuje spolupráci mezi členskými státy a usnadňuje koordinaci jejich činnosti ve všech oblastech sociální politiky podle této kapitoly, zejména v oblastech týkajících se:

- zaměstnanosti;
- pracovního práva a pracovních podmínek;
- základního vzdělání a dalšího odborného vzdělávání;
- sociálního zabezpečení;
- předcházení pracovních úrazů a nemocí z povolání;
- hygieny práce;
- práva na sdružování a kolektivní vyjednávání mezi zaměstnavateli a zaměstnanci.

Za tímto účelem jedná Komise v úzkém styku s členskými státy vypracováváním studií, podáváním stanovisek a zajišťováním konzultací o problémech, které existují na vnitrostátní úrovni a nebo které jsou významné pro mezinárodní organizace.

Před podáním svých stanovisek podle tohoto článku konzultuje Komise Hospodářský a sociální výbor.

• Čl. 141/ex-čl. 119 **Stejně odměňování mužů a žen**

1. Každý členský stát zajistí uplatnění zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci.
2. Odměnou ve smyslu tohoto článku se rozumí obvyklá základní či minimální mzda nebo plat a veškeré ostatní dávky, které zaměstnavatel přímo nebo nepřímě, v hotovosti nebo v naturáliích vyplácí pracovníkovi z titulu pracovního poměru.

Rovnost odměňování mužů a žen bez diskriminace podle pohlaví znamená:

- a) že odměna za stejnou práci při úkolové mzdě se vypočítává podle stejného tarifu,
- b) že odměna za práci při hodinové mzdě je stejná při stejném druhu práce.

3. Rada přijme postupem podle článku 251 a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem opatření k zabezpečení uplatnění zásady stejných příležitostí a stejného zacházení s muži a ženami v otázkách práce a zaměstnanosti, včetně zásady stejné odměny při stejné nebo rovnocenné práci.

4. S ohledem na plné zajištění rovného zacházení s muži a ženami v pracovním procesu nebrání zásada rovného zacházení žádnému členskému státu zachovat nebo zavést opatření poskytující zvláštní výhody pro usnadnění odborné pracovní činnosti méně zastoupeného pohlaví nebo pro předcházení či kompenzaci nevýhod v jeho profesní kariéře.

• Čl. 142/ex-čl. 119a **Rovnocennost placené dovolené**

Členské státy se vynasnaží zachovat rovnocennost existujících systémů placené dovolené.

• Čl. 143/ex-čl. 120 **Zpráva o dosahování sociálních cílů a demografické situaci**

Komise vypracuje každoročně zprávu o pokroku v dosahování cílů stanovených v článku 136 a o demografické situaci ve Společenství. Zprávu postoupí Evropskému parlamentu, Radě a Hospodářskému a sociálnímu výboru.

Evropský parlament může Komisi vyzvat, aby vypracovala zprávy o zvláštních problémech týkajících se sociální situace.

• Čl. 144/ex-čl. 121 **Přenášení úkolů na Komisi**

Rada může jednomyslně po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem pověřit Komisi úkoly, které se týkají provádění společných opatření, zejména v oblasti sociálního zabezpečení migrujících pracovníků, uvedených v člancích 39 až 42.

• Čl. 145/ex-čl. 122 **Zpráva o sociální situaci**

Komise věnuje ve své výroční zprávě pro Evropský parlament zvláštní kapitolu vývoji sociální situace ve Společenství.

Evropský parlament může Komisi vyzvat, aby vypracovala zprávy o zvláštních problémech týkajících se sociálních podmínek.

Kapitola 2

Evropský sociální fond

• Čl. 146/ex-čl. 123 **Úkoly**

Pro zlepšení možností zaměstnání pracovníků ve vnitřním trhu a tím přispění ke zvyšování životní úrovně se podle následujících ustanovení ustavuje Evropský sociální fond, jehož záměrem bude rozšiřovat možnosti zaměstnávání pracovníků a zvyšovat jejich profesní a místní mobilitu uvnitř Společenství a usnadňovat jejich adaptaci na průmyslové změny, zejména odborným vzděláváním a rekvalifikací.

• Čl. 147/ex-čl. 124 **Správa**

Fond je spravován Komisí.

Komisi je přitom nápomocen výbor, jehož předsedou je člen Komise a členy představitelé vlád, odborových organizací a organizací zaměstnavatelů.

• Čl. 148/ex-čl. 125 **Prováděcí rozhodnutí**

Rada postupem podle článku 251 a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů přijímá prováděcí rozhodnutí týkající se Evropského sociálního fondu.

Kapitola 3 *Všeobecné a odborné vzdělávání a mládež*

• Čl. 149/ex-čl. 126 **Spolupráce ve vzdělávací politice**

1. Společenství přispívá k rozvoji kvalitního vzdělávání podporou spolupráce mezi členskými státy, a je-li to nezbytné, podporováním a doplňováním činnosti členských států při plném respektování jejich odpovědnosti za obsah výuky a za organizaci vzdělávacích systémů a jejich kulturní a jazykovou rozmanitost.

2. Činnost Společenství je zaměřena na:

- rozvoj evropské dimenze ve vzdělávání, zvláště výukou a šířením jazyků členských států;
- podporu mobility studentů a učitelů, mimo jiné podporou uznávání akademických diplomů a započítávání doby studia;
- podporu spolupráce mezi vzdělávacími orgány;
- rozvoj výměny informací a zkušeností týkajících se otázek společných vzdělávacím systémům členských států;
- podporu rozvoje výměn mládeže a učitelů a vychovatelů;
- podporu rozvoje dálkového vzdělávání.

3. Společenství a členské státy podporují spolupráci v oblasti vzdělávání se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi, zejména s Radou Evropy.

4. Aby přispěla k dosažení cílů uvedených v tomto článku, Rada:

- postupem podle článku 251 a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů přijímá podpůrná opatření, aniž by jimi harmonizovala zákony a ostatní předpisy členských států,
- kvalifikovanou většinou na návrh Komise přijímá doporučení.

• Čl. 150/ex-čl. 127 **Politika odborného vzdělávání**

1. Společenství provádí politiku odborného vzdělávání, která podporuje a doplňuje činnost členských států při plném respektování jejich odpovědnosti za obsah a organizaci odborného vzdělávání.

2. Činnost Společenství je zaměřena na:

- usnadňování adaptace na průmyslové změny, zejména odborným vzděláváním a rekvalifikací,
- zlepšování základního a dalšího odborného vzdělávání za účelem usnadnění profesního začlenění a znovuzачlenění do trhu práce,
- usnadňování přístupu k odbornému vzdělávání, podporu mobility instruktorů a praktikantů a zvláště mladých lidí,
- stimulování spolupráce v oblasti odborného vzdělávání mezi vzdělávacími či výcvikovými zařízeními a podniky,
- rozvoj výměny informací a zkušeností týkajících se otázek společných systémům odborného vzdělávání členských států.

3. Společenství a členské státy podporují spolupráci se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi v oblasti odborného vzdělávání.

4. Rada postupem podle článku 251 a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů přijímá opatření, která přispívají k uskutečňování cílů tohoto článku, aniž by jimi harmonizovala zákony a ostatní předpisy členských států.

HLAVA XII (ex-hlava IX) KULTURA

• Čl. 151/ex-čl. 128 **Spolupráce v kultuře**

1. Společenství přispívá k rozkvětu kultur členských států a přitom respektuje jejich národní a regionální rozmanitost a zároveň zdůrazňuje společné kulturní dědictví.
2. Činnost Společenství je zaměřena na povzbuzování spolupráce mezi členskými státy a v případě potřeby na podporu a doplňování jejich činnosti v následujících oblastech:
 - zlepšování znalosti a šíření kultury a dějin evropských národů,
 - zachování a ochrana kulturního dědictví evropského významu,
 - nekomerční kulturní výměny,
 - umělecká a literární tvorba, včetně tvorby v audiovizuální oblasti.
3. Společenství a členské státy podporují spolupráci v oblasti kultury se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi, zejména s Radou Evropy.
4. Společenství ve své činnosti podle ostatních ustanovení této smlouvy přihlíží ke kulturním aspektům, zejména aby byla respektována a podporována různorodost jeho kultur.
5. K dosažení cílů uváděných v tomto článku Rada:
 - přijímá postupem podle článku 251 a po konzultaci s Výborem regionů podpůrná opatření, aniž by jimi harmonizovala zákony a ostatní předpisy členských států. Rada při postupu podle článku 251 rozhoduje jednomyslně,
 - na návrh Komise vydává jednomyslně doporučení.

HLAVA XIII
(ex-hlava X)
ZDRAVOTNICTVÍ

• Čl. 152/ex-čl. 129 **Spolupráce ve zdravotnictví**

1. Při stanovení a provádění všech politik a činností Společenství je zajištěn vysoký stupeň ochrany zdraví. Činnost Společenství doplňuje politiku členských států a je zaměřena na upevňování zdraví obyvatelstva, předcházení civilizačních chorob a odstraňování příčin ohrožení lidského zdraví. Zahrnuje potírání nejzávažnějších chorob podporou výzkumu jejich příčin, přenášení a prevence, stejně jako zdravotnické informace a zdravotní výchovu. Společenství doplňuje činnost členských států ke snížení škod na zdraví způsobených užíváním drog, včetně činnosti informační a preventivní.
2. Společenství napomáhá spolupráci mezi členskými státy v oblastech uvedených v tomto článku a podporuje, je-li to nutné, jejich činnost. Ve spojení s Komisí členské státy navzájem koordinují své politiky a programy v oblastech uvedených v odstavci 1. V úzkém kontaktu se členskými státy může Komise vyvinout jakoukoli užitečnou iniciativu na podporu takové koordinace.
3. Společenství a členské státy podporují spolupráci se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi v oblasti zdravotnictví.
4. Rada postupem podle článku 251 po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů přispívá k dosažení cílů tohoto článku přijímáním následujících opatření:
 - a) opatření k zajištění vysokých standardů kvality a bezpečnosti pro orgány a látky lidského původu, stejně jako pro krev a krevní deriváty; tato opatření nebudou žádnému členskému státu bránit zachovat nebo zavést přísnější ochranná opatření;
 - b) odchylně od článku 37 opatření v oblastech veterinární ochrany a ochrany rostlin, která mají za svůj přímý cíl ochranu zdraví obyvatelstva;
 - c) stimulačních opatření, která mají za cíl ochranu a zlepšení lidského zdraví, aniž by jimi harmonizovala zákony a ostatní předpisy členských států.
 Rada může dále kvalifikovanou většinou na návrh Komise přijímat doporučení k účelům uvedeným v tomto článku.
5. Činnost Společenství v oblasti veřejného zdraví plně respektuje odpovědnost členských států za organizaci zdravotnictví a poskytování zdravotní péče a služeb. Zejména opatření podle odstavce 4 (a) se nedotknou vnitrostátních předpisů o dárcovství nebo lékařském použití orgánů a krve.

HLAVA XIV
(ex-hlava XI)
OCHRANA SPOTŘEBITELE

• Čl. 153/ex-čl. 129a **Opatření na ochranu spotřebitele**

1. Na podporu zájmů spotřebitelů a k zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitele přispívá Společenství k ochraně zdraví, bezpečnosti a hospodářských zájmů spotřebitelů, stejně jako k podpoře jejich práva na informace, osvětu a sdružování se k ochraně svých zájmů.
2. Požadavky ochrany spotřebitele je třeba respektovat při stanovení a provádění jiných politik a činností Společenství.
3. Společenství přispívá k dosažení cílů uvedených v odstavci 1 prostřednictvím:
 - a) opatření přijatých podle článku 95 v souvislosti s dovršováním vnitřního trhu;
 - b) opatření, která podporují, doplňují a monitorují politiku členských států;
4. Rada postupem podle článku 251 a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem přijme opatření uvedená v odstavci 3(b);
5. Opatření přijatá podle odstavce 4 nebrání členskému státu zachovat nebo zavést přísnější ochranná opatření. Taková opatření musí být slučitelná s touto smlouvou a sdělují se Komisi.

HLAVA XV
(ex-hlava XII)
TRANSEVROPSKÉ SÍTĚ

• Čl. 154/ex-čl. 129b **Budování; přístup**

1. K dosažení cílů uvedených v člancích 14 a 100 a umožnění občanům Unie, ekonomickým subjektům a regionům a obcím plně těžit z vytvoření prostoru bez vnitřních hranic, Společenství přispívá k zavádění a rozvoji transevropských sítí v oblastech dopravních, telekomunikačních a energetických infrastruktur.
2. V rámci systému otevřených a konkurenčních trhů bude činnost Společenství zaměřena na podporu vzájemného propojení a součinnosti národních sítí, jakož i přístupu k takovým sítím. Zejména přihlédne k potřebě propojit ostrovní, vnitrozemské a okrajové regiony s centrálními regiony Společenství.

• Čl. 155/ex-čl. 129c **Hlavní směry; opatření**

1. K dosažení cílů uvedených v článku 154 Společenství
 - určí hlavní směry zahrnující cíle, priority a hlavní rysy opatření, předpokládaných v oblasti transevropských sítí; tyto hlavní směry určí projekty společného zájmu,
 - provede opatření, která se ukáží nezbytná pro zajištění vzájemné součinnosti sítí, zejména v oblasti harmonizace technických norem,
 - může podporovat členskými státy podporované projekty, které jsou ve společném zájmu a jsou uvedeny v rámci hlavních směrů podle první odrážky, zejména formou studií o jejich proveditelnosti, ručení za půjčky nebo příspěvků ke snížení úroků; Společenství může také prostřednictvím Fondu solidarity, ustaveného podle článku 161, přispívat k financování specifických projektů v členských státech v oblasti dopravní infrastruktury.Při této činnosti Společenství přihlédne k potenciální ekonomické životaschopnosti projektů.
2. Ve spojení s Komisí členské státy navzájem koordinují politiky prováděné na národní úrovni, které mohou mít významný vliv na dosažení cílů uvedených v článku 154. Komise může v úzké spolupráci s členskými státy vyvinout jakoukoli užitečnou iniciativu na podporu takové koordinace.
3. Společenství se může rozhodnout spolupracovat se třetími zeměmi k podpoře projektů vzájemného zájmu a k zajištění vzájemné součinnosti sítí.

• Čl. 156/ex-čl. 129d **Přijímání rozhodnutí**

Rada postupem podle článku 251 a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů, přijme hlavní směry uváděné v článku 155 odstavci 1.
Hlavní směry a projekty společného zájmu, které se týkají území členského státu, musí být schváleny tímto členským státem.

*HLAVA XVI
(ex-hlava XIII)
PRŮMYSL*

• Čl. 157/ex-čl. 130 **Konkurenceschopnost; zákaz podpor**

Společenství a členské státy bdí nad tím, aby byly zajištěny podmínky nezbytné pro konkurenceschopnost průmyslu Společenství.

Za tímto účelem, v souladu se systémem otevřených a konkurenčních trhů, je jejich činnost zaměřena na:

- urychlení adaptace průmyslu na strukturální změny,
- podporu prostředí příznivého pro iniciativu a pro rozvoj podnikání po celém Společenství, zvláště malých a středních podniků,
- podporu prostředí příznivého pro spolupráci mezi podniky,
- napomáhání lepšímu využívání průmyslového potenciálu politik inovačního, výzkumného a technologického rozvoje.

2. Členské státy se ve spojení s Komisí navzájem konzultují a v případě potřeby koordinují svou činnost. Komise může vyvinout jakoukoli užitečnou iniciativu na podporu takové koordinace.

3. Společenství přispívá k dosažení cílů stanovených v odstavci 1 prostřednictvím politik a činností, které provádí podle ostatních ustanovení této smlouvy. Rada na návrh Komise, po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářského a sociálního výboru, může jednomyslně rozhodnout o specifických opatřeních na podporu činnosti vyvíjené členskými státy k dosažení cílů stanovených v odstavci 1.

Tato hlava neposkytuje Společenství základ pro zavedení jakéhokoli opatření, které by mohlo vést k narušení soutěže.

*HLAVA XVII
(ex-hlava XIV)
HOSPODÁŘSKÁ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOST*

• Čl. 158/ex-čl. 130a **Cíle; znevýhodněné regiony**

Na podporu svého celkového harmonického rozvoje Společenství rozvíjí a sleduje činnosti vedoucí k posilování své hospodářské a sociální soudržnosti.

Společenství usiluje zejména o snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů nebo ostrovů, včetně venkovských oblastí.

• Čl. 159/ex-čl. 130b **Strukturální fondy; zpráva; akce**

Členské státy provádějí a koordinují své hospodářské politiky tak, aby dosáhly též cílů uvedených v článku 158. Formulování a provádění politik a činností Společenství a zavádění vnitřního trhu přihlíží k cílům uvedeným v článku 158 a přispívá k jejich dosažení. Společenství také podporuje dosažení těchto cílů prostřednictvím strukturálních fondů (Evropský zemědělský poradní a záruční fond – poradní sekce, Evropský sociální fond, Evropský fond pro regionální rozvoj), Evropské investiční banky a jiných dostupných finančních nástrojů.

Komise předkládá každé tři roky Evropskému parlamentu, Radě, Hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů zprávu o pokroku při dosahování hospodářské a sociální soudržnosti a o způsobu, jakým k tomu přispěly různé prostředky stanovené v tomto článku. Tato zpráva případně obsahuje vhodné návrhy.

Ukáží-li se specifické činnosti mimo fondy jako nezbytné a bez újmy opatřeními, o nichž bylo rozhodnuto v rámci jiných politik Společenství, mohou být takové činnosti přijaty Radou jednomyslně na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem, Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů.

• Čl. 160/ex-čl. 130c **Evropský fond pro regionální rozvoj**

Evropský fond pro regionální rozvoj je určen k tomu, aby svou účastí na rozvoji a strukturálních změnách zaostávajících regionů a přeměně upadajících průmyslových oblastí pomáhal odstraňovat zásadní regionální rozdíly ve Společenství.

• Čl. 161/ex-čl. 130d **Úkoly strukturálních fondů; Fond soudržnosti**

Bez újmy článku 162 Rada jednomyslně na návrh Komise a po obdržení souhlasu Evropského parlamentu a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů definuje úkoly, prioritní cíle a organizaci strukturálních fondů, které mohou zahrnovat seskupování fondů. Rada tímž postupem také stanoví obecná pravidla na ně použitelná a pravidla nezbytná pro zajištění jejich efektivnosti a pro zajištění koordinace fondů mezi sebou navzájem a s dalšími existujícími finančními nástroji.

Fond solidarity, ustavený Radou podle stejného postupu, poskytne finanční příspěvky na projekty v oblasti životního prostředí a transevropských sítí týkající se dopravní infrastruktury.

• Čl. 162/ex-čl. 130e **Prováděcí rozhodnutí**

Prováděcí rozhodnutí týkající se Evropského fondu pro regionální rozvoj přijímá Rada postupem podle článku 251 a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů.

Ve vztahu k Evropskému zemědělskému poradenskému a záručnímu fondu - poradní sekce a k Evropskému sociálnímu fondu se nadále budou používat články 37 a 148.

HLAVA XVIII

(ex-hlava XV)

VÝZKUM A TECHNOLOGICKÝ ROZVOJ

• Čl. 163/ex-čl. 130f **Cíle**

1. Společenství má za cíl posilovat vědecké a technologické základy evropského průmyslu a podporovat rozvoj jeho mezinárodní konkurenceschopnosti, jakož i podporovat všechny výzkumné činnosti, které jsou na základě jiných kapitol této smlouvy pokládány za nezbytné.

2. Za tímto účelem Společenství podporuje podniky, včetně malých a středních, výzkumná střediska a univerzity v jejich úsilí v oblasti výzkumu a technologického rozvoje vysoké úrovně, podporuje jejich snahy o spolupráci, zejména tím, že umožňuje podnikům plně využívat potenciál vnitřního trhu Společenství, a to zvláště zpřístupněním veřejných zakázek, stanovením společných norem a odstraněním právních a daňových překážek této spolupráce.

3. O všech činnostech Společenství podle této smlouvy v oblasti výzkumu a technologického rozvoje, včetně demonstračních projektů, se rozhoduje a všechny tyto činnosti se provádějí v souladu s ustanoveními této hlavy.

• Čl. 164/ex-čl. 130g **Opatření**

K dosažení těchto cílů provádí Společenství následující činnosti, které doplňují činnosti členských států :

a) realizuje výzkumné programy, programy technologického rozvoje a demonstrační programy podporou spolupráce s podniky, vědeckými středisky a univerzitami a mezi nimi;

b) podporuje spolupráci s třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi v oblasti komunitárního výzkumu, technologického rozvoje a demonstrace ukázek;

c) šíří a zhodnocuje výsledky komunitárního výzkumu, technologického rozvoje a demonstrace ukázek;

d) podporuje vzdělávání a mobilitu vědců v rámci Společenství.

• Čl. 165/ex-čl. 130h **Koordinace; iniciativy Komise**

1. Společenství a členské státy koordinují své činnosti ve výzkumu a technologickém rozvoji tak, aby zajišťovaly vzájemnou provázanost národních politik a politiky Společenství.

2. V úzké spolupráci s členskými státy může Komise vyvinout jakoukoli užitečnou iniciativu na podporu koordinace uvedené v odstavci 1.

• Čl. 166/ex-čl. 130i **Rámcový program; zvláštní programy**

1. Víceletý rámcový program, vymezující veškeré činnosti Společenství, přijme Rada postupem podle článku 251 po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem.

Rámcový program:

- stanoví vědecké a technologické cíle, kterých má být dosaženo činnostmi stanovenými v článku 164, jakož i příslušné priority;

- naznačí hlavní rysy těchto činností;

- určí maximální celkovou částku a podrobnosti finanční účasti Společenství na rámcovém programu a odpovídající podíl na každé z vymezených činností.

2. Rámcový program je přizpůsobován nebo doplňován podle vývoje situace.

3. Rámcový program bude proveden zvláštními programy pro každou z činností. Každý zvláštní program vymezí podrobná pravidla svého provádění, dobu svého trvání a nezbytné prostředky. Úhrn částek, považovaných zvláštními programy za nezbytné, nesmí překročit celkovou maximální částku určenou pro rámcový program a každou z činností.

4. Rada přijme zvláštní programy kvalifikovanou většinou na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem.

• Čl. 167/ex-čl. 130j **Provádění rámcového programu**

K provádění víceletého rámcového programu Rada stanoví:

- pravidla pro účast podniků, výzkumných středisek a univerzit,

- pravidla pro šíření výsledků výzkumu.

• Čl. 168/ex-čl. 130k **Doplňkové programy**

Při provádění víceletého rámcového programu lze rozhodnout o doplňkových programech, jichž se účastní jen některé členské státy, které je – s výhradou případného příspěvku Společenství – financují.

Rada přijme pravidla týkající se těchto doplňkových programů, zvláště pokud jde o šíření poznatků a přístup jiných členských států k nim.

• Čl. 169/ex-čl. 130l **Účast Společenství**

Při provádění víceletého rámcového programu může Společenství po dohodě s dotyčnými členskými státy stanovit pravidla pro účast na výzkumných a rozvojových programech prováděných několika členskými státy, včetně účasti ve strukturách vytvořených k provádění těchto programů.

• Čl. 170/ex-čl. 130m **Mezinárodní spolupráce**

Při provádění víceletých rámcových programů může Společenství stanovit pravidla spolupráce s třetími zeměmi v oblasti komunitárního výzkumu, technologického rozvoje a demonstrace ukázek.

Podrobnosti této spolupráce mohou být předmětem dohod mezi Společenstvím a zúčastněnými třetími stranami, které se sjednávají a uzavírají v souladu s článkem 300.

• Čl. 171/ex-čl. 130n **Společné podniky**

Společenství může zakládat společné podniky nebo jiné struktury potřebné k účinnému provádění komunitárních výzkumných programů, programů technologického rozvoje a demonstrace ukázek.

• Čl. 172/ex-čl. 130o **Oprávnění Rady**

Na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem Rada přijme kvalifikovanou většinou opatření stanovená v článku 171.

Rada postupem podle článku 251 a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem přijme pravidla stanovená v článcích 167, 168 a 169. Přijetí doplňkových programů vyžaduje souhlas všech zúčastněných členských států.

• Čl. 173/ex-čl. 130p **Výroční zpráva**

Na počátku každého roku zašle Komise zprávu Evropskému parlamentu a Radě. Zpráva pojedná zejména o činnostech v oblasti výzkumu a technologického rozvoje a v oblasti šíření výsledků za uplynulý rok a o pracovním programu na běžný rok.

HLAVA XIX
(ex-hlava XVI)
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

• Čl. 174/ex-čl. 130r **Cíle; opatření; mezinárodní spolupráce**

1. Politika Společenství v oblasti životního prostředí přispívá k uskutečňování následujících cílů:

- udržování, ochrana a zlepšování kvality životního prostředí,
- ochrana lidského zdraví,
- obezřetné a racionální využívání přírodních zdrojů,
- podpora opatření na mezinárodní úrovni čelících regionálním a celosvětovým problémům životního prostředí.

2. Politika Společenství v oblasti životního prostředí je zaměřena na vysokou úroveň ochrany, přičemž přihlíží k rozdílné situaci v jednotlivých regionech Společenství. Je založena na zásadách obezřetnosti a prevence, nápravy ohrožení životního prostředí především u zdroje a na zásadě náhrady škody znečišťovatelem.

V této souvislosti harmonizační opatření odpovídající požadavkům ochrany životního prostředí obsahují, kde to bude vhodné, ochrannou doložku dovolující členským státům přijmout z ekologických mimoekonomických důvodů dočasná opatření podléhající kontrole Společenství.

3. Při přípravě politiky v oblasti životního prostředí přihlédně Společenství k:

- dostupným vědeckým a technickým údajům,
- podmínkám životního prostředí v různých regionech Společenství,
- možnému prospěchu a nákladům plynoucím z činnosti nebo nečinnosti,
- ekonomickému a sociálnímu rozvoji Společenství jako celku a vyváženému rozvoji jeho regionů.

4. Společenství a členské státy v rámci svých vlastních kompetencí spolupracují s třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi. Podrobnosti spolupráce Společenství mohou být předmětem dohod mezi Společenstvím a třetími stranami, které se sjednávají a uzavírají v souladu s článkem 300.

Předchozím odstavcem není dotčena pravomoc členských států jednat v mezinárodních orgánech a uzavírat mezinárodní smlouvy.

• Čl. 175/ex-čl. 130s **Rozhodování; zásada, že škodu hradí znečišťovatel**

1. Rada rozhodne postupem podle článku 251 a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů o činnostech Společenství k dosažení cílů uvedených v článku 174.

2. Odchylně od postupu rozhodování stanoveného v odstavci 1 a aniž by byl dotčen článek 95 přijme Rada jednomyslně na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem, Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů:

- předpisy především fiskální povahy,
- opatření týkající se územního plánování, využívání půdy, s výjimkou hospodaření s odpady a opatření všeobecné povahy, jakož i hospodaření s vodními zdroji,
- opatření významně ovlivňující volbu členského státu mezi různými energetickými zdroji a základní skladbu jeho zásobování energií.

Rada může za podmínek stanovených v předchozím pododstavci stanovit, o kterých záležitostech podle tohoto odstavce rozhodne kvalifikovanou většinou.

3. V ostatních oblastech přijímá Rada postupem podle článku 251 a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů všeobecné programy činnosti, v nichž stanoví přednostní cíle.

Rada přijme za podmínek odstavce 1 nebo odstavce 2, podle povahy věci, opatření nezbytná pro uskutečňování těchto programů.

4. Aniž by tím byla dotčena určitá opatření komunitární povahy, členské státy financují a provádějí politiku v oblasti životního prostředí.

5. Zahrnuje-li opatření založené na ustanoveních odstavce 1 náklady považované orgány členského státu za neúměrné, stanoví Rada v aktu zavádějícím toto opatření, aniž by tím byla dotčena zásada náhrady škody znečišťovatelem, přiměřená ustanovení ve formě:

- dočasné výjimky a nebo
- finanční podpory z Fondu solidarity, vytvořeného podle článku 161.

• Čl. 176/ex-čl. 130t **Přísnější ochranná opatření**

Ochranná opatření přijatá podle článku 175 nebrání tomu, aby každý členský stát zachovával nebo zaváděl přísnější ochranná opatření. Taková opatření musí být slučitelná s touto smlouvou. Označují se Komisi.

HLAVA XX
(ex-hlava XVII)
ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE

• Čl. 177/ex-čl. 130u **Cíle**

1. Politika Společenství v oblasti rozvojové spolupráce, která doplňuje politiky prováděné členskými státy, podporuje:

- trvalý hospodářský a sociální rozvoj rozvojových zemí a zvláště těch z nich, které jsou v nej-méně výhodné situaci;
- harmonické a postupné zapojování rozvojových zemí do světové ekonomiky;
- boj proti chudobě v rozvojových zemích.

2. Politika Společenství v této oblasti přispívá ke všeobecnému cíli rozvoje a upevnění demokracie a právního státu a respektování lidských práv a základních svobod.

3. Společenství a členské státy dodržují závazky a mají na zřeteli cíle, které schválily v OSN a dalších příslušných mezinárodních organizacích.

• Čl. 178/ex-čl. 130v **Zřetel k cílům politiky rozvoje**

V politikách, které provádí a které mohou ovlivnit rozvojové země, má Společenství na zřeteli cíle uvedené v článku 177.

• Čl. 179/ex-čl. 130w **Opatření; úmluva ACP - ES**

1. Aniž by tím byla dotčena jiná ustanovení této smlouvy, Rada postupem podle článku 251 přijme opatření nezbytná pro uskutečňování cílů uvedených v článku 177. Taková opatření mohou mít formu víceletých programů.

2. Evropská investiční banka přispívá za podmínek stanovených v jejím statutu k uskutečňování opatření uvedených v odstavci 1.

3. Ustanovení tohoto článku neovlivní spolupráci s africkými, karibskými a tichomořskými zeměmi (ACP) v rámci úmluvy ACP-ES.

• Čl. 180/ex-čl. 130x **Slad'ování programů pomoci**

1. Společenství a členské státy koordinují své politiky v oblasti rozvojové spolupráce a slad'ují své programy pomoci, včetně svého vystupování v mezinárodních organizacích a na mezinárodních konferencích. Mohou podnikat společná opatření. Členské státy přispívají, jestliže je to nezbytné, k uskutečňování komunitárních programů pomoci.

2. Komise může vyvinout jakoukoli užitečnou iniciativu potřebnou na podporu koordinace uvedené v odstavci 1.

• Čl. 181/ex-čl. 130y **Mezinárodní dohody**

Společenství a členské státy spolupracují v rámci svých kompetencí s třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi. Podrobnosti spolupráce Společenství mohou být předmětem dohod mezi Společenstvím a třetími stranami, které se sjednávají a uzavírají v souladu s článkem 300.

Předchozím odstavcem není dotčena pravomoc členských států jednat v mezinárodních orgánech a uzavírat mezinárodní smlouvy.

ČÁST ČTVRTÁ

PŘIDRUŽENÍ ZÁMOŘSKÝCH ZEMÍ A ÚZEMÍ

• Čl. 182/ex-čl. 131 **Účel přidružení**

Členské státy souhlasí s tím, že ke Společenství přidruží neevropské země a území, které mají zvláštní vztahy k Dánsku, Francii, Nizozemsku a Spojenému království. Tyto země a území, nazývané dále země a území, jsou uvedeny v Příloze II této smlouvy.

Účelem přidružení je podporovat hospodářský a sociální rozvoj těchto zemí a území a navazovat úzké hospodářské vztahy mezi nimi a Společenstvím jako celkem.

V souladu se zásadami vytyčenými v preambuli této smlouvy má přidružení především sloužit podpoře zájmů a blahobytu obyvatel těchto zemí a území a tomu, aby byly vedeny k hospodářskému, sociálnímu a kulturnímu rozvoji, o něž usilují.

• Čl. 183/ex-čl. 132 **Cíle**

Přidružení sleduje dále uvedené cíle.

1. Členské státy uplatňují při obchodních stycích se zeměmi a územími režim, který si vzájemně poskytují na základě této smlouvy.
2. Každá země nebo území uplatňuje při svých obchodních stycích s členskými státy a ostatními zeměmi a územími režim, který uplatňuje vůči tomu evropskému státu, s nímž udržuje zvláštní vztahy.
3. Členské státy se podílejí na investicích, které vyžaduje postupný rozvoj těchto zemí a území.
4. U investic financovaných Společenstvím je účast na soutěžích a dodávkách umožněna za stejných podmínek všem fyzickým i právnickým osobám, které jsou příslušníky členských států a zemí a území.
5. Na právo podnikání státních příslušníků a společností ve vztazích mezi členskými státy a zeměmi a územími se, a to s vyloučením jakéholi diskriminace, vztahují ustanovení a postupy stanovené v kapitole o právu podnikání, ledaže zvláštní ustanovení vydaná na základě článku 187 stanoví jinak.

• Čl. 184/ex-čl. 133 **Zákaz cel**

1. Cla na zboží pocházející ze zemí a území jsou při dovozu do členských států zakázána tak, jak budou v souladu s ustanoveními této smlouvy rušena cla mezi členskými státy.
2. Cla na zboží pocházející z členských států a z ostatních zemí a území jsou při dovozu do zemí a území zakázána v souladu s ustanoveními článku 25.
3. Země a území však mohou vybírat cla, která jsou nezbytná pro jejich rozvoj a industrializaci, anebo cla fiskální povahy, která tvoří příjem jejich rozpočtu.
Cla uvedená v předchozím pododstavci nemohou být vyšší než cla na dovoz zboží pocházejícího z členského státu, s nímž příslušná země nebo území udržuje zvláštní vztahy.
4. Odstavec 2 se nepoužije pro země a území, které z důvodu zvláštních mezinárodních závazků již uplatňují nediskriminační celní sazebník.
5. Zavedení nebo změna cel na zboží dovážené do zemí nebo území nesmí vést právně ani fakticky k přímé nebo nepřímé diskriminaci mezi dovozy zboží z různých členských států.

• Čl. 185/ex-čl. 134 **Odklon obchodu**

Jestliže by výše cel uplatňovaná zemí nebo územím na zboží ze třetí země mohla při uplatnění článku 184, odstavce 1 vyvolat odklon obchodu ke škodě některého členského státu, může tento stát požádat Komisi, aby navrhla ostatním členským státům opatření potřebná k nápravě tohoto stavu.

• Čl. 186/ex-čl. 135 **Volný pohyb pracovníků**

S výhradou ustanovení týkajících se ochrany zdraví, veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku se volný pohyb pracovníků ze zemí a území v členských státech, jakož i pracovníků z členských států v zemích a územích, bude řídit úmluvami, které budou později uzavřeny a jednomyslně schváleny členskými státy.

• Čl. 187/ex-čl. 136 **Provádění**

Rada jednomyslně na základě zkušeností získaných s přidružováním zemí a území ke Společenství a zásad vytyčených touto smlouvou stanoví pravidla upravující podrobnosti a postup přidružování zemí a území ke Společenství.

• Čl. 188/ex-čl. 136a **Grónsko**

S výhradou zvláštních ustanovení o Grónsku, obsažených v protokolu o zvláštním režimu pro Grónsko, připojeném k této smlouvě, se ustanovení článků 182 až 187 vztahují i na Grónsko.

ČÁST PÁTÁ

ORGÁNY SPOLEČENSTVÍ

HLAVA I USTANOVENÍ O ORGÁNECH

Kapitola 1 Orgány

Oddíl 1 Evropský parlament

• Čl. 189/ex-čl. 137 **Úkoly; počet poslanců**

Evropský parlament se skládá ze zástupců lidu států sdružených ve Společenství a vykonává pravomoc, kterou mu tato smlouva svěřuje.

Počet poslanců Evropského parlamentu nepřekročí sedm set.

• Čl. 190/ex-čl. 138 **Volby; rozdělení mandátů podle zemí**

1. Zástupci lidu států sdružených ve Společenství jsou do Evropského parlamentu voleni přímým všeobecným hlasováním.

2. Počet zástupců volených v každém členském státu se stanoví takto:

Belgie 25

Dánsko 16

Finsko 16

Francie 87

Irsko 15

Itálie 87

Lucembursko 6

Německo 99

Nizozemsko 31

Portugalsko 25

Rakousko 21

Řecko 25

Spojené království 87.

Španělsko 64

Švédsko 22.

V případě změn tohoto odstavce musí počet zástupců volených v každém členském státě zajišťovat přiměřené zastoupení lidu států sdružených ve Společenství.

3. Zástupci jsou voleni na dobu pěti let.

4. Evropský parlament vypracuje návrh na volby se všeobecným přímým hlasováním konané ve všech členských státech jednotně nebo podle zásad společných všem členským státům.

Rada přijme jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu daného většinou hlasů jeho poslanců odpovídající pravidla a doporučí členským státům jejich přijetí v souladu s příslušnými ústavními předpisy.

5. Evropský parlament po vyžádání stanoviska Komise a s jednomyslným souhlasem Rady stanoví postavení a obecné podmínky výkonu funkcí svých poslanců.

• Čl. 191/ex-čl. 138a **Politické strany**

Politické strany na evropské úrovni jsou důležitým faktorem integrace v Unii. Přispívají k vytváření evropského povědomí a k vyjadřování politické vůle občanů Unie.

• Čl. 192/ex-čl. 138b **Akty Společenství; účast EP**

Pokud je to stanoveno v této smlouvě, Evropský parlament se účastní procesu přijímání aktů Společenství výkonem svých pravomocí v rámci postupů podle článků 251 a 252, jakož i udílením souhlasu či zaujímáním poradních stanovisek.

Evropský parlament může většinou hlasů svých poslanců požádat Komisi, aby předložila vhodný návrh k záležitostem, u nichž má za to, že k provedení této smlouvy je zapotřebí aktu Společenství.

• Čl. 193/ex-čl. 138c **Vyšetřovací výbor**

Evropský parlament může při plnění svých povinností na žádost čtvrtiny poslanců ustavit dočasný vyšetřovací výbor, který by zkoumal, aniž by byly dotčeny pravomoci svěřené touto smlouvou jiným orgánům, údajné přestupky nebo nesprávnosti při implementaci práva Společenství, vyjma případů, kdy jsou tvrzené skutečnosti zkoumány soudem a soudní řízení ještě neskončilo.

Dočasný vyšetřovací výbor přestane existovat předložením své zprávy.

Podrobnosti o výkonu práva vyšetřovat se stanoví společnou dohodou Evropského parlamentu, Rady a Komise.

• Čl. 194/ex-čl. 138d **Petiční právo**

Každý občan Unie a každá fyzická či právnická osoba s bydlištěm nebo registrovaným sídlem v členském státu má právo předložit individuálně či společně s dalšími občany nebo osobami podání Evropskému parlamentu v záležitosti, která spadá do působnosti Společenství a která se ho nebo jí přímo dotýká.

• Čl. 195/ex-čl. 138e **Ombudsman**

1. Evropský parlament jmenuje ombudsmana zmocněného přijímat stížnosti od kteréhokoli občana Unie nebo od kterékoli fyzické či právnické osoby s bydlištěm nebo registrovaným sídlem v členském státu, které se týkají nesprávností v činnosti orgánů Společenství, s výjimkou Soudního dvora a Soudu prvního stupně při jejich soudní činnosti.

V souladu se svými povinnostmi provádí ombudsman šetření, shledá-li pro ně důvody, buď z vlastní iniciativy nebo na základě stížností předložených mu přímo nebo prostřednictvím poslance Evropského parlamentu, s výjimkou, kdy tvrzená fakta jsou nebo byla předmětem soudního řízení. Zjistí-li ombudsman nesprávnosti, postoupí záležitost dotčenému orgánu, který má lhůtu tří měsíců na to, aby mu sdělil své stanovisko. Ombudsman potom předá zprávu Evropskému parlamentu a dotčenému orgánu. Osoba podávající stížnost bude informována o výsledku takového šetření.

Ombudsman podává každoroční zprávu o výsledku svých šetření Evropskému parlamentu.

2. Ombudsman je jmenován po každé volbě Evropského parlamentu na dobu jeho funkčního období. Ombudsman může být jmenován opakovaně.

Ombudsman může být odvolán z funkce Soudním dvorem na žádost Evropského parlamentu, nesplňuje-li již podmínky požadované pro výkon své funkce nebo dopustil-li se závažného prohřešku.

3. Ombudsman vykonává svou funkci zcela nezávisle. Při plnění svých povinností nesmí požadovat ani přijímat pokyny od žádného orgánu. Ombudsman nesmí po dobu výkonu své funkce vykonávat jiné placené či neplacené povolání.

4. Evropský parlament po vyžádání stanoviska Komise a se souhlasem Rady daným kvalifikovanou většinou stanoví statut a všeobecné podmínky výkonu funkce ombudsmana.

• Čl. 196/ex-čl. 139 **Zasedání**

Evropský parlament zasedá jednou ročně. Schází se, aniž by jej bylo nutno svolávat, druhé úterý v březnu.

Evropský parlament se může sejít k mimořádnému zasedání na žádost většiny svých poslanců anebo na žádost Rady nebo Komise.

• Čl. 197/ex-čl. 140 **Předseda a předsednictvo, interpelace, vyslechnutí Rady**

Evropský parlament volí z řad poslanců předsedu a předsednictvo.

Členové Komise se mohou účastnit všech schůzí a ujímají se slova jménem Komise, kdykoli o to požádají.

Komise odpovídá ústně nebo písemně na otázky, které jí položí Evropský parlament nebo jeho poslanci.

Evropský parlament vyslechne Radu za podmínek, které stanoví ve svém jednacím řádu.

• Čl. 198/ex-čl. 141 **Usnášení**

Nestanoví-li tato smlouva jinak, usnáší se Evropský parlament většinou odevzdaných hlasů.

Kvorum stanoví jednací řád.

• Čl. 199/ex-čl. 142 **Jednací řád, záznamy z jednání**

Evropský parlament přijímá svůj jednací řád většinou hlasů svých poslanců.

Záznamy z jednání Evropského parlamentu se zveřejňují způsobem stanoveným v jednacím řádu.

• Čl. 200/ex-čl. 143 **Výroční zpráva**

Evropský parlament projednává na veřejném zasedání souhrnnou výroční zprávu, kterou mu předkládá Komise.

• Čl. 201/ex-čl. 144 **Návrh na vyslovení nedůvěry Komisi**

Byl-li podán návrh na vyslovení nedůvěry Komisi pro její činnost, může Evropský parlament o tomto návrhu hlasovat teprve po uplynutí tří dnů od jeho podání, a to pouze veřejným hlasováním.

Je-li návrh na vyslovení nedůvěry přijat dvěma třetinami odevzdaných hlasů a většinou poslanců Evropského parlamentu, odstoupí členové Komise kolektivně. Vyřizují však dále běžné záležitosti, dokud nebudou nahrazení v souladu s článkem 214. V tomto případě funkční období členů Komise, jmenovaných k jejich nahrazení, skončí k datu, k němuž by skončilo funkční období členů Komise, kteří kolektivně odstoupili.

Oddíl 2

Rada

• Čl. 202/ex-čl. 145 **Úkoly**

K dosažení cílů vytyčených touto smlouvou a za podmínek jí vymezených Rada:

- zajišťuje koordinaci obecných hospodářských politik členských států,

- má rozhodovací pravomoc,

- v právních aktech, jež přijímá, uděluje Komisi pravomoci k provádění pravidel, která Rada stanoví. Rada může upravit podmínky výkonu těchto pravomocí. Rada si může rovněž ve zvláštních případech vyhradit právo sama přímo vykonávat tyto prováděcí pravomoci. Postup uvedený výše musí být v souladu se zásadami a pravidly, na nichž se Rada na návrh Komise a po obdržení stanoviska Evropského parlamentu jednomyslně usnesla.

• Čl. 203/ex-čl. 146 **Složení, předsednictví**

Rada se skládá z jednoho zástupce každého členského státu na ministerské úrovni, zmocněného zavazovat vládu tohoto členského státu.

Předsednictví vykonává postupně každý členský stát Rady po dobu šesti měsíců podle pořadí určeného jednomyslně Radou.

• Čl. 204/ex-čl. 147 **Svolávání**

Radu svolává k zasedání její předseda z vlastní iniciativy nebo na žádost jednoho z jejích členů nebo na žádost Komise.

• Čl. 205/ex-čl. 148 **Usnášení**

1. Nestanoví-li tato smlouva jinak, usnáší se Rada většinou hlasů svých členů.
2. Má-li se Rada usnést kvalifikovanou většinou, mají hlasy jejích členů tuto váhu:

Belgie 5
Dánsko 3
Finsko 3
Francie 10
Irsko 3
Itálie 10
Lucembursko 2
Německo 10
Nizozemsko 5
Portugalsko 5
Rakousko 4
Řecko 5
Spojené království 10
Španělsko 8
Švédsko 4.

Akt je přijat, jestliže pro něj byly nejméně:

- 62 hlasy v případě, že jej podle této smlouvy má Rada přijmout na návrh Komise;
 - 62 hlasy nejméně deseti členů v ostatních případech.
3. Přijetí aktů vyžadujících jednomyslnost nebrání, zdrží-li se přítomní nebo zastoupení členové hlasování.

• Čl. 206/ex-čl. 150 **Hlasování v zastoupení**

Při hlasování může být každý člen Rady zmocněn hlasovat nejvýše za jednoho z ostatních členů.

• Čl. 207/ex-čl. 151 **Výbor stálých zástupců, generální tajemník**

1. Výbor složený ze stálých zástupců členských států odpovídá za přípravu práce Rady a za plnění úkolů, které mu Rada přidělí. V případech, stanovených v jednacím řádu Rady, může výbor vydávat procesní rozhodnutí.

2. Radě je nápomocen generální sekretariát pod vedením generálního tajemníka, Vysokého zmocněnce pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, jemuž pomáhá zástupce generálního tajemníka, který je odpovědný za chod generálního sekretariátu. Generální tajemník a zástupce generálního tajemníka jsou jednomyslně jmenováni Radou.

Rada rozhoduje o organizaci generálního sekretariátu.

3. Rada vydá svůj jednacím řád.

K provedení článku 255 odstavec 3 stanoví Rada ve svém jednacím řádu podmínky, za nichž má veřejnost přístup k dokumentům Rady. Pro účely tohoto odstavce určí Rada případy, ve kterých Rada rozhoduje jako zákonodárce, aby se v těchto případech umožnil větší přístup k dokumentům s tím, že účinnost rozhodování zůstane zachována. V každém případě, kdy Rada rozhoduje jako zákonodárce, se zveřejní výsledky hlasování a odůvodnění hlasování, stejně jako zaprotokolovaná prohlášení.

• Čl. 208/ex-čl. 152 **Žádost o šetření a předložení návrhu**

Rada může požádat Komisi, aby provedla šetření, která Rada pokládá k dosažení společných cílů za žádoucí, a aby jí předložila odpovídající návrhy.

• Čl. 209/ex-čl. 153 **Postavení výboru**

Po obdržení stanoviska Komise Rada upraví právní postavení výborů předvídaných touto smlouvou.

• Čl. 210/ex-čl. 154 **Platy, náhrady a důchody**

Rada kvalifikovanou většinou stanoví platy, náhrady a důchody předsedovi a členům Komise, předsedovi, soudcům, generálním advokátům a kancléři Soudního dvora. Stejnou většinou stanoví náhrady poskytované místo odměny za práci.

Oddíl 3 Komise

• Čl. 211/ex-čl. 155 **Úkoly**

K zajištění řádného fungování a rozvoje společného trhu Komise:

- zabezpečuje provádění této smlouvy, jakož i aktů, vydaných orgány Společenství na jejím základě;
- podává doporučení nebo stanoviska k otázkám, které jsou předmětem této smlouvy, pokud tak smlouva výslovně stanoví nebo jestliže to Komise považuje za nutné;
- má vlastní rozhodovací pravomoc a podílí se na tvorbě aktů Rady a Evropského parlamentu za podmínek stanovených touto smlouvou;
- vykonává pravomoce, které jí Rada udělí k provádění pravidel stanovených Radou.

• Čl. 212/ex-čl. 156 **Souhrnná zpráva**

Komise zveřejní každoročně nejméně měsíc před zahájením zasedání Evropského parlamentu souhrnnou zprávu o činnosti Společenství.

• Čl. 213/ex-čl. 157 **Složení; plnění povinností**

1. Komise se skládá z dvaceti členů vybíraných podle celkových schopností, kteří skýtají záruku naprosté nezávislosti.

Počet členů Komise může být Radou jednomyslně měněn.

Členy Komise mohou být pouze státní příslušníci členských států.

V Komisi musí být nejméně jeden státní příslušník z každého členského státu, přičemž počet členů majících stejnou státní příslušnost nesmí přesáhnout dva.

2. Členové Komise vykonávají své funkce zcela nezávisle v obecném zájmu Společenství.

Při plnění svých povinností nesmějí požadovat ani přijímat pokyny od žádné vlády ani jiného orgánu. Zdrží se jakéhokoli jednání neslučitelného s jejich funkcí. Každý členský stát se zavazuje respektovat tuto zásadu a neusilovat o ovlivňování členů Komise při plnění jejich úkolů.

Členové Komise nesmějí po dobu výkonu své funkce vykonávat jiné placené či neplacené povolání. Při nástupu do funkce se slavnostně zavazují respektovat po dobu trvání své funkce i po jejím skončení povinnosti z ní vyplývající, zejména povinnost čestnosti a uvážlivosti pokud jde o přijímání určitých funkcí nebo výhod po skončení funkčního období. V případě porušení této povinnosti může Soudní dvůr na žádost Rady nebo Komise dotyčného člena buď odvolat v souladu s článkem 216, nebo mu odejmout nárok na důchod, případně na jiné požitky nahrazující důchod.

• Čl. 214/ex-čl. 158 **Jmenování; funkční období; schválení Evropským parlamentem**

1. Členové Komise jsou jmenováni postupem uvedeným v odstavci 2 na období pěti let, ledaže článek 201 případně nestanoví-li jinak.

Mohou být jmenováni opětovně.

2. Vlády členských států společnou dohodou určí osobnost, kterou zamýšlejí jmenovat předsedou Komise; toto určení schvaluje Evropský parlament.

Vlády členských států určí společnou dohodou s designovaným předsedou ostatní osoby, které zamýšlejí jmenovat za členy Komise.

Předseda a ostatní členové Komise určení tímto způsobem podléhají jako orgán schvalovacímu hlasování Evropského parlamentu. Po schválení Evropským parlamentem jsou předseda a ostatní členové Komise jmenováni společnou dohodou vlád členských států.

• Čl. 215/ex-čl. 159 **Odstoupení; obsazování uvolněných funkcí; nahrazování předsedy**

Funkce člena Komise zaniká kromě uplynutí funkčního období či smrti též odstoupením nebo odvoláním.

Takto uvolněná funkce se na zbytek funkčního období obsadí novým členem, jmenovaným společnou dohodou vlád členských států. Rada může jednomyslně rozhodnout, že k jejímu obsazení nedojde.

V případě odvolání, odstoupení nebo smrti je předseda nahrazen na zbytek funkčního období. Při nahrazování předsedy se použije postup stanovený v článku 214 odstavec 2.

Kromě odvolání podle článku 216 zůstanou členové Komise ve svých funkcích, dokud nebudou nahrazeni.

• Čl. 216/ex-čl. 160 **Odvolání z funkce**

Každý člen Komise, který již nesplňuje podmínky pro výkon své funkce nebo se dopustil závažného prohřešku, může být na žádost Rady nebo Komise Soudním dvorem odvolán.

• Čl. 217/ex-čl. 161 **Místopředsedové**

Komise může jmenovat z řad svých členů jednoho nebo dva místopředsedy.

• Čl. 218/ex-čl. 162 **Konzultace s Radou; jednací řád**

1. Rada a Komise se navzájem konzultují a společnou dohodou upravují způsoby své spolupráce.

2. Komise přijme svůj jednací řád tak, aby zajišťoval fungování její i jejích útvarů v souladu s ustanoveními této smlouvy. Komise zajistí zveřejnění tohoto řádu.

• Čl. 219/ex-čl. 163 **Předseda; usnášení**

Komise plní své poslání za politického vedení svého předsedy. Komise se usnáší většinou svých členů uvedených v článku 213. Komise je schopna se usnášet jen je-li přítomen počet členů stanovený jejím jednacím řádem.

Oddíl 4
Soudní dvůr

• Čl. 220/ex-čl. 164 **Úkol**

Soudní dvůr zajišťuje dodržování práva při výkladu a provádění této smlouvy.

• Čl. 221/ex-čl. 165 **Složení**

Soudní dvůr se skládá z patnácti soudců.

Soudní dvůr zasedá v plénu. Může však vytvářet senáty složené ze tří, pěti nebo sedmi soudců, buď k provádění určitých přípravných šetření, nebo k rozhodování určitých skupin věcí v souladu s pravidly stanovenými k tomuto účelu.

Soudní dvůr zasedá v plénu, požádá-li o to členský stát nebo orgán Společenství, který je stranou v řízení.

Na žádost Soudního dvora může Rada jednomyslně zvýšit počet soudců a provést nezbytné úpravy druhého a třetího odstavce tohoto článku a druhého odstavce článku 223.

• Čl. 222/ex-čl. 166 **Generální advokáti**

Soudnímu dvoru je pomáhá osm generálních advokátů. Na dobu od 1. ledna 1995 do 6. října 2000 však bude jmenován devátý generální advokát.

Úlohou generálních advokátů je předkládat veřejně, s veškerou nestranností a v plné nezávislosti odůvodněné závěry o všech věcech předložených Soudnímu dvoru, a napomáhat tak Soudnímu dvoru při výkonu jeho poslání vymezeného článkem 220.

Na žádost Soudního dvora může Rada jednomyslně zvýšit počet generálních advokátů a provést nezbytné úpravy třetího odstavce článku 223.

• Čl. 223/ex-čl. 167 **Jmenování**

Soudci a generální advokáti jsou vybíráni z osob skýtajících záruku naprosté nezávislosti, které buď splňují všechny požadavky, kladené v jejich zemích na výkon nejvyšších soudních funkcí, nebo jsou uznávanými znalci práva; jsou jmenováni společnou dohodou vlád členských států na dobu šesti let.

Každé tři roky dochází k částečnému zновуobsazování míst soudců. Zновуobsazování se střídavě týká osmi a sedmi soudců.

Každé tři roky dochází k částečnému zновуobsazování míst generálních advokátů. Zновуobsazování se vždy týká čtyř generálních advokátů.

Soudci a generální advokáti, jejichž období skončilo, mohou být jmenováni opětovně.

Soudci volí ze svého středu předsedu Soudního dvora na dobu tří let. Předseda může být zvolen opětovně.

• Čl. 224/ex-čl. 168 **Kancléř**

Soudní dvůr jmenuje svého kancléře a upraví jeho postavení.

• Čl. 225/ex-čl. 168a **Soud prvního stupně**

1. K Soudnímu dvoru je přiřčen soud pro rozhodování o některých druzích žalob v prvním stupni, vymezených podmínkami v odstavci 2, proti jehož rozhodnutí lze za podmínek stanovených statutem podat

k Soudnímu dvoru opravný prostředek, omezený na otázky práva. Tento soud není příslušný k rozhodování ani o žalobách podaných členskými státy, ani o předběžných otázkách podle článku 234.

2. Na žádost Soudního dvora a po konzultaci s Evropským parlamentem a Komisí Rada jednomyslně určí druhy žalob uvedené v odstavci 1 a složení Soudu prvního stupně a přijme nezbytné úpravy a dodatečná ustanovení ke Statutu Soudního dvora. Pokud Rada nerozhodne jinak, ustanovení této smlouvy vztahující se na Soudní dvůr, zejména ustanovení Protokolu o Statutu Soudního dvora, se vztahují na Soud prvního stupně.

3. Soudci Soudu prvního stupně jsou vybíráni z osob skýtajících záruku naprosté nezávislosti a způsobilých pro výkon soudcovské činnosti; jsou jmenováni společnou dohodou vlád členských států na dobu šesti let. K částečnému znovuoobnovování míst soudců dochází každé tři roky. Soudce lze jmenovat opětovně.

4. Soud prvního stupně stanoví po dohodě se Soudním dvorem svůj jednací řád. Tento řád vyžaduje jednomyslný souhlas Rady.

• Čl. 226/ex-čl. 169 **Řízení o porušení smlouvy**

Má-li Komise za to, že členský stát nesplnil povinnost, která pro něj vyplývá z této smlouvy, vydá o tom odůvodněné stanovisko poté, co umožní tomuto státu podat připomínky.

Nevyhoví-li tento stát stanovisku ve lhůtě stanovené Komisí, může Komise předložit věc Soudnímu dvoru.

• Čl. 227/ex-čl. 170 **Žaloba členského státu**

Má-li členský stát za to, že jiný členský stát nesplnil povinnost, která pro něj vyplývá z této smlouvy, může předložit věc Soudnímu dvoru.

Dříve než členský stát podá proti jinému členskému státu žalobu pro údajné nesplnění povinnosti, která pro něj vyplývá z této smlouvy, předloží věc Komisí.

Komise vydá odůvodněné stanovisko poté, co umožní zúčastněným státům, aby si navzájem předložily písemné i ústní připomínky.

Nevydá-li Komise takové stanovisko do tří měsíců od doby, kdy jí věc byla předložena, může být věc předložena Soudnímu dvoru bez stanoviska Komise.

• Čl. 228/ex-čl. 171 **Splnění rozsudku; pokuty a penále**

1. Shledá-li Soudní dvůr, že členský stát nesplnil povinnost, která pro něj vyplývá z této smlouvy, je tento stát povinen učinit opatření, která splnění rozsudku Soudního dvora vyžaduje.

2. Má-li Komise za to, že dotyčný členský stát taková opatření neučinil, vydá poté, co umožnila státu předložit připomínky, odůvodněné stanovisko, uvádějící body, ve kterých dotyčný členský stát nesplnil rozsudek Soudního dvora. Neučiní-li dotyčný členský stát opatření nezbytná ke splnění rozsudku ve lhůtě stanovené Komisí, může Komise věc předložit Soudnímu dvoru. V takovém případě navrhne paušální pokutu nebo opakované penále ve výši, jejíž zaplacení dotyčným členským státem považuje za přiměřené okolnostem.

Zjistí-li Soudní dvůr, že dotyčný členský stát nesplnil jeho rozsudek, může mu uložit zaplacení paušální pokuty nebo penále.

Tento postup se nedotýká článku 227.

• Čl. 229/ex-čl. 172 **Volné uvážení o sankcích**

Nařízení vydaná společně Evropským parlamentem a Radou nebo Radou na základě ustanovení této smlouvy mohou Soudnímu dvoru přiznat neomezenou pravomoc týkající se sankcí, které tato nařízení upravují.

• Čl. 230/ex-čl. 173 **Přezkum právnosti aktů**

Soudní dvůr přezkoumává právnost aktů přijímaných společně Evropským parlamentem a Radou, a aktů Rady, Komise a EÚB, kromě doporučení a stanovisek; přezkoumává rovněž právnost aktů Evropského parlamentu, které mají mít právní účinky vůči třetím stranám.

Za tím účelem má pravomoc rozhodovat o žalobách podaných členskými státy, Radou nebo Komisí pro nepříslušnost, pro porušení podstatných formálních náležitostí, pro porušení této smlouvy nebo právního pravidla týkajícího se jejího provádění, anebo pro zneužití pravomoci.

Soudní dvůr má pravomoc za stejných podmínek rozhodovat o žalobách podaných Evropským parlamentem, Účetním dvorem a EÚB k ochraně jejich práv.

Každá fyzická nebo právnická osoba může za stejných podmínek podat žalobu proti rozhodnutím, která jsou jí určena, jakož i proti rozhodnutím, která, byť vydána ve formě nařízení nebo rozhodnutí určeného jiné osobě, se jí bezprostředně a osobně dotýkají.

Žaloby upravené v tomto článku musí být podány do dvou měsíců, a to podle okolností od uveřejnění příslušného aktu, nebo jeho oznámení navrhovateli, jinak ode dne, kdy se o něm navrhovatel dozvěděl.

• Čl. 231/ex-čl. 174 **Prohlášení aktu za neplatný**

Je-li žaloba opodstatněná, Soudní dvůr prohlásí napadený akt za neplatný.

Jde-li však o nařízení, Soudní dvůr uvede, považuje-li to za nezbytné, ty účinky neplatného nařízení, které jsou považovány i nadále za platné.

• Čl. 232/ex-čl. 175 **Žaloba na nečinnost**

Poruší-li Evropský parlament, Komise nebo Rada tuto smlouvu svou nečinností, mohou členské státy a ostatní orgány Společenství podat Soudnímu dvoru žalobu o zjištění tohoto porušení.

Tato žaloba je přípustná, jen byl-li příslušný orgán napřed vyzván, aby jednal. Jestliže po uplynutí dvou měsíců po takové výzvě se k ní orgán nevyjádří, může být žaloba podána ve lhůtě dalších dvou měsíců.

Každá fyzická či právnická osoba může za podmínek uvedených v předchozích odstavcích podat stížnost k Soudnímu dvoru na některý orgán Společenství proto, že jí neadresoval akt jiný než doporučení nebo stanovisko.

Soudní dvůr má za stejných podmínek pravomoc rozhodovat o žalobách podaných EÚB v oblastech spadajících do působnosti EÚB nebo podaných proti ní.

• Čl. 233/ex-čl. 176 **Povinnost činit opatření**

Orgán či více orgánů, jejichž akt byl prohlášen za neplatný nebo jejichž nečinnost byla prohlášena za odporující této smlouvě, jsou povinny učinit opatření nutná ke splnění rozsudku Soudního dvora.

Tato povinnost se netýká povinností, které mohou vyplynout z použití článku 288, odstavce 2.

Tento článek se vztahuje také na EÚB.

• Čl. 234/ex-čl. 177 **Rozhodování o předběžných otázkách**

Soudní dvůr má pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se:

- a) výkladu této smlouvy,
- b) platnosti a výkladu aktů orgánů Společenství a EÚB,
- c) výkladu statutů orgánů zřízených aktem Rady, pokud tak statuty stanoví.

Vyvstane-li taková otázka před soudem členského státu, může tento soud, považuje-li rozhodnutí o této otázce za nutné k vydání svého rozsudku, požádat Soudní dvůr o rozhodnutí o této otázce.

Vyvstane-li taková otázka před soudem členského státu, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, je tento soud povinen obrátit se na Soudní dvůr.

• Čl. 235/ex-čl. 178 **Žaloby na náhradu škody**

Soudní dvůr má pravomoc rozhodovat spory o náhradu škody podle článku 288, odstavce 2.

• Čl. 236/ex-čl. 179 **Pracovní spory**

Soudní dvůr má pravomoc rozhodovat všechny spory mezi Společenstvím a jeho zaměstnanci v mezích a za podmínek stanovených v služebním nebo pracovním řádu.

• Čl. 237/ex-čl. 180 **Pravomoc; EIB; EÚB**

Soudní dvůr má pravomoc v mezích dále uvedených rozhodovat spory, které se týkají:

- a) plnění závazků členských států, které vyplývají ze Statutu Evropské investiční banky. Správní rada Banky má v této souvislosti oprávnění, které článek 226 přiznává Komisi;
- b) usnesení Rady guvernérů Evropské investiční banky. Každý členský stát, Komise a Správní rada Banky může v této souvislosti podat žalobu za podmínek stanovených v článku 230;
- c) usnesení Správní rady Evropské investiční banky. Žaloby proti těmto usnesením mohou za podmínek stanovených v článku 230 podat pouze členské státy nebo Komise, a to pouze pro porušení formálního postupu stanoveného v článku 21, odstavce 2, 5, 6 a 7 statutu Banky,
- d) plnění povinností ústředními národními bankami, které pro ně vyplývají z této smlouvy a ze statutu ESÚB. Rada EÚB má v této věci ve vztahu k ústředním národním bankám stejné pravomoci, jaké článek 226 přiznává Komisi ve vztahu k členským státům. Shledá-li Soudní dvůr, že ústřední národní banka

nesplnila povinnost, která pro ni vyplývá z této smlouvy, je tato banka povinna učinit opatření, která splnění rozsudku Soudního dvora vyžaduje.

- **Čl. 238/ex-čl. 181 Rozhodčí doložka**

Soudní dvůr má pravomoc rozhodovat na základě rozhodčí doložky obsažené ve veřejnoprávní nebo v soukromoprávní smlouvě uzavřené Společenstvím nebo jeho jménem.

- **Čl. 239/ex-čl. 182 Rozhodčí dohoda**

Soudní dvůr má pravomoc rozhodovat každý spor mezi členskými státy, který souvisí s předmětem této smlouvy, je-li mu tento spor předložen na základě rozhodčí smlouvy.

- **Čl. 240/ex-čl. 183 Omezení působnosti**

S výhradou pravomoci přiznané touto smlouvou Soudnímu dvoru nejsou spory, v nichž je Společenství stranou, vyňaty z tohoto důvodu z pravomoci vnitrostátních soudů.

- **Čl. 241/ex-čl. 184 Následná kontrola**

Dotýká-li se spor platnosti nařízení vydaného společně Evropským parlamentem a Radou nebo nařízení Rady nebo Komise nebo EÚB, může se každá strana, i když lhůta stanovená v pododstavci pátém článku 230 uplynula, domáhat z důvodů stanovených v pododstavci druhém článku 230 před Soudním dvorem neaplikovatelnosti tohoto nařízení.

- **Čl. 242/ex-čl. 185 Neexistence odkladného účinku**

Podání žaloby u Soudního dvora nemá odkladný účinek. Má-li Soudní dvůr za to, že okolnosti to vyžadují, může nařídit odklad uplatnění napadeného aktu.

- **Čl. 243/ex-čl. 186 Předběžná opatření**

Soudní dvůr může ve věcech, které mu byly předloženy, nařídit nezbytná předběžná opatření.

- **Čl. 244/ex-čl. 187 Vykonatelnost**

Rozsudky Soudního dvora jsou vykonatelné za podmínek článku 256.

- **Čl. 245/ex-čl. 188 Statut; jednací řád**

Statut Soudního dvora se stanoví zvláštním protokolem.

Rada může jednomyslně na žádost Soudního dvora po konzultaci s Komisí a Evropským parlamentem měnit ustanovení hlavy III Statutu.

Soudní dvůr stanoví svůj jednací řád. Tento jednací řád musí být jednomyslně schválen Radou.

Oddíl 5 Účetní dvůr

• Čl. 246/ex-čl. 188a **Úkol**

1. Účetní dvůr provádí revizi účtů.

• Čl. 247/ex-čl. 188b 1. **Složení; nezávislost**

Účetní dvůr má patnáct členů.

2. Za členy Účetního dvora jsou vybírány osoby, které ve svých státech pracují nebo pracovaly v auditorských orgánech anebo které jsou pro tuto funkci zvláště kvalifikované. Musí skýtat veškeré záruky své nezávislosti.

3. Po konzultaci s Evropským parlamentem Rada jednomyslně jmenuje členy Účetního dvora na dobu šesti let. Členové Účetního dvora mohou být jmenováni opětovně.

Ze svého středu zvolí na tříleté období předsedu Účetního dvora, který může být zvolen opětovně.

4. Členové Účetního dvora vykonávají své funkce zcela nezávisle v obecném zájmu Společenství.

Při plnění svých povinností nesmějí požadovat ani přijímat pokyny od žádné vlády ani jiného orgánu. Zdrží se jakéhokoli jednání neslučitelného se svou funkcí.

5. Členové Účetního dvora nesmějí po dobu výkonu své funkce vykonávat jiné placené nebo neplacené povolání. Při nástupu do funkce se slavnostně zavazují respektovat po dobu trvání své funkce i po jejím skončení povinnosti z ní vyplývající, zejména povinnost čestnosti a uvážlivosti pokud jde o přijímání určitých funkcí nebo výhod po skončení funkčního období.

6. Funkce člena Účetního dvora zaniká kromě uplynutí funkčního období či smrti též odstoupením nebo odvoláním Soudním dvorem podle odstavce 7.

Takto uvolněná funkce se obsadí na zbytek funkčního období.

Kromě odvolání zůstanou členové Účetního dvora ve svých funkcích, dokud nebudou nahrazeni.

7. Člen Účetního dvora může být odvolán ze své funkce nebo zbaven nároku na důchod nebo jiné dávky nahrazující důchod jen v případě, že Soudní dvůr na žádost Účetního dvora shledá, že již nevyhovuje požadovaným podmínkám nebo neplní povinnosti vyplývající z jeho funkce.

8. Rada kvalifikovanou většinou stanoví pracovní podmínky předsedy a členů Účetního dvora, zejména jejich platy, náhrady a důchody. Stejnou většinou stanoví náhrady poskytované místo odměny za práci.

9. Ustanovení Protokolu o výsadách a imunitách Evropských společenství, která platí pro soudce Soudního dvora, se použijí rovněž na členy Účetního dvora.

• Čl. 248/ex-čl. 188c **Přezkum účetnictví**

1. Účetní dvůr přezkoumává účetnictví všech příjmů a výdajů Společenství. Přezkoumává rovněž účetnictví všech příjmů a výdajů každého z orgánů, které Společenství ustavilo, pokud to zřizovací akt nevyklučuje.

Účetní dvůr předkládá Evropskému parlamentu a Radě prohlášení o věrohodnosti účetnictví, právnosti a řádnosti souvisejících operací, které se uveřejní v Úředním listu Evropských společenství.

2. Účetní dvůr přezkoumává právnost a řádnost příjmů a výdajů a přesvědčuje se o řádnosti finančního hospodaření. Podává přitom zprávy zejména o jakékoli nesrovnalosti.

Kontrola příjmů se uskutečňuje porovnáním splatných pohledávek a došlých úhrad ve prospěch Společenství.

Kontrola výdajů se uskutečňuje porovnáním přijatých závazků a poskytnutých úhrad.

Kontroly mohou být uskutečněny před účetní uzávěrkou příslušného rozpočtového roku.

3. Kontrola se provádí na základě účetních dokladů a v případě potřeby přímo v ostatních orgánech Společenství a v členských státech, v prostorách jakékoli instituce, spravující příjmy a výdaje jménem Společenství, jakož i v prostorách fyzických a právnických osob, které získávají platby z rozpočtu. V členských státech se kontrola provádí v součinnosti s národními auditorskými orgány, a nemají-li tyto orgány potřebnou pravomoc, v součinnosti s příslušnými národními správami. Účetní dvůr a národní auditorské orgány členských států spolupracují v duchu důvěry a při respektování své nezávislosti. Tyto orgány nebo správy sdělí Účetnímu dvoru, zda mají v úmyslu se na kontrole podílet.

Ostatní orgány Společenství, instituce spravující příjmy nebo výdaje jménem Společenství, fyzické nebo právnické osoby, které získávají platby z rozpočtu a národní auditorské orgány, nebo nemají-li tyto orgány potřebnou pravomoc, příslušné národní správy, předají Účetnímu dvoru na jeho žádost doklady a informace, nezbytné pro splnění jeho úkolu.

Právo Účetního dvora na přístup k informacím Evropské investiční banky o její činnosti při správě příjmů a výdajů Společenství je upraveno v dohodě mezi Účetním dvorem, Bankou a Komisí. Účetní dvůr má též právo na přístup k informacím, které jsou nutné pro přezkoumání příjmů a výdajů Společenství spravovaných Bankou, i když taková dohoda neexistuje.

4. Účetní dvůr vypracuje po skončení každého rozpočtového roku výroční zprávu. Tato zpráva se předkládá ostatním orgánům Společenství a publikuje se v Úředním listu Společenství spolu s odpověďmi orgánů na zjištění Účetního dvora.

Účetní dvůr může dále kdykoli předkládat svá zjištění, zejména ve formě zvláštních zpráv k jednotlivým otázkám a na základě žádosti některého orgánu Společenství podávat stanoviska.

Výroční zprávy, zvláštní zprávy a stanoviska přijímá Účetní dvůr většinou hlasů svých členů. pomáhá Evropskému parlamentu a Radě při kontrole provádění rozpočtu.

Kapitola 2

Ustanovení společná pro několik orgánů

• Čl. 249/ex-čl. 189 **Právní akty, jejich druhy a závaznost**

Ke splnění svých úkolů a za podmínek stanovených v této smlouvě Evropský parlament společně s Radou, Rada a Komise vydávají nařízení, směrnice a rozhodnutí a podávají doporučení nebo zaujímají stanoviska.

Nařízení má obecnou závaznost. Je závazné ve všech svých částech a bezprostředně použitelné v každém členském státě.

Směrnice je závazná pro každý stát, kterému je určena, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž volba forem a prostředků se ponechává vnitrostátním orgánům.

Rozhodnutí je závazné ve všech svých částech pro toho, komu je určeno.

Doporučení a stanoviska nejsou závazná.

• Čl. 250/ex-čl. 189a **Usnášení Rady na návrh Komise**

1. Přijímá-li Rada podle této smlouvy akt na návrh Komise, může s výhradou článku 251 odstavce 4 a 5 takový návrh změnit pouze jednomyslně.

2. Dokud se Rada neusnesla, může Komise kdykoli během postupu vedoucího k přijetí aktu Společenství svůj návrh změnit.

• Čl. 251/ex-čl. 189b **Spolurozhodování**

1. Odkazuje-li tato smlouva pokud jde o přijetí aktu na tento článek, použije se následující postup.

2. Komise předloží návrh Evropskému parlamentu a Radě.

Po obdržení stanoviska Evropského parlamentu rozhoduje Rada kvalifikovanou většinou následujícím způsobem:

- schválí-li veškeré změny obsažené ve stanovisku Evropského parlamentu, může přijmout navrhovaný akt v takto pozměněném znění;

- nenavrhne-li Evropský parlament žádné změny, může přijmout navrhovaný akt;

- jinak zaujme společný postoj a sdělí ho Evropskému parlamentu. Rada podrobně informuje Evropský parlament o důvodech, které ji vedly k zaujetí společného postoje. Komise podrobně vyrozumí Evropský parlament o svém postoji.

Jestliže do tří měsíců od tohoto sdělení Evropský parlament:

a) schválí společný postoj nebo neučiní žádné rozhodnutí, pokládá se dotyčný akt za přijatý shodně se společným postojem;

b) odmítne společný postoj absolutní většinou hlasů svých poslanců, pokládá se navrhovaný akt za nepřijatý;

c) navrhne změny společného postoje absolutní většinou hlasů svých poslanců, změněný text postoupí Radě a Komisi, která zaujme stanovisko k těmto změnám.

3. Schválí-li Rada kvalifikovanou většinou do tří měsíců po jejich obdržení všechny změny navržené Evropským parlamentem, pokládá se dotyčný akt za přijatý v podobě takto pozměněného společného postoje; o změnách, k nimž Komise zaujala odmítavé stanovisko, rozhoduje však Rada jednomyslně. Neschválí-li Rada všechny změny, svolá předseda Rady po dohodě s předsedou Evropského parlamentu do šesti týdnů Dohodovací výbor.

4. Dohodovací výbor, který se skládá ze členů Rady nebo jejich zástupců a ze stejného počtu zástupců Evropského parlamentu, má za úkol dosáhnout dohody o společném návrhu kvalifikovanou většinou členů Rady nebo jejich zástupců a většinou zástupců Evropského parlamentu. Komise se účastní jednání Dohodovacího výboru a vyvíjí všechnu potřebnou iniciativu ke sblížení postojů Evropského parlamentu a Rady. Při plnění svého úkolu se Dohodovací výbor zabývá společným postojem ve světle změn navržených Evropským parlamentem.

5. Schválí-li Dohodovací výbor do šesti týdnů od svého svolání společný návrh, Evropský parlament, který se usnáší většinou odevzdaných hlasů, a Rada, která se usnáší kvalifikovanou většinou, mají od tohoto schválení šest týdnů na to, aby přijaly navrhovaný akt shodně se společným návrhem. Neschválí-li jeden ze dvou orgánů navržený akt, považuje se za nepřijatý.

6. Neschválí-li dohodovací výbor společný návrh, pokládá se navrhovaný akt za nepřijatý.

7. Tříměsíční, resp. šestitýdenní lhůta uvedená v tomto článku se prodlužuje na návrh Evropského parlamentu nebo Rady nejvýše o jeden měsíc, resp. dva týdny.

• Čl. 252/ex-čl. 189c **Spolupráce**

Odkazuje-li tato smlouva pokud jde o přijetí aktu na tento článek, použije se následující postup:

a) Rada kvalifikovanou většinou na návrh Komise a po obdržení stanoviska Evropského parlamentu přijme společný postoj.

b) Společný postoj Rady se sdělí Evropskému parlamentu. Rada a Komise podrobně informují Evropský parlament o důvodech, které vedly Radu k přijetí společného postoje a také o postoji Komise.

Schválí-li Evropský parlament do tří měsíců od tohoto sdělení společný postoj nebo se k němu v této lhůtě nevysloví, Rada s konečnou platností navrhovaný akt přijme shodně se společným postojem.

c) Evropský parlament může v tříměsíční lhůtě uvedené v bodě b) navrhnout většinou hlasů svých poslanců změny společného postoje Rady. Evropský parlament rovněž může stejnou většinou odmítnout společný postoj Rady. Výsledek jednání bude sdělen Radě a Komisi.

Odmítne-li Evropský parlament společný postoj Rady, může Rada akt při druhém projednávání přijmout pouze jednomyslně.

d) Komise do jednoho měsíce přezkoumá návrh, na jehož základě Rada přijala svůj společný postoj, přičemž přihlédne ke změnám navrženým Evropským parlamentem.

Komise předá Radě zároveň s přezkoumaným návrhem ty změny navrhované Evropským parlamentem, které nepřijala, spolu s vysvětlením důvodu. Rada může jednomyslně tyto změny přijmout.

e) Rada přijímá kvalifikovanou většinou návrh přezkoumaný Komisí.

Návrh přezkoumaný Komisí může Rada změnit pouze jednomyslně.

f) V případech uvedených v bodě c), d) a e) se Rada usnáší do tří měsíců. Neusnese-li se v této lhůtě, návrh Komise se pokládá za nepřijatý.

g) Lhůty uvedené v bodě b) a f) mohou být prodlouženy neděle o jeden měsíc společnou dohodou Rady a Evropského parlamentu.

• Čl. 253/ex-čl. 190 **Zdůvodňování**

Nařízení, směrnice a rozhodnutí přijímané společně Evropským parlamentem a Radou, jakož i takové akty přijímané Radou nebo Komisí musí být zdůvodněny a obsahovat odkaz na návrhy nebo stanoviska, vyžádané podle této smlouvy.

• Čl. 254/ex-čl. 191 **Promulgate; účinnost**

1. Nařízení, směrnice a rozhodnutí přijaté postupem podle článku 251 podepisuje předseda Evropského parlamentu a předseda Rady a uveřejňují se v Úředním listu Společenství. Nabývají účinnosti dnem, který je v nich stanoven, anebo, není-li takový den stanoven, dvacátého dne po uveřejnění.

2. Nařízení Rady a Komise, jakož i směrnice těchto orgánů, které jsou určeny všem členským státům, se uveřejňují v Úředním listu Společenství. Nabývají účinnosti dnem, který je v nich stanoven, anebo, není-li takový den stanoven, dvacátého dne po uveřejnění.

3. Ostatní směrnice a rozhodnutí se oznamují těm, jimž jsou určeny, a nabývají účinnosti tímto oznámením.

• Čl. 255/ex-čl. 191a **Přístup k dokumentům**

1. Každý občan Unie a každá fyzická nebo právnická osoba s bydlištěm nebo sídlem v členském státu má právo na přístup k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise s výhradou zásad a podmínek, stanovených v souladu s odstavci 2 a 3;

2. Obecné zásady a omezení z důvodu veřejného nebo soukromého zájmu při výkonu tohoto práva na přístup k dokumentům stanoví Rada do dvou let po vstupu Amsterodamské smlouvy v platnost postupem podle článku 251.

3. Každý ze shora uvedených orgánů stanoví ve svém jednacím řádu zvláštní úpravu přístupu ke svým dokumentům.

• Čl. 256/ex-čl. 192 **Výkon rozhodnutí**

Rozhodnutí Rady nebo Komise, která ukládají peněžní závazek, jsou vykonatelná; vykonatelná nejsou rozhodnutí Rady a Komise, která ukládají peněžité závazek státům.

Výkon rozhodnutí se řídí pravidly občanského práva procesního toho státu, na jehož území se výkon rozhodnutí provádí. Doložku vykonatelnosti připojí po přezkoumání, omezeném jen na ověření pravosti rozhodnutí, vnitrostátní orgán, který bude k tomu určen vládou každého členského státu; jeho určení bude oznámeno Komisi a Soudnímu dvoru.

Jsou-li na žádost oprávněné strany splněny tyto formální náležitosti, může strana požádat o výkon rozhodnutí v souladu s vnitrostátním právem přímo příslušný orgán.

Výkon rozhodnutí může být zastaven jen na základě rozhodnutí Soudního dvora. Kontrola řádného provádění exekučních opatření podléhá však pravomoci vnitrostátních justičních orgánů.

Kapitola 3

Hospodářský a sociální výbor

• Čl. 257/ex-čl. 193 **Složení**

Ustavuje se Hospodářský a sociální výbor s poradní funkcí.

Výbor je složen z představitelů různých oblastí hospodářského a sociálního života, zejména výrobců, zemědělců, dopravců, zaměstnanců, řemeslníků, příslušníků svobodných povolání a veřejnosti.

• Čl. 258/ex-čl. 194 **Počet členů**

Počet členů výboru se stanoví takto:

Belgie 12

Dánsko 9

Finsko 9

Francie 24

Irsko 9

Itálie 24

Lucembursko 6

Německo 24

Nizozemsko 12

Portugalsko 12

Rakousko 12

Řecko 12

Spojené království 24

Španělsko 21

Švédsko 12.

Členové výboru jsou jmenováni jednomyslně Radou na čtyři roky. Mohou být jmenováni opětovně.

Členové Výboru nesmějí být vázáni žádnými závaznými pokyny. Vykonávají své funkce zcela nezávisle v obecném zájmu Společenství.

Rada stanoví kvalifikovanou většinou odměny členů výboru.

• Čl. 259/ex-čl. 195 1. **Jmenování**

Pro jmenování členů výboru předloží každý členský stát Radě seznam obsahující dvojnásobný počet kandidátů, než je počet míst připadajících na jeho příslušníky.

Složení výboru musí odpovídat nutnosti přiměřeného zastoupení různých oblastí hospodářského a sociálního života.

2. Rada se poradí s Komisí. Radě může být předložen názor evropských organizací, reprezentujících různé hospodářské a sociální úseky, jež mají zájem na činnosti Společenství.

• Čl. 260/ex-čl. 196 **Předseda a předsednictvo; svolávání; jednací řád**

Výbor volí ze svých členů předsedu a předsednictvo na dobu dvou let.

Přijímá svůj jednací řád.

Výbor svolává jeho předseda na žádost Rady nebo Komise. Může se také scházet z vlastní iniciativy.

• Čl. 261/ex-čl. 197 **Odborné sekce; podvýbory**

Výbor má odborné sekce pro hlavní oblasti, které jsou předmětem této smlouvy.

Odborné sekce vyvíjejí svou činnost v rámci obecné působnosti výboru. Odborné sekce nelze konzultovat nezávisle na výboru.

V rámci výboru mohou být ustaveny také podvýbory pro vypracování návrhů stanovisek k určitým otázkám nebo oblastem, které jsou předkládány k projednání výboru.

Jednací řád upravuje způsob sestavení a působnost odborných sekcí a podvýborů.

• Čl. 262/ex-čl. 198 **Konzultace**

Rada nebo Komise jsou povinny konzultovat Výbor v případech, které tato smlouva stanoví. Tyto orgány mohou s výborem konzultovat, kdykoli to považují za vhodné. Ten může také vydat stanovisko z vlastní iniciativy v případech, kdy to považuje za vhodné.

Rada nebo Komise, považují-li to za nezbytné, stanoví výboru pro předložení jeho stanoviska lhůtu, která nesmí být kratší než jeden měsíc ode dne, kdy tato lhůta byla oznámena předsedovi. Nebude-li stanovisko ve stanovené lhůtě předloženo, mohou Komise a Rada jednat i bez něj.

Stanoviska výboru a příslušné odborné sekce, jakož i zápis o jejich jednání se postupují Radě a Komisi.

Hospodářský a sociální výbor může být konzultován Evropským parlamentem.

Kapitola 4 *Výbor regionů*

• Čl. 263/ex-čl. 198a **Složení; počet členů**

Tímto se ustavuje výbor (dále jen "Výbor regionů") jako poradní orgán složený ze zástupců regionálních a místních orgánů.

Počet členů Výboru regionů je následující:

Belgie 12

Dánsko 9

Finsko 9

Francie 24

Irsko 9

Itálie 24

Lucembursko 6

Německo 24

Nizozemsko 12

Portugalsko 12

Rakousko 12

Řecko 12

Spojené království 24

Španělsko 21

Švédsko 12.

Členy výboru a stejný počet náhradníků jmenuje na čtyři roky Rada jednomyslně na návrh příslušných členských států. Mohou být jmenováni opětovně. Člen výboru nemůže být současně poslancem Evropského parlamentu.

Členové výboru nesmějí být vázáni závaznými pokyny. Vykonávají své funkce zcela nezávisle v obecném zájmu Společenství.

• Čl. 264/ex-čl. 198b **Předseda a předsednictvo; svolávání**

Výbor regionů volí ze svých členů předsedu a předsednictvo na dobu dvou let.

Vydává svůj jednací řád.

Výbor svolává jeho předseda na žádost Rady nebo Komise. Může se také scházet z vlastní iniciativy.

• Čl. 265/ex-čl. 198c **Konzultace**

Rada nebo Komise konzultují s Výborem regionů, stanoví-li tak tato smlouva, a ve všech ostatních případech, v nichž to jeden z těchto dvou orgánů považuje za vhodné, zejména pak v případech přeshraniční spolupráce.

Rada nebo Komise, považují-li to za nezbytné, stanoví výboru k předložení jeho stanoviska lhůtu, která nesmí být kratší než jeden měsíc ode dne, kdy tato lhůta byla oznámena předsedovi. Nebude-li stanovisko ve stanovené lhůtě předloženo, mohou Komise a Rada jednat i bez něho.

Je-li Hospodářský a sociální výbor konzultován podle článku 262, Rada nebo Komise informují Výbor regionů o této žádosti o stanovisko. Usoudí-li Výbor regionů, že jsou dotčeny specifické regionální zájmy, může v této věci vydat stanovisko.

Výbor regionů může být konzultován Evropským parlamentem.

Může vydat stanovisko z vlastní iniciativy v případech, kdy to považuje za účelné.

Stanovisko výboru společně se zápisem o jednání se postupuje Radě a Komisi.

Kapitola 5

Evropská investiční banka

• Čl. 266/ex-čl. 198d **Právní subjektivita; členové; Statut**

Evropská investiční banka má právní subjektivitu.

Členy Evropské investiční banky jsou členské státy.

Statut Evropské investiční banky je obsažen v Protokolu připojeném k této smlouvě.

• Čl. 267/ex-čl. 198e **Úkol**

Úkolem Evropské investiční banky je přispívat k vyváženému a nerušenému rozvoji společného trhu v zájmu Společenství; Banka k tomu využívá jak prostředků získaných na kapitálovém trhu, tak prostředků vlastních. Za tím účelem Banka nevýdělečným poskytováním půjček a záruk usnadňuje financování dále uvedených projektů ve všech odvětvích hospodářství:

a) projektů na rozvoj méně rozvinutých oblastí;

b) projektů na modernizaci nebo konverzi podniků anebo na vytvoření nových pracovních příležitostí vzniklých postupným utvářením společného trhu, které pro svůj rozsah nebo pro svou povahu nemohou být plně financovány prostředky dostupnými v jednotlivých členských státech;

c) projektů společného zájmu pro více členských států, které pro svůj rozsah nebo povahu nemohou být plně financovány prostředky dostupnými v jednotlivých členských státech.

Při uskutečňování svého úkolu Banka spolu s pomocí ze strukturálních fondů a dalšími nástroji financování Společenství usnadňuje financování investičních programů.

HLAVA II

FINANČNÍ USTANOVENÍ

• Čl. 268/ex-čl. 199 **Rozpočet**

Pro každý finanční rok musí být veškeré příjmy a výdaje Společenství, včetně těch, které se vztahují k Evropskému sociálnímu fondu, předběžně vyčísleny a zahrnuty do rozpočtu.

Administrativní výdaje orgánů vyplývající z ustanovení Smlouvy o Evropské unii, která se vztahují ke společné zahraniční a bezpečnostní politice a ke spolupráci v oblastech justice a vnitřních věcí, jdou k tíži

rozpočtu. Operativní výdaje, které vyplývají z provádění těchto ustanovení, mohou za podmínek určených těmito ustanoveními zatížit rozpočet.

Příjmy a výdaje v rozpočtu musí být v rovnováze.

• Čl. 269/ex-čl. 201 **Vlastní zdroje**

Rozpočet je financován zcela z vlastních zdrojů, aniž by tím byly vyloučeny jiné příjmy.

Rada stanoví jednomyslně na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem ustanovení týkající se systému vlastních zdrojů Společenství, která doporučí členským státům k přijetí v souladu s jejich ústavními předpisy.

• Čl. 270/ex-čl. 201a **Rozpočtová disciplína**

K zajištění rozpočtové disciplíny Komise nepředloží žádný návrh aktu Společenství, nebo nezmění návrhy nebo nepřijme žádné prováděcí opatření, které by mohly mít znatelné dopady na rozpočet, aniž by poskytla záruku, že takový návrh nebo takové opatření může být financováno v rámci limitu vlastních zdrojů Společenství, vyplývajících z ustanovení stanovených Radou podle článku 269.

• Čl. 271/ex-čl. 202 **Výdaje**

Výdaje zahrnuté do rozpočtu se schvalují na jeden rozpočtový rok, pokud nařízení vydané k provedení článku 279 nestanoví jinak.

Za podmínek, které budou stanoveny na základě článku 279, mohou být veškeré prostředky, které nebyly do konce rozpočtového roku vyčerpány, kromě prostředků určených na platy zaměstnancům, převedeny do dalšího období, nikoli však dále než do konce příštího rozpočtového roku.

Rozpočtové prostředky se člení podle kapitol zahrnujících výdaje podle jejich povahy nebo určení a dále se rozdělují, pokud je toho třeba, v souladu s nařízením vydaným k provedení článku 279.

Výdaje Evropského parlamentu, Rady, Komise a Soudního dvora jsou uvedeny v oddělených částech rozpočtu; to nevylučuje zvláštní úpravu určitých společných výdajů.

• Čl. 272/ex-čl. 203 **Rozpočtový rok; sestavování a schvalování rozpočtu**

1. Rozpočtový rok začíná 1. ledna a končí 31. prosince.

2. Každý orgán Společenství vypracuje do 1. července odhad svých rozpočtových výdajů. Komise shrne tyto odhady do předběžného návrhu rozpočtu. Připojí k němu své stanovisko, které může obsahovat odlišné odhady.

Tento předběžný návrh zahrnuje předpokládané příjmy a výdaje.

3. Komise předloží předběžný návrh rozpočtu Radě nejpozději 1. září roku, který předchází příslušný rozpočtový rok.

Má-li Rada v úmyslu odchýlit se od předběžného návrhu, konzultuje s Komisí, a v případě potřeby i s jinými zúčastněnými orgány.

O návrhu rozpočtu se Rada usnáší kvalifikovanou většinou a předkládá jej Evropskému parlamentu.

4. Návrh rozpočtu musí být předložen Evropskému parlamentu nejpozději do 5. října roku, který předchází příslušný rozpočtový rok.

Evropský parlament může většinou hlasů svých poslanců doplnit návrh rozpočtu a většinou odevzdaných hlasů může Radě navrhnout změny tohoto návrhu, pokud jde o výdaje, které obligatorně vyplývají ze smlouvy nebo z právních aktů vydaných na jejím základě.

Vysloví-li Evropský parlament s návrhem rozpočtu do 45 dnů po jeho obdržení souhlas, je rozpočet s konečnou platností schválen. Rozpočet se rovněž považuje za schválený s konečnou platností, jestliže Evropský parlament během této lhůty návrh rozpočtu ani nedoplní, ani v něm nenavrhne změny.

Jestliže během této lhůty Evropský parlament přijme doplňky nebo navrhne změny, bude předložen návrh rozpočtu s těmito doplňky nebo s návrhy změn Radě.

5. Po projednání návrhu rozpočtu s Komisí a případně s dalšími zúčastněnými orgány se Rada usnáší takto:

a) Rada může kvalifikovanou většinou změnit kterýkoli doplněk přijatý Evropským parlamentem,

b) pokud jde o návrhy změn:

- nevede-li změna navržená Evropským parlamentem ke zvýšení celkové částky výdajů orgánu, zejména proto, že zvýšení by zjevně bylo vyrovnáno jednou nebo více navrženými změnami, které povedou k odpovídajícímu snížení výdajů, může Rada zamítnout takový návrh změny kvalifikovanou většinou. Nebude-li vydáno zamítavé rozhodnutí, je návrh změny přijat,

- vede-li změna navržená Evropským parlamentem ke zvýšení celkové částky výdajů orgánu, může Rada kvalifikovanou většinou návrh změn přijmout. Nebude-li vydáno rozhodnutí o jeho přijetí, je návrh změny zamítnut,

- jestliže podle jednoho ze dvou předcházejících pododstavců Rada návrh změny zamítla, může kvalifikovanou většinou buď ponechat částku uvedenou v návrhu rozpočtu, nebo určit částku jinou.

Návrh rozpočtu bude upraven podle návrhů změn přijatých Radou.

Nezmění-li Rada v patnáctidenní lhůtě od předložení návrhu rozpočtu žádný z doplňků přijatých Evropským parlamentem a přijme-li jeho návrhy změn, rozpočet se považuje za schválený s konečnou platností. Rada informuje Evropský parlament, že nezměnila žádný z doplňků a že návrhy změn byly přijaty.

Změní-li Rada v této lhůtě jeden nebo více doplňků přijatých Evropským parlamentem nebo jestliže jeho návrhy změn zamítne nebo změní, změněný návrh rozpočtu znovu předloží Evropskému parlamentu. Rada informuje Evropský parlament o výsledcích svého jednání.

6. Evropský parlament, který byl informován o výsledku projednání svých návrhů změn, může do patnácti dnů po předložení návrhu rozpočtu doplnit nebo zamítnout většinou hlasů svých členů a třipětinovou většinou odevzdaných hlasů změny doplňků provedené Radou a schválit rozpočet. Jestliže Evropský parlament v této lhůtě nepřijme žádné usnesení, považuje se rozpočet s konečnou platností za schválený.

7. Po skončení řízení podle tohoto článku vyhlásí předseda Evropského parlamentu, že rozpočet je s konečnou platností schválen.

8. Evropský parlament však může ze závažných důvodů většinou hlasů svých poslanců a dvoutřetinovou většinou odevzdaných hlasů návrh rozpočtu zamítnout a požadovat předložení nového návrhu.

9. Pro všechny výdaje, které nevyplývají obligatorně ze smlouvy nebo právních aktů vydaných na jejím základě, se každoročně stanoví maximální sazba, o kterou mohou být výdaje stejné povahy oproti běžnému rozpočtovému roku zvýšeny.

Po projednání s Výborem pro hospodářskou politiku stanoví Komise tuto maximální sazbu podle:

- vývoje objemu hrubého národního produktu ve Společenství,
- průměrné změny rozpočtů členských států a
- vývoje životních nákladů během předchozího rozpočtového roku.

Maximální sazba bude oznámena před 1. květnem všem orgánům Společenství. Instituce jsou povinny ji při přípravě rozpočtu respektovat, pokud není ve čtvrtém a pátém pododstavci stanoveno jinak.

Převyšuje-li u výdajů, které nevyplývají obligatorně ze smlouvy nebo z právních aktů vydaných na jejím základě, míra zvýšení podle návrhu rozpočtu sestaveného Radou polovinu maximální sazby, může Evropský parlament v rámci výkonu své pravomoci přijímat doplňky dále zvýšit celkovou částku těchto výdajů nejvýše o polovinu maximální sazby.

Jestliže Evropský parlament, Rada nebo Komise jsou toho názoru, že činnost Společenství nutně vyžaduje překročení sazby stanovené postupem podle tohoto odstavce, může být dohodou Rady a Evropského parlamentu stanovena sazba nová. Rada v takovém případě rozhoduje kvalifikovanou většinou, Evropský parlament většinou hlasů svých poslanců a třipětinovou většinou odevzdaných hlasů.

10. Každý orgán při výkonu pravomocí svěřených mu tímto článkem respektuje ustanovení Smlouvy a právních aktů vydaných na jejím základě, zejména ustanovení, která se týkají vlastních zdrojů jednotlivých společenství a rovnováhy mezi příjmy a výdaji.

• Čl. 273/ex-čl. 204 **Rozpočtové provizorium**

Nebyl-li na počátku rozpočtového roku rozpočet ještě schválen, je možno ve vztahu ke každé kapitole nebo oddílu rozpočtu vydat každý měsíc v souladu s nařízením vydaným k provedení článku 279 až jednu dvanáctinu prostředků určených na minulý rozpočtový rok s tím, že toto opatření neumožní Komisi disponovat větší částkou než jednou dvanáctinou prostředků, které jsou stanoveny v připravovaném návrhu rozpočtu.

Rada může kvalifikovanou většinou zmocnit k výdajům přesahujícím jednu dvanáctinu s výhradou, že budou splněny ostatní podmínky stanovené v prvním pododstavci.

Týká-li se rozhodnutí výdajů, které obligatorně nevyplývají ze smlouvy nebo právních aktů vydaných na jejím základě, předloží Rada rozhodnutí neprodleně Evropskému parlamentu. Evropský parlament může do třiceti dnů většinou hlasů svých poslanců a třipětinovou většinou odevzdaných hlasů odchylně rozhodnout o té části výdajů, která překračuje jednu dvanáctinu uvedenou v prvním pododstavci. Rozhodnutí Rady je v této části pozastaveno až do doby, než rozhodne Evropský parlament. Nerozhodne-li Evropský parlament v uvedené lhůtě jinak než Rada, považuje se rozhodnutí Rady za konečné.

V rozhodnutích podle druhého a třetího pododstavce se uvedou opatření týkající se zdrojů, nutná k provedení tohoto článku.

• Čl. 274/ex-čl. 205 **Provádění rozpočtu**

Komise provádí rozpočet v souladu s ustanoveními rozpočtových nařízení vydaných k provedení článku 279 na vlastní odpovědnost a v mezích určených prostředků, v souladu se zásadami řádného finančního hospodaření. Členské státy spolupracují s Komisí, aby zajistily využití rozpočtových prostředků v souladu se zásadou řádného finančního hospodaření.

Nařízení stanoví podrobná pravidla účasti každého orgánu při provádění jeho výdajů.

V rámci rozpočtu může Komise v mezích a za podmínek stanovených nařízením vydaným k provedení článku 279 přesunovat prostředky z jedné kapitoly do druhé nebo z jednoho oddílu do druhého.

• Čl. 275/ex-čl. 205a **Závěrečný účet**

Komise předkládá každoročně Radě a Evropskému parlamentu závěrečný účet rozpočtového hospodaření. Dále je informuje o finanční bilanci aktiv a pasiv Společenství.

• Čl. 276/ex-čl. 206 **Absolutorium**

1. Evropský parlament na základě doporučení Rady, přijatého kvalifikovanou většinou, uděluje Komisi absolutorium za provedení rozpočtu. Za tím účelem Rada a poté Evropský parlament přezkoumávají závěrečný účet a finanční bilanci, uvedené v článku 275, a výroční zprávu Účetního dvora, k níž jsou připojeny odpovědi kontrolovaných orgánů na zjištění, prohlášení uvedené v článku 248 odstavec 1 pododstavec 2, jakož i příslušné zvláštní zprávy Účetního dvora.

2. Před udělením absolutoria Komisi nebo z jiného důvodu v souvislosti s výkonem svých rozpočtových pravomocí si může Evropský parlament vyžádat od Komise informace o uskutečňování výdajů nebo o fungování systémů finanční kontroly. Komise podá Evropskému parlamentu na jeho žádost všechny nezbytné informace.

3. Komise učiní všechna účelná opatření, aby vyhověla zjištěním uvedeným v rozhodnutích o udělení absolutoria a dalším zjištěním Evropského parlamentu, týkajícím se uskutečňování výdajů, jakož i připomínkám provádějším doporučení Rady, spojená s udělením absolutoria.

Na žádost Evropského parlamentu nebo Rady podá Komise zprávu o opatřeních učiněných na základě těchto zjištění a připomínek, zejména o pokynech daných správám, které jsou odpovědné za plnění rozpočtu. Tyto zprávy jsou také předkládány Účetnímu dvoru.

• Čl. 277/ex-čl. 207 **Účetní jednotka**

Rozpočet se sestavuje v účetní jednotce stanovené v souladu s ustanoveními rozpočtového nařízení vydaného podle článku 279.

• Čl. 278/ex-čl. 208 **Převody**

Komise může za podmínky, že to oznámí příslušným orgánům dotyčných států, převádět aktiva v měně jednoho z členských států do měny jiného členského státu, pokud je to nutné k tomu, aby jich mohlo být použito k cílům sledovaným touto smlouvou. Komise se pokud možno zdrží provádění takových převodů, má-li v měně, která je zapotřebí, hotovost nebo jiné likvidní prostředky.

Komise udržuje styk s každým členským státem prostřednictvím jím určeného orgánu. Při provádění finančních operací používá služeb emisní banky příslušného členského státu nebo jiného finančního ústavu schváleného tímto státem.

• Čl. 279/ex-čl. 209 **Rozpočtová nařízení**

Rada na návrh Komise, po konzultaci s Evropským parlamentem a obdržení stanoviska Účetního dvora jednomyslně:

- a) vydává rozpočtové nařízení upravující zejména postup při sestavování a provádění rozpočtu a předkládání a přezkoumávání účtů,
- b) určí metody a postupy, podle nichž se rozpočtové příjmy předvídané úpravou vlastních zdrojů Společenství dávají k dispozici Komisi, a určí opatření, kterých bude v případě potřeby použito k zajištění potřebné pokladní hotovosti,
- c) stanoví pravidla odpovědnosti finančních kontrolorů, osob s dispozičním oprávněním a účetních, jakož i odpovídající kontrolní opatření.

• Čl. 280/ex-čl. 209a **Boj proti podvodům**

1. Společenství a členské státy čelí podvodům a jiným protiprávním jednáním postihujícím finanční zájmy Společenství opatřeními podle tohoto článku, která odstrašují a jsou schopna zajistit v členských státech efektivní ochranu.
2. Členské státy učiní stejná opatření, aby čelily podvodům postihujícím finanční zájmy Společenství, jaká činí, když čelí podvodům postihujícím jejich vlastní finanční zájmy.
3. Aniž by byla dotčena jiná ustanovení této smlouvy, členské státy koordinují svou činnost zaměřenou na ochranu finančních zájmů Společenství proti podvodům. Za tím účelem organizují s podporou Komise úzkou a pravidelnou spolupráci mezi příslušnými útvary státní správy.
4. K zajištění účinné a rovnocenné ochrany v členských státech přijímá Rada postupem podle článku 251 po konzultaci Účetního dvora nutná opatření k předcházení a potírání podvodů, postihujících finanční zájmy Společenství. Použití trestního a procesního práva členských států není těmito opatřeními dotčeno.
5. Komise předkládá ve spolupráci s členskými státy Radě a Evropskému parlamentu zprávu o opatřeních, která byla přijata k provedení tohoto článku.

ČÁST ŠESTÁ

VŠEOBECNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

- Čl.281/ex-čl. 210 **Právní subjektivita**

Společenství má právní subjektivitu.

- Čl. 282/ex-čl. 211 **Způsobilost k právům a k právním úkonům**

Společenství má v každém z členských států nejširší způsobilost k právům a právním úkonům, jakou jejich právo přiznává právníkům osobám; Společenství může zejména nabývat a zcizovat movitý i nemovitý majetek a vystupovat před soudem. Pro tento účel je zastupováno Komisí.

- Čl. 283/ex-čl. 212 **Služební a pracovní řád**

Rada vydá na návrh Komise a po konzultaci s dalšími zúčastněnými orgány kvalifikovanou většinou služební řád pro úředníky Evropských společenství a pracovní řád pro ostatní zaměstnance těchto Společenství.

- Čl. 284/ex-čl. 213 **Informace**

K plnění úkolů, které jsou jí svěřeny, může Komise shromažďovat veškeré informace a provádět veškeré potřebné prověrky v mezích a za podmínek stanovených Radou v souladu s ustanoveními této smlouvy.

- Čl. 285/ex-čl. 213a **Statistiky**

1. Bez újmy článku 5 Protokolu o statutu Evropského systému ústředních bank a Evropské ústřední banky přijímá Rada postupem podle článku 251 opatření k vypracování statistik, jestliže to je nutné k provádění činností Společenství.

2. Vypracování statistik Společenství se uskutečňuje při respektování nestrannosti, spolehlivosti, objektivity, vědecké nezávislosti, hospodárnosti a statistické důvěrnosti; hospodářským subjektům při tom nevzniknou žádné nadměrné náklady.

- Čl. 286/ex-čl. 213b **Ochrana údajů**

1. Od 1. ledna 1999 se akty Společenství o ochraně fyzických osob při zpracování osobních údajů a při volném pohybu takových údajů uplatní ve vztahu k institucím založeným touto smlouvou nebo na jejím základě.

2. V období před datem uvedeným v odstavci 1 ustaví Rada postupem podle článku 251 nezávislou kontrolní instituci odpovědnou za dohled nad používáním takových aktů Společenství ve vztahu k orgánům a institucím Společenství a vydá případně jiné potřebné předpisy.

• Čl. 287/ex-čl. 214 **Služební tajemství**

Členové orgánů Společenství, členové výborů, jakož i úředníci a jiní zaměstnanci Společenství jsou povinni, a to i po skončení svých funkcí, neprozrazovat takové informace, které jsou podle své povahy služebním tajemstvím, zejména údaje o podnicích, o jejich obchodních stycích nebo o struktuře jejich nákladů.

• Čl. 288/ex-čl. 215 **Odpovědnost**

Smluvní odpovědnost Společenství se řídí právem rozhodným pro příslušnou smlouvu.

V případě mimosmluvní odpovědnosti nahradí Společenství v souladu s obecnými zásadami společnými právním řádům členských států škody způsobené jeho orgány nebo jeho zaměstnanci při výkonu jejich funkcí.

Předchozí odstavec za stejných podmínek se použije na škodu způsobenou EÚB nebo jejími zaměstnanci při výkonu jejich funkcí.

Osobní odpovědnost zaměstnanců vůči Společenství se řídí ustanoveními služebního nebo pracovního řádu.

• Čl. 289/ex-čl. 216 **Sídlo orgánů**

Sídlo orgánů Společenství určí vlády členských států společnou dohodou.

• Čl. 290/ex-čl. 217 **Jazyky**

Pravidla pro používání jazyků v orgánech Společenství stanoví Rada jednomyslně, aniž by tím byla dotčena pravidla obsažená v jednacím řádu Soudního dvora.

• Čl. 291/ex-čl. 218 **Výsady a imunity**

Za podmínek stanovených v Protokolu z 8. 4. 1965 o výsadách a imunitách Evropských společenství požívá Společenství na území členských států výsady a imunity potřebné k plnění svých úkolů. Totéž platí pro Evropskou investiční banku, Evropský měnový institut a Evropskou investiční banku.

• Čl. 292/ex-čl. 219 **Spory**

Členské státy se zavazují, že spory o výklad nebo provádění této smlouvy nebudou řešit jinak, než jak tato smlouva stanoví.

• Čl. 293/ex-čl. 220 **Subsidiární dohody**

Členské státy zahájí mezi sebou v případě potřeby jednání s cílem zajistit ve prospěch svých státních příslušníků

- ochranu osob, jakož i požívání a ochranu práv za týchž podmínek, které každý stát stanoví pro své vlastní příslušníky,

- zamezení dvojího zdanění uvnitř Společenství,

- vzájemné uznávání společností ve smyslu pododstavce 2 článku 48, zachování jejich právní subjektivity v případě přenesení sídla z jedné země do druhé a možnost slučování či splynutí společností, které se řídí právem různých členských států,

- zjednodušení formalit, kterým podléhá vzájemné uznávání a výkon soudních rozhodnutí a rozhodčích nálezů.

• Čl. 294/ex-čl. 221 **Národní zacházení**

Členské státy poskytnou národní zacházení příslušníkům ostatních členských států, pokud jde o jejich kapitálovou účast ve společnostech ve smyslu článku 48, aniž by byla dotčena ostatní ustanovení této smlouvy.

• Čl. 295/ex-čl. 222 **Úprava vlastnictví v členských sátech**

Tato smlouva se nijak nedotýká úpravy vlastnictví uplatňované v členských státech.

• Čl. 296/ex-čl. 223 **Bezpečnostní zájmy členských států**

1. Ustanovení této smlouvy nebrání aplikaci těchto pravidel:

a) žádný členský stát není povinen poskytovat údaje, jejichž zpřístupnění podle jeho názoru odporuje podstatným zájmům jeho bezpečnosti,

b) každý členský stát může učinit opatření, která považuje za nutná k ochraně podstatných zájmů své bezpečnosti a která jsou spjata s výrobou zbraní, střeliva a válečného materiálu nebo obchodem s nimi; tato

opatření nesmějí nepříznivě ovlivnit podmínky soutěže na společném trhu výrobků, které nejsou určeny k účelům výslovně vojenským.

2. Rada může jednomyslně na návrh Komise provádět změny v seznamu výrobků sestaveném 15. 4. 1958, na které se vztahují ustanovení odstavce 1 písmeno b.

• Čl. 297/ex-čl. 224 **Krize; protikrizová opatření**

Členské státy se navzájem radí o společných krocích, které mají zabránit, aby fungování společného trhu bylo dotčeno opatřeními, která by některý členský stát byl nucen učinit v případě vážných vnitřních nepokojů ohrožujících veřejný pořádek, v případě války nebo vážného mezinárodního napětí vytvářejícího nebezpečí války, anebo, aby dostal závazkům, které přijal za účelem udržování míru a mezinárodní bezpečnosti.

• Čl. 298/ex-čl. 225 **Narušení soutěže**

Povedou-li opatření učiněná za okolností uvedených v člancích 296 a 297 k narušení podmínek soutěže na společném trhu, prozkoumá Komise s příslušným státem, jak by tato opatření mohla být přizpůsobena pravidlům stanoveným touto smlouvou.

Komise nebo kterýkoli členský stát může - odchylně od postupu stanoveného v člancích 226 a 227 - předložit věc přímo Soudnímu dvoru, pokud se domnívá, že jiný členský stát zneužívá oprávnění stanovených v člancích 296 a 297. Soudní dvůr rozhoduje v neveřejném zasedání.

• Čl. 299/ex-čl. 227 **Místní působnost**

1. Tato smlouva se vztahuje na Království belgické, Království dánské, Spolkovou republiku Německo, Řeckou republiku, Království španělské, Francouzskou republiku, Irsko, Italskou republiku, Velkovévodství lucemburské, Království nizozemské, Rakouskou republiku, Portugalskou republiku, Finskou republiku, Švédské království a Spojené království Velké Británie a Severního Irska.

2. Tato smlouva se vztahuje na francouzská zámořská území, Azory, Madeiru a Kanárské ostrovy.

Vzhledem k hospodářské a sociální strukturální situaci francouzských zámořských území, Azor, Madeiry a Kanárských ostrovů, která je stížena odlehlou polohou, jejich ostrovní povahou, omezenou rozlohou, obtížnými klimatickými podmínkami a topografií, hospodářskou závislostí na malém množství výrobků, které spolu negativně působí na rozvoj těchto území, přijímá Rada na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem kvalifikovanou většinou specifická opatření ke stanovení podmínek pro použití této smlouvy včetně společných politik na uvedená území.

Opatření uvedená v druhém pododstavci vydává Rada s přihlédnutím k celní a obchodní politice, daňové politice, politice volných zón, zemědělské a rybolovné politice, k podmínkám pro zásobování surovinami a základním spotřebním zbožím, ke státním podporám, stejně jako k podmínkám pro přístup k strukturálním fondům a k horizontálním programům Společenství.

Rada přijímá opatření uvedená v druhém pododstavci s přihlédnutím ke zvláštní charakteristice a omezením těchto zvlášť odlehlých oblastí, aniž by narušovala integritu a soudržnost komunitárního právního řádu, jakož i vnitřního trhu a společných politik.

3. Na zámořské země a území, uvedené v seznamu v Příloze II této smlouvy, se vztahuje zvláštní systém přidružení, který je stanoven ve čtvrté části této smlouvy.

Tato smlouva se nevztahuje na zámořské země a území udržující zvláštní vztahy se Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska, které nejsou zmíněny ve výše uvedeném seznamu.

4. Ustanovení této smlouvy se vztahují i na evropská území, za jejichž zahraniční vztahy odpovídá členský stát.

5. Ustanovení této smlouvy se vztahují na Alandské ostrovy v souladu s Protokolem č. 2 k Aktu o podmínkách přístupu Rakouské republiky, Finské republiky a Švédského království.

6. Odchylně od předcházejících odstavců platí:

a) Tato smlouva se nevztahuje na Faerské ostrovy.

b) Tato Smlouva se nevztahuje na území Spojeného království Velké Británie a Severního Irska na Kypru.

c) Ustanovení této smlouvy se vztahuje na Normanské ostrovy a ostrov Man jen v míře nezbytné pro zajištění aplikace úpravy předvídané pro tyto ostrovy smlouvou o přistoupení nových členských států k Evropskému hospodářskému společenství a Evropskému společenství pro atomovou energii, podepsanou 22. ledna 1972.

• Čl. 300/ex-čl. 228 **Dohody Společenství**

1. Předpokládá-li tato smlouva uzavření dohod mezi Společenstvím a jedním nebo několika státy nebo mezinárodními organizacemi, dá Komise doporučení Radě, která zmocní Komisi zahájit nezbytná jednání. Komise povede tato jednání konzultujíc zvláštní výbory, jmenované Radou, aby jí v tomto úkolu pomáhaly, a podle směrnic, které jí Rada může dát.

Rada se při výkonu pravomocí svěřených jí podle tohoto odstavce usnáší kvalifikovanou většinou, s výjimkou případů stanovených v odstavci 2 pododstavec 1, kdy se usnáší jednomyslně.

2. S výhradou pravomocí, svěřených v této oblasti Komisi, rozhoduje o podpisu, s nímž může být spojeno rozhodnutí o prozatímním provádění před vstupem v platnost, a o uzavření dohod kvalifikovanou většinou Rada na návrh Komise. Rada se usnáší jednomyslně jednak týká-li se dohoda oblastí, kde je pro přijetí vnitřních předpisů třeba jednomyslnosti, jednak v případě dohod uvedených v článku 310.

Odchylně od odstavce 3 se tohoto postupu použije též tehdy, má-li se rozhodnout o pozastavení provádění dohody nebo o zaujetí postojů, které je třeba zastávat jménem Společenství v orgánu ustanoveném v důsledku dohody podle článku 310, pokud takový orgán má činit rozhodnutí s právními následky s výjimkou rozhodnutí k doplnění nebo změně institucionálního rámce dotčené dohody.

Evropský parlament bude okamžitě a podrobně informován o všech rozhodnutích přijatých podle tohoto odstavce, o prozatímním provádění nebo pozastavení dohody nebo zaujetí postoje, který Společenství bude zastávat v orgánu ustanoveném na základě dohody podle článku 310.

3. Nejde-li o dohody uváděné ve třetím odstavci článku 133, uzavírá dohody Rada po konzultaci s Evropským parlamentem, a to i v případech, kdy se dohoda dotýká oblasti, v níž je pro přijetí vnitřních pravidel požadován postup uvedený v článku 251 nebo v článku 252. Evropský parlament zaujme stanovisko ve lhůtě, kterou může Rada stanovit podle naléhavosti věci. Nezaujme-li stanovisko v této lhůtě, může Rada dále jednat.

Odchylně od předchozího pododstavce se dohody uvedené v článku 310, jiné dohody vytvářející zavedením postupů spolupráce zvláštní institucionální rámec, dohody mající významné rozpočtové dopady na Společenství a dohody měnící akt přijatý postupem podle článku 251 uzavírají se souhlasem Evropského parlamentu.

Rada a Evropský parlament se mohou v naléhavých případech dohodnout na lhůtě pro vyslovení tohoto souhlasu.

4. Při uzavírání dohody může Rada zmocnit Komisi, aby odchylně od druhého odstavce jménem Společenství schvalovala její změny, jestliže dohoda stanoví, že takové změny se přijímají zjednodušeným postupem nebo orgánem stanoveným dohodou. K takovému zmocnění může Rada připojit zvláštní podmínky.

5. Zamýšlí-li Rada uzavřít dohodu, která vyžaduje změny této smlouvy, musí být tyto změny nejprve přijaty postupem podle článku 48 Smlouvy o Evropské unii.

6. Rada, Komise nebo členský stát si mohou předem vyžádat posudek Soudního dvora o slučitelnosti zamýšlené dohody s ustanoveními této smlouvy. Je-li posudek Soudního dvora záporný, může dohoda vstoupit v platnost jen v souladu s článkem 48 Smlouvy o Evropské unii.

7. Dohody uzavřené za podmínek stanovených tímto článkem jsou závazné pro orgány Společenství i pro členské státy.

• Čl. 301/ex-čl. 228a **Okamžitá opatření**

Předpokládá-li se ve společných postojích nebo společných akcích přijatých podle ustanovení Smlouvy o Evropské unii o společné zahraniční a bezpečnostní politice určitý postup Společenství směřující k pozastavení, omezení nebo úplnému přerušování hospodářských vztahů s jednou nebo několika třetími zeměmi, učiní Rada nezbytná okamžitá opatření. Rada se usnáší kvalifikovanou většinou na návrh Komise.

• Čl. 302/ex-čl. 229 **Styky s mezinárodními organizacemi**

Komise udržuje veškeré potřebné styky s orgány Organizace spojených národů a jejími odbornými organizacemi.

Komise rovněž, je-li toho třeba, udržuje styky se všemi mezinárodními organizacemi.

• Čl. 303/ex-čl. 230 **Rada Evropy**

Společenství naváže veškeré vhodné formy spolupráce s Radou Evropy.

• Čl. 304/ex-čl. 231 **OECD**

Společenství naváže úzkou součinnost s Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj; podrobnosti budou určeny společnou dohodou.

• Čl. 305/ex-čl. 232 **ESUO, Euratom**

1. Ustanovení této smlouvy nemění ustanovení Smlouvy o založení Evropského společenství uhlí a oceli, zejména pokud jde o práva a povinnosti členských států, pravomoci orgánů tohoto společenství a pravidla stanovená zmíněnou smlouvou pro fungování společného trhu uhlí a oceli.

2. Ustanovením této smlouvy se nemění ustanovení smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii.

• Čl. 306/ex-čl. 233 **Benelux**

Ustanovení této smlouvy nebrání existenci ani vytváření regionálních unií mezi Belgií a Lucemburskem nebo mezi Belgií, Lucemburskem a Nizozemskem, pokud k cílům těchto unií nevede provádění této smlouvy.

• Čl. 307/ex-čl. 234 **Dřívější dohody**

Práva a závazky vyplývající z dohod uzavřených před 1. lednem 1958 nebo u přistupujících států před jejich přístupem mezi jedním nebo několika členskými státy na jedné straně a jednou nebo několika třetími zeměmi na straně druhé nejsou ustanoveními této smlouvy dotčeny.

Pokud jsou tyto dohody neslučitelné s touto smlouvou, použije příslušný členský stát či členské státy všech vhodných prostředků k odstranění zjištěných neslučitelností. V případě potřeby si poskytnou členské státy vzájemnou pomoc k dosažení cíle a případně zaujmou společný postoj.

Při provádění dohod uvedených v prvním pododstavci budou členské státy přihlížet k tomu, že výhody poskytované v této smlouvě každým z členských států jsou nedílnou součástí založení Společenství, a jsou proto neoddělitelně spojeny s vytvořením společných orgánů, se svěřením pravomoci těmto orgánům a s poskytováním stejných výhod všemi ostatními členskými státy.

• Čl. 308/ex-čl. 235 **Dodatečné pravomoci**

Ukáže-li se, že Společenství musí něco učinit k dosažení některého z cílů Společenství v rámci společného trhu a tato smlouva mu k tomu neposkytuje nezbytné pravomoci, učiní Rada na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem jednomyslně vhodná opatření.

• Čl. 309/ex-čl. 236 **Pozastavení členských práv**

1. Jestliže bylo přijato rozhodnutí o pozastavení hlasovacích práv zástupce vlády členského státu podle článku 7 odstavec 2 Smlouvy o Evropské unii, platí pozastavení těchto hlasovacích práv i ve vztahu k této smlouvě.

2. Kromě toho může Rada, jestliže je podle článku 7 odstavec 1 Smlouvy o Evropské unii zjištěno závažné a trvající porušení zásad uvedených v článku 6 odstavec 1 oné smlouvy, rozhodnout kvalifikovanou většinou o pozastavení určitých práv, která z provádění této smlouvy vyplývají pro daný členský stát. Přitom přihlíží k možným dopadům takového pozastavení na práva a povinnosti fyzických a právnických osob.

Povinnosti dotčeného členského státu vyplývající z této smlouvy jsou pro tento stát v každém případě i nadále závazné.

3. Rada se může následně usnést kvalifikovanou většinou, že změní nebo zruší opatření přijatá podle odstavce 2, jestliže se změnila situace, která vedla k přijetí těchto opatření.

4. Při rozhodování podle odstavce 2 a 3 jedná Rada s odhlédnutím od hlasů zástupce vlády dotčeného státu. Odchylně od článku 205 odstavec 2 platí jako kvalifikovaná většina stejný podíl vážených hlasů dotčených členů Rady, jaký je stanoven v článku 205 odstavec 2.

Tento odstavec též platí, jsou-li hlasovací práva podle odstavce 1 pozastavena. V takových případech se rozhodnutí, které vyžaduje jednomyslnost, přijímá bez hlasu zástupce vlády dotčeného členského státu.

• Čl. 310/ex-čl. 238 **Přidružení**

Společenství může uzavřít s jedním nebo několika třetími státy nebo mezinárodními organizacemi dohody o přidružení, které stanoví vzájemná práva a závazky, společné akce a zvláštní postupy.

• Čl. 311/ex-čl. 239 **Protokoly**

Protokoly připojené k této smlouvě po společné dohodě členských států tvoří její nedílnou součást.

• Čl. 312/ex-čl. 240 **Doba, na kterou se smlouva uzavírá**

Tato smlouva se uzavírá na dobu neurčitou.

Závěrečná ustanovení

- **Čl. 313/ex-čl. 247 Ratifikace; vstup v platnost**

Tato Smlouva bude ratifikována vysokými smluvními stranami v souladu s jejich příslušnými ústavními předpisy. Ratifikační listiny budou uloženy u vlády Italské republiky.

Tato Smlouva vstoupí v platnost první den měsíce následujícího poté, co uloží ratifikační listiny signatářský stát, který tak učiní jako poslední. Jestliže je však uloží méně než patnáct dní před počátkem příštího měsíce, vstoupí smlouva v platnost až první den druhého měsíce následujícího po tomto uložení.

- **Čl. 314/ex-čl. 248 Platná znění; uložení**

Tato smlouva, sepsaná v jediném vyhotovení v německém, francouzském, italském a holandském jazyce, přičemž všechna čtyři znění mají stejnou platnost, bude uložena v archívech vlády Italské republiky, která vydá její ověřený opis každé z vlád ostatních států, které podepsaly tuto smlouvu.

Na základě dohod o přístupu mají znění smlouvy v jazyce dánském, anglickém, finském, řeckém, irském, portugalském, španělském a švédském rovněž stejnou platnost.

Na důkaz toho připojili podepsaní zplnomocněnci ke smlouvě své podpisy.

V Římě dvacátého pátého března tisíc devět set padesát sedm.